

**Ministerstvo průmyslu a obchodu
České republiky**

**OPERAČNÍ PROGRAM
PODNIKÁNÍ A INOVACE
NA LÉTA 2007-2013**

Praha – květen 2006

OBSAH

Úvod	7
1. SOCIÁLNĚ EKONOMICKÁ ANALÝZA A POPIS SEKTORU PRUMYSLU A SLUŽEB	12
1.1 Analýza ekonomického vývoje ČR	12
1.1.1 Ekonomický růst	12
1.1.2 Růstové faktory na straně nabídky a poptávky	12
1.1.3 Makroekonomická rovnováha	13
1.1.4 Regionální diferenciacie české ekonomiky	14
1.1.5 Ekonomika ČR v kontextu EU	14
1.2 Vývoj sektoru průmyslu a služeb a rozvoj podnikání	16
1.2.1 Průmysl a služby	16
1.2.2 Hlavní determinanty konkurenceschopnosti průmyslu ČR	18
1.2.3 Rozvojový a stabilizační potenciál malých a středních podniků a služeb	19
1.2.4 Výzkum, vývoj a inovační potenciál v podnikatelském sektoru	23
1.2.5 Energetická náročnost	25
1.2.6 Kontexty vývoje českého průmyslu v zaměstnanosti	26
1.2.7 Vztah průmyslu k životnímu prostředí	27
1.3 Analýza SWOT	28
1.4 Výsledky realizace OPMP a podpora průmyslu a podnikání z národních zdrojů v letech 2004 - 2006	32
2. ROZVOJOVÉ CÍLE PRO OBDOBÍ 2007 - 2013 STRATEGICKÉ ZAMĚŘENÍ OPPI	34
2.1 Východiska strategie operačního programu	34
2.2. Strategická orientace operačního programu	36

2.3	Globální cíl a specifické cíle pro rozvojovou strategii OPPI	38
2.3.1	Globální cíl operačního programu	38
2.3.2	Specifické cíle operačního programu	39
2.4	Koherence	40
2.4.1	Hodnocení vnější koherence operačního programu	40
2.4.2	Koherence s ostatními národními programovými dokumenty	45
2.5	Horizontální cíle Společenství	46
2.5.1	Rovnost příležitostí	47
2.5.2	Udržitelný rozvoj	47
2.5.3	Informační společnost	49
2.5.4	Vyvážený rozvoj regionů	49
3.	PRIORITY OPPI	51
3.1	Priorita 1 - „Podnikání a inovace“	51
3.2	Priorita 2 - „Prostředí pro podnikání a inovace“	57
3.3	Priorita 3 - „Služby pro rozvoj podnikání“	61
3.4	Priorita 4 - „Technická pomoc“	63
4.	OČEKÁVANÉ DOPADY OPERAČNÍHO PROGRAMU A JEJICH KVANTIFIKACE	65
4.1	Programové indikátory	65
4.2	Indikátory priorit	66
4.3	Seznam programových indikátorů	66
4.3.1	Kontextové indikátory	66
4.3.2	Indikátory na úrovni programu	67
4.4	Seznam indikátorů priorit	68
4.4.1	Indikátory Priority 1 - „Podnikání a inovace“	68
4.4.2	Indikátory Priority 2 - „Prostředí pro podnikání a inovace“	68
4.4.3	Indikátory Priority 3 - „Služby pro podnikání“	69

5.	INDIKATIVNÍ FINANČNÍ PLÁN	70
6.	IMPLEMENTACE OPPI	71
6.1.	Řízení a implementace	71
6.1.1	Řídící orgán	71
6.1.2	Zprostředkující subjekty	72
6.1.3	Příjemci podpor	74
6.1.4	Výběr projektů pro financování	75
6.2	Slučitelnost opatření s politikami Společenství	75
6.2.1	Soulad s pravidly veřejné podpory	75
6.2.2	Veřejné zakázky	76
6.3	Monitorování	76
6.3.1	Monitorovací výbor	76
6.3.2	Výroční a závěrečná zpráva o implementaci	77
6.3.3	Zdroj dat a periodičita sběru indikátorů	79
6.3.4	Informační systémy, přenos dat	79
6.4	Hodnocení	80
6.5	Finanční řízení a kontrola	82
6.5.1	Platební a certifikační orgán, platební jednotka	82
6.5.2	Finanční kontrola a správnost financování	83
6.6	Propagace a publicita	87
7.	EX-ANTE HODNOCENÍ OPPI	90
8.	HODNOCENÍ SEA OPPI	90
9.	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	91

ÚVOD

V návaznosti na Třetí zprávu o hospodářské a sociální soudržnosti EU (únor 2004) schválila Evropská komise v červnu 2004 nové legislativní návrhy na reformu politiky soudržnosti. Tato reforma má za cíl soustředit strukturální pomoc v letech 2007-2013 ve větší míře na strategické cíle EU (tj. lisabonské a göteborgské závěry týkající se konkurenceschopné a znalostní ekonomiky a evropské strategie zaměstnanosti).

Česká republika, i přes nesporný a prokazatelný pokrok dosažený v hospodářském vývoji, nevykazuje dosud ve své hospodářské výkonnosti 75 % průměru hrubého domácího produktu (HDP) Evropské unie (podle parity kupní síly). Tento fakt pro Českou republiku znamená, že její regiony – nomenklaturní územní jednotky NUTS II, s výjimkou hlavního města Prahy – byly pro budoucí programovací období zařazeny pod Cíl „Konvergence“ a budou tedy moci v rámci tohoto cíle využívat podpory ze strukturálních fondů (tj. Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu) a Fondu soudržnosti EU. Tento cíl, blížíci se svým pojetím tzv. Cíli 1 platnému pro programovací období strukturálních fondů 2004-2006, je tedy určen k urychlení hospodářské konvergence nejméně rozvinutých regionů EU, zlepšení podmínek pro růst zaměstnanosti díky investicím do materiálních a lidských zdrojů, k podpoře inovací a rozvoji znalostní ekonomiky.

Pro stanovení podmínek poskytování finanční podpory ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU jsou členské státy povinny vypracovat a předložit Evropské komisi ke schválení tzv. operační programy. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR vypracovalo pro období let 2007-2013 **Operační program Podnikání a inovace (OPPI)**, který je hlavním programovým dokumentem realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v sektoru průmyslu a významným nástrojem realizace Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007-2013 schválené usnesením vlády České republiky č. 392/2004.

Operační program Podnikání a inovace navazuje na Operační program Průmysl a podnikání (OPPP), který byl vyhlášen po vstupu České republiky do Evropské unie pro zkrácené programovací období let 2004-2006. OPPI byl vytvořen v návaznosti na hlavní strategické dokumenty ČR (Strategie hospodářského růstu ČR, Strategie regionálního rozvoje, Strategie udržitelného rozvoje, Národní inovační politika, apod.). OPPI je v souladu s Obecnými zásadami pro politiku soudržnosti Evropské unie 2007–2013 (Strategické obecné zásady Společenství, 2007–2013) a rozpracovává významnou část strategického cíle Národního rozvojového plánu ČR 2007 –2013 „Konkurenceschopná česká ekonomika“.

Významnou součástí OPPI je - v souladu s NSRR a NRP - podpora podnikatelského prostředí v ČR jakožto jednoho z klíčových atributů budoucího dalšího úspěšného rozvoje české ekonomiky. Kvalitní podnikatelské prostředí vytváří podmínky pro úspěšný vznik a rozvoj konkurenceschopných podnikatelských subjektů, které následně vytvářejí nová pracovní místa a celkově posilují hospodářskou a sociální soudržnost.

České podnikatelské subjekty i nadále zaostávají z hlediska své kvality, vybavenosti, efektivity či inovativnosti vůči zemím Evropské unie. Předkládaný Operační program Podnikání a inovace na období let 2007-2013 je proto orientován právě na odstranění či eliminaci naznačených problémů a nedostatků. Jeho globálním cílem je proto zvýšení konkurenceschopnosti sektoru průmyslu a služeb a rozvoj podnikání, udržení přitažlivosti České republiky, regionů a měst pro investory, podpora inovací, stimulace poptávky po výsledcích VaV, komercializace výsledků VaV, podpora podnikatelského ducha a růstu

hospodářství založeného na znalostech pomocí kapacit pro zavádění nových technologií a inovovaných výrobků, včetně nových informačních a komunikačních technologií.

Hospodářská politika a politika zaměstnanosti v Evropské unii by měla být v následujících letech cílena s ohledem na upravenou Lisabonskou strategii. Členské státy EU byly vyzvány k provedení reforem, k nimž se zavázaly v lisabonském procesu. Zároveň jsou stanovena nová opatření na úrovni Evropské unie i členských států, která umožní zajistit splnění cílů Lisabonské strategie.

V makroekonomických hlavních směrech by měly členské státy zajistit ekonomickou stabilitu, zabezpečit ekonomickou udržitelnost, podporovat efektivní přidělování prostředků, podporovat větší soudržnost mezi makroekonomickými a strukturálními politikami. V mikroekonomické sféře je navrženo rozšířit a prohloubit vnitřní trh, zajistit otevřené a konkurenceschopné trhy, vytvořit příznivější podnikatelské prostředí, propagovat podnikatelskou kulturu a vytvořit prostředí podporující malé a střední podniky, zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a vývoje, usnadnit inovace a zavádění informačních a komunikačních technologií.

Z hlediska operačních programů v novém programovacím období strukturálních fondů 2007-2013 je podstatná mobilizace relevantních finančních prostředků a posílení spojení a koherence mezi EU a národními politikami v souvislosti s Lisabonskou strategií, zejména prostřednictvím společné technologické iniciativy, společné implementace národních výzkumných programů a vytvářením struktur ve vědě a průmyslu na evropské úrovni.

Pro financování pomoci ze strukturálních fondů EU v období let 2007-2013 platí princip monofondovosti. To znamená, že podpora poskytovaná v rámci jednoho operačního programu bude financována pouze z jednoho fondu. V případě OPPI, který bude realizován v rámci cíle „Konvergence“ a bude se vztahovat na celé území České republiky s výjimkou hlavního města Prahy, půjde konkrétně o Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF). Princip „jeden fond pro jeden program“ bude doprovázen možností financovat až do výše 10 % činnosti spadající pod jiný fond, za podmínky, že tyto činnosti budou přímo spojené s programovacími operacemi (tzv. křížové financování).

Účast hospodářských subjektů v programech podporovaných ze strukturálních fondů EU musí být v souladu s pravidly státní pomoci EU. Rovněž musí být respektovány a dodržovány horizontální politiky EU, ke kterým patří zajištění udržitelného rozvoje, resp. dodržování podmínek ochrany životního prostředí, podpora rovných příležitostí, podpora informační společnosti a vyvážený rozvoj regionů.

Při přípravě Operačního programu Podnikání a inovace se vycházelo z níže uvedeného legislativního rámce, z následujících strategických dokumentů Evropské unie a České republiky a koncepčních dokumentů Ministerstva průmyslu a obchodu:

- Návrh Nařízení Rady o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti (dále v textu označovaný jako návrh všeobecného nařízení ke SF a FS)
- Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském fondu pro regionální rozvoj (dále v textu označovaný jako návrh nařízení k ERDF)
- Návrh Nařízení EK stanovujícího podrobná pravidla pro aplikaci Nařízení Rady o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a Nařízení Evropského parlamentu

a Rady o Evropském fondu pro regionální rozvoj (dále v textu označovaný jako návrh implementačního nařízení)

- Strategické obecné zásady Společenství
- Strategie hospodářského růstu ČR
- Národní rozvojový plán ČR 2007-2013
- Národní strategický referenční rámec
- Koncepční dokumenty MPO:

Průmyslová politika ČR, Státní energetická koncepce ČR, Koncepce podpory MSP, Surovinová politika ČR, atd.

Koordinace přípravy programových dokumentů na národní úrovni:

- Gestorem pro zpracování Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013 (NRP) a Národního strategického referenčního rámce (NSRR, základního dokumentu pro vyjednávání s EK) bylo vládou pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - prostřednictvím k tomuto účelu vládou schváleného Řídícího a koordinačního výboru (ŘKV) pro potřeby koordinace pomoci poskytované v programovacím období 2007-2013 Evropskými společenstvími na úrovni státu. Na tvorbě NRP a NSRR participovalo MPO svým zástupcem v ŘKV a svými zástupci v pracovních skupinách ŘKV jako spolupracující resort.
- Jako koordinační a metodický orgán, který stanovuje jednotný rámec pro řízení a provádění pomoci poskytované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v ČR v letech 2007-2013, byl vládou schválen Národní rámec politiky soudržnosti.
- Usnesením vlády č. 175/2006 ze dne 22. února 2006 bylo uloženo ministru průmyslu a obchodu zajistit výkon funkce Řídícího orgánu Operačního programu Podnikání a inovace. Zpracování OPPI plně spadá do kompetence Ministerstva průmyslu a obchodu.
- MPO úzce spolupracuje při programování OPPI s MŠMT, MPSV a dalšími relevantními resorty a Regionálními radami Regionů soudržnosti (NUTS II).

V rámci přípravných prací na Operačním programu Podnikání a inovace byly zadány externím zpracovatelům dílčí studie, jejichž cílem bylo zmapovat pro příští programovací období 2007-2013 strukturálních fondů EU potřeby malých a středních podniků a možnosti podpory MSP, problematiku podpory rozvoje znalostní ekonomiky v ČR a hlavní východiska a zaměření operačního programu MPO. Konkrétně se jednalo o tyto studie:

- „Koncepční záměry rozvoje malých a středních podniků 2007-2013“ (září 2005)
- „Studie na zjištění potřeb financování rozvoje znalostní ekonomiky v České republice se zaměřením na inovace pro další programovací období 2007-2013“ (listopad 2005)
- Studie „Hlavní východiska, zaměření a charakteristika operačního programu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR pro nové programovací období 2007-2013“ (leden 2006)

OPPI je na základě nařízení EU o strukturálních fondech a Fondu soudržnosti předmětem ex-ante hodnocení a strategického hodnocení dopadu na životní prostředí (SEA) ze strany nezávislých hodnotitelů. OPPI je v souladu s mezinárodními a národními dokumenty týkajícími se ochrany životního prostředí.

Aktuální strategické dokumenty České republiky usilují o přiblížení ČR ekonomické úrovni hospodářsky rozvinutějším zemím Evropské unie. Strategické rozvojové dokumenty ČR vztahující se k podpoře podnikání, inovací a znalostní ekonomiky podporují zvýšení prosperity, konkurenceschopnosti českého hospodářství a produktivity práce. Strategické dokumenty navrhují řadu opatření k posílení financování výzkumu, vývoje, inovací, zakládání nových firem; k přijetí nezbytných legislativních nástrojů; k rozvoji lidských zdrojů ve výzkumu, vývoji a vysokém školství; k podpoře inovační infrastruktury a kapacity výzkumu a vývoje a k zapojení do mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji.

Navrhovanou podporu obsaženou v národních strategických dokumentech České republiky je možné shrnout do následujících bodů:

- **Financování** – zvýšit výdaje na výzkum, vývoj a inovace, koncentrovat prostředky na výzkum a vývoj, využít soukromé zdroje na financování výzkumu a vývoje, vytvořit programy podporující vznik a rozvoj nových firem (fondy rizikového kapitálu), snížit náklady spojené s patentováním.
- **Legislativa a institucionální prostředí** – umožnění vzniku spin-off firem zejména z výzkumných pracovišť, lepší podpora v oblasti duševního vlastnictví, zjednodušení zakládání podniků, zvýšení informovanosti o inovacích, podnikání, regionalizace výzkumu, vývoje a inovací – rozvíjení spolupráce veřejné správy a regionálních výzkumných pracovišť a vysokých škol.
- **Infrastruktura / spolupráce** – podporovat spolupráci podnikatelské sféry s výzkumnými institucemi, vytvářet infrastrukturu pro podnikání a rozvoj firem, podpůrné programy pro spin-off firmy, rozvíjet mezinárodní spolupráci.
- **Rozvoj lidských zdrojů** – rozšířit další vzdělávání pracovníků malých a středních podniků, výzkumu a vývoje a v high-tech oborech, podporovat další profesní vzdělávání, podporovat mobilitu pracovní síly a pracovníků výzkumu a vývoje, podporovat využívání odborných praxí.

Princip partnerství

Respektování principu partnerství při dosahování cílů operačního programu je dáno čl. 10 všeobecného nařízení o SF a FS. Na základě tohoto principu navazuje Řídící orgán OP v případě potřeby a v souladu se stávajícími národními pravidly a postupy partnerství s regionálními, místními, městskými a dalšími relevantními orgány veřejné moci a hospodářskými a sociálními partnery. Respektování principu partnerství zahrnuje přípravu, provádění, monitorování a evaluaci operačního programu.

Pro prvotní fázi tvorby operačního programu byla vytvořena v rámci MPO interní pracovní skupina pro programování, která určila harmonogram prací, definovala gesce nad tvorbou jednotlivých částí OP a byla průběžně seznamována s postupem prací na NRP. V době zahájení prací na konkrétní podobě operačního programu byla tato pracovní skupina rozšířena o zástupce z řad sociálních a hospodářských partnerů.

V rámci principu partnerství se uskutečnila k obsahovému zaměření OPPI řada diskusí se zástupci hospodářských a sociálních partnerů. První takovou akcí byla dne 13.10.2005 konference v Míčovně Pražského hradu k problematice realizace současného OPPP a k novému programovacímu období. Další akce se uskutečnila na MPO dne 24.11.2005, kdy se jednalo se zástupci podnikatelské sféry a krajů k problematice obsahu a zaměření nového operačního programu MPO na období let 2007-2013. V rámci Rady pro rozvoj podnikatelského prostředí se dne 21.2.2006 konalo pracovní jednání MPO a agentury CzechInvest s hospodářskými a sociálními partnery. Předmětem jednání byla prezentace a projednání návrhů věcného zaměření jednotlivých programů OPPI. Další projednávání návrhu OPPI se zástupci hospodářských a sociálních partnerů a za účasti zástupců krajů se konalo na MPO dne 27.2.2006.

1. SOCIÁLNĚ EKONOMICKÁ ANALÝZA A POPIS SEKTORU PRUMYSLU A SLUŽEB

1.1 Analýza ekonomického vývoje ČR

1.1.1 EKONOMICKÝ RŮST

Období 2000-2005 je charakteristické překonáním stagnace české ekonomiky ve druhé polovině 90. let. Růst hrubého domácího produktu (HDP) se zrychlil v tomto období v průměru na 3,65 % a úroveň ukazatele HDP na obyvatele v paritě kupního standardu, která ve vztahu k průměrné úrovni EU-25 dosahovala v roce 2000 zhruba 64 %, se v roce 2004 zvýšila na 70 %, v roce 2005 dosáhla cca 73 %.

V roce 2005 dosáhl růst hrubého domácího produktu v České republice 6 %, což byl nejrychlejší hospodářský růst za posledních deset let. Udržení obdobné růstové dynamiky i v příštích letech by znamenalo další přiblížení se k ekonomické úrovni Evropské unie.

Hlavní ekonomické indikátory České republiky v roce 2005

Ekonomický indikátor		2005
Hrubý domácí produkt	meziroční změna, %	6,0
Index průmyslové produkce *)	meziroční změna, %	5,7
Míra inflace	roční klouzávý průměr, %	1,9
Míra nezaměstnanosti	konec období, v %	8,9
Produktivita práce	HDP na 1 pracovníka	5,1
Saldo státního rozpočtu **)	konec období, v mld. Kč	-56,3
Vývoz zboží	meziroční změna, % z běžných cen	8,9
Dovoz zboží	meziroční změna, % z běžných cen	4,9
Saldo obchodní bilance	mln. Kč, v běžných cenách	40,4
Přímé zahraniční investice ***)	mln. USD	11,0

Pramen: ČSÚ, ČNB, MPSV

*) na vahách roku 2000, 6,7 % v nové metodice **) 1,9 % HDP ***) 263,2 mld. Kč

1.1.2 RŮSTOVÉ FAKTORY NA STRANĚ NABÍDKY A POPTÁVKY

Hlavním zdrojem růstu HDP České republiky v roce 2005 byl zahraniční obchod. Společně s růstem produktivity práce byly indikovány pozitivní strukturální změny a technický pokrok posilující konkurenceschopnost a výraznější uplatnění kvalitativních růstových faktorů. Z nich je možné jmenovat rostoucí vliv podniků pod zahraniční kontrolou v české ekonomice jako důsledek značného přílivu zahraničního kapitálu. S tím úzce souvisí další příznivý faktor, a to silné urychlení růstu investic (v letech 2000-2004 převyšoval průměrný roční růst tvorby hrubého fixního kapitálu 5 % hranici). S vlivem zahraničních společností a růstem investic je spojen i technický pokrok a strukturální změny v české ekonomice, které posilovaly odvětví

zaměřená na export, což se projevilo v rychlém růstu vývozu zboží a služeb (v letech 2000-2004 dosahoval reálný růst vývozu zboží a služeb 12 % průměrně ročně). K pozitivním změnám došlo i v oblasti institucionální kvality především pod vlivem přizpůsobování legislativního prostředí před a po vstupu do Evropské unie.

Důsledky růstu produktivity práce a souhrnné produktivity faktorů (práce a kapitálu) v letech 2000-2004 se příznivě odrazily v procesu konvergence k průměrné úrovni EU. Produktivita práce - měřená HDP na pracovníka v paritě kupního standardu - se zvýšila z 60% úrovně v roce 2000 na 64 % v roce 2004 vůči průměru EU-25.

Změny, které nastaly na nabídkové straně ekonomiky měly svůj odraz i na straně poptávky. Česká ekonomika se v analyzovaném dlouhodobém období (1996-2004) vyznačovala tím, že domácí poptávka (konečná spotřeba a tvorba hrubého kapitálu) rostla rychleji než domácí nabídka a přitom se nezhoršovala vnější nerovnováha.

Dlouhodobě pozitivně působícím faktorem byl vývoj směnných relací v zahraničním obchodě, který umožnil rychlejší růst užití HDP před růstem HDP aniž by se zhoršila makroekonomická rovnováha. Příznivý vývoj zahraničního obchodu, zejména v situaci prudce rostoucích cen ropy a slabé zahraniční poptávky) v roce 2004 a 2005 silně přispěl k růstu HDP a stává se důležitým tahounem růstu HDP na straně poptávky.

1.1.3 MAKROEKONOMICKÁ ROVNOVÁHA

Klíčovou roli v hodnocení makroekonomické stability má rovnováha na trhu zboží a služeb.

Záporné saldo obchodní bilance ve zboží a službách, které bylo relativně vysoké v letech 1995-1997, se v dalších sedmi letech snížilo v průměru na -1,8 % hrubého domácího produktu. V roce 2004 dosáhlo pouze -0,3 % HDP a v roce 2005 bylo již dosaženo kladné saldo výkonové bilance. To je velmi pozitivní vývoj, který ukazuje, že v případě udržení růstu domácí poptávky v blízkosti růstu potenciálního produktu, české ekonomice nehrozí nestabilita, která by vyžadovala zásahy ze strany hospodářské politiky s negativními důsledky na ekonomický růst. Rizikovými faktory však zůstává prudký růst cen ropy a ostatních surovin a oslabení ekonomické aktivity u hlavních obchodních partnerů (zejména v Německu).

Méně příznivý je vztah národních úspor a domácích investic. V dlouhodobém vývoji poklesla jak míra investic, tak míra úspor a po výkyvech v letech 1995-1999 se jejich rozdíl stabilizoval na průměrné úrovni převyšující 5 % HDP

Makroekonomická stabilita přispěla i k pozitivnímu vývoji inflace a z dlouhodobého hlediska patřila nízká míra inflace (v roce 2005 činila průměrná míra inflace 1,9 %) ke stabilizujícím faktorům ekonomického rozvoje. Současnou úrovní míry inflace se ČR řadí v komparaci se středoevropskými zeměmi na přední místo. K hlavním činitelům nízké míry inflace patří posilující kurs koruny, který snižuje ceny dováženého zboží a ovlivňuje tak i ceny domácích výrobců, dále nízké ceny potravin a umírněný růst mezd.

Mezi faktory, které mohou v nejbližším období částečně působit na růst inflace patří růst cen ropy na světových trzích, růst cen benzínu a regulovaných cen plynu, zvýšení cen elektřiny a růst regulovaného nájemného. Ve střednědobém horizontu se bude i nadále do cenového vývoje promítat rozdíl v cenové úrovni mezi ČR a EU, který je větší než je rozdíl v úrovni HDP na obyvatele. Relativní cenová úroveň celkového HDP ČR je zhruba poloviční proti úrovni EU (v roce 2004 dosahovala 54 % průměrné cenové úrovně EU 25) a neodpovídá ekonomické úrovni.

1.1.4 REGIONÁLNÍ DIFERENCIACE ČESKÉ EKONOMIKY

Pro regionální diferenciaci makroekonomických indikátorů v ČR jsou charakteristické relativně malé meziregionální rozdíly v ekonomické úrovni - měřené ukazatelem HDP na obyvatele - a poměrně značná diferenciacie základních indikátorů trhu práce. V komparaci s ostatními státy však ČR stále patří k územím s relativně nivelizovanou ekonomickou úrovní. Vývojové trendy HDP ukazují, že diferenciacie ekonomické úrovně nebyla transformačními procesy uplynulých deseti let natolik poznamenána, aby znamenala závažný společenský problém. Výraznou ekonomickou převahu si uchovává hlavní město Praha a svou váhu v rámci České republiky mírně zvyšuje ekonomika Středočeského kraje.

Hlavní příčiny panujících regionálních rozdílů jsou ve zděděné struktuře ekonomické základny, zejména pokud jde o důsledky nadměrné koncentrace ekonomicky neperspektivních výrobních kapacit do některých oblastí. K rozdílům přispívá také současný nestejný rozvoj infrastruktury ovlivňující úroveň konkurenceschopnosti regionálních ekonomik.

Do budoucna je potřeba věnovat větší pozornost problematice přípravy vhodných a ekonomicky dostupných podnikatelských ploch a nemovitostí a širšímu využití potenciálu nevyužívaných ploch a objektů typu brownfields.

Analýzy ukazují, že regionální údaje o úrovni HDP na obyvatele nejsou v nijak zřetelné korelaci s objemy zahraničních investic ani s dalšími potencionálními faktory ekonomického rozvoje: investicemi do zpracovatelského průmyslu, strategických služeb a technologických center a s výdaji na vědu a vývoj. Jasnou dominanci má metropolitní oblast kolem Prahy s koncentrací řídicích, finančních a správních struktur a s rozvinutou navazující infrastrukturou služeb. U všech prezentovaných dat získává oblast Prahy a regionu Střední Čechy v souhrnu více než 50% z finančního efektu zmiňovaných faktorů. V oblasti výzkumu a vývoje mají oba tyto regiony 60% kapacit univerzitního významu a 60 % prostředků z veřejných zdrojů. V rámci jednotlivých krajů se VaV infrastruktura převážně koncentruje do správních center.

1.1.5 EKONOMIKA ČR V KONTEXTU EU

V letech 1996-2004 činil průměrný roční růst HDP České republiky pouze 2,1 %. ČR se umístila v dynamice růstu až na 22. místě z 25 zemí EU. Toto tempo růstu zhruba odpovídalo průměrnému ročnímu růstu HDP v zemích EU-15 jako celku. Ekonomická úroveň ČR měřená výší HDP v paritě kupního standardu na obyvatele vůči průměrné úrovni EU-15 se v tomto období prakticky nezměnila.

V rámci tohoto období však musíme rozlišovat dvě různé periody: období 1996-1999 vyznačující se velmi pomalým hospodářským růstem (HDP rostl průměrně ročně o 0,9 %) a období 2000-2004 charakterizované výrazným zrychlením růstu HDP (v průměru na 3,1 %).

V roce 2005 pozitivní trend předchozích pěti let pokračoval, když HDP České republiky zaznamenal růst o 6 %. Jedním z pozitivních impulsů růstu HDP v roce 2005 byl vstup České republiky do Evropské unie, který kultivoval institucionálně legislativní prostředí v ČR a rozšířil možnosti volného pohybu zboží, služeb a kapitálu.

Tempo konvergence české ekonomiky se zrychlilo teprve v posledních dvou letech, kdy její růst výrazně předbíhal průměr EU-25. V roce 2005 dosáhl růst v eurozóně pouze 1,3 %, a po ztrátě dynamiky v jeho závěru zaostal za rokem 2004 (růst 2,1 %). I přesto se země EU staly

hlavním odbytištěm tuzemské produkce a měly rozhodující zásluhu na tom, že obchodní bilance České republiky skončila přebytkem.

Roční reálný růst HDP (v %)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU-25	1,8	2,7	3,0	3,0	3,9	1,9	1,2	1,2	2,4	1,6	2,1	2,4
EU-15	1,6	2,6	2,9	3,0	3,9	1,9	1,1	1,0	2,3	1,4	2,0	2,2
ČR	4,2	-0,7	-1,1	1,2	3,9	2,6	1,5	3,2	4,7	6,0	4,4	4,3

Zdroj: Eurostat

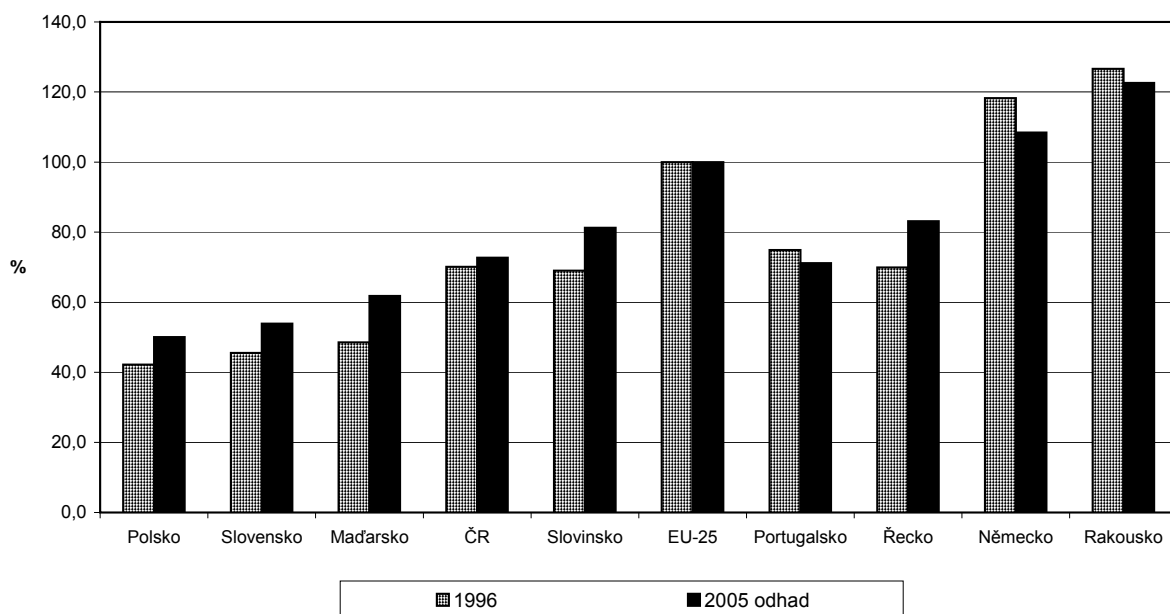
HDP na obyvatele v paritě kupního standardu (EU-25=100)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU-25	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
EU-15	109,5	109,3	109,3	110,0	109,8	109,6	109,3	109,1	108,6	108,2	107,9	107,5
ČR	70,1	67,9	65,4	64,9	63,8	64,9	66,4	67,9	70,3	73,3	75,0	76,5

Zdroj: Eurostat,

Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele

(v %, PPS, průměr EU-25=100)

Zdroj: Eurostat, graf MPO

Produktivita práce (HDP v paritě kupního standardu na zaměstnance, EU-25=100)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU-25	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
EU-15	108,0	108,1	108,0	108,1	107,4	107,1	106,8	106,6	106,2	105,8	105,5	105,3
ČR	57,5	56,0	56,0	58,5	58,5	59,6	60,0	62,1	64,4	68,9	70,7	72,5

Zdroj: Eurostat,

Produktivita práce ČR (měřená výší HDP na pracovníka v paritě kupního standardu) se zvýšila vůči průměru EU-25 podle údajů Eurostatu z 58,5 % v roce 2000 na téměř 69 % v roce 2005. Úroveň produktivity práce v ČR (2005: 68,9 %) je však nižší než úroveň HDP na obyvatele (2005: 73,3 %). Tato skutečnost je dána vyšší mírou zaměstnanosti v ČR ve srovnání s průměrem EU-25. Míra zaměstnanosti v ČR se však dlouhodobě snižuje a začíná se přibližovat průměrné úrovni EU.

Dosažená úroveň produktivity práce je z části dána specifikami transformačního procesu v ČR, který byl poznamenán snahou zachovat zděděné produkční kapacity a to i v těch oborech, které mají obecně nižší rozvojový konkurenční potenciál nebo nemají dostatečnou kapitálovou sílu. Komparativní analýzy dále ukazují, že zaostávání produktivity je zatím zpravidla výraznější u složitějších výrob než u produktů pocházejících z jednodušších výrob textilního, oděvního a potravinářského průmyslu, kde se rychleji podařilo snížit podíl jednodušších výrob.

Růst produktivity práce v českém průmyslu je patrný především u podniků se zahraniční účastí. V současné době převyšuje úroveň produktivity práce těchto podniků, měřená přidanou hodnotou, (podle statistických dat za podniky se 100 a více zaměstnanci) úroveň celého průmyslu o více než 20 % a ve zpracovatelském průmyslu jsou tyto podniky lepší o 33 %. V produktivitě práce budou hrát podniky se zahraniční účastí rozhodující roli i do budoucna a to svou kapitálovou silou, flexibilitou svých produkčních i inovačních aktivit a vazbami na zahraniční trhy. Výrazně příznivější parametry rentability umožňují těmto podnikům navíc krýt svůj rozvoj z reinvestic zisků bez potřeby dalšího kapitálu ze zahraničí.

Při mezinárodní komparaci odvětvových resp. oborových úrovní produktivity práce je sektor podniků se zahraniční účastí značně pod průměrem produktivity práce vyspělých států. Je to důsledek strategie zahraničního kapitálu vstupujícího do české ekonomiky.

Základním předpokladem reálné konvergence (přibližovat se průměrné úrovni HDP na obyvatele v EU a snižovat tak mezeru v úrovni důchodu na obyvatele a sblížovat tím životní úroveň) je docilování rychlejších temp růstu HDP před průměrným růstem v EU. Zatímco ve druhé polovině 90. let byl hospodářský růst ČR nejpomalejší ze skupiny nových členských zemí EU ze střední a východní Evropy. Po roce 2000 předstihla ČR v tempu přibližování se úrovni EU takové země, jako Polsko, Slovensko a Slovinsko.

1.2 Vývoj sektoru průmyslu a služeb a rozvoj podnikání

1.2.1 PRŮMYSL A SLUŽBY

K trvalejšímu oživení průmyslové výroby dochází až v posledních pěti letech, kdy se začíná výrazněji projevovat příliv přímých zahraničních investic a vliv podniků pod zahraniční kontrolou. Reálný růst hrubé přidané hodnoty v průmyslu byl v období 2000-2004

dvojnásobný proti předchozímu období 1996-1999 (4,5 % průměrně ročně v letech 2000-2004 proti 2,4 % v období 1996-1999). V celém období 1996-2004 docházelo k poklesu zaměstnanosti v průmyslu (průměrně ročně o 1,5 %) a v důsledku toho byl růst produktivity práce vyšší než růst objemu průmyslové výroby.

V rámci průmyslu byl vývoj v jednotlivých odvětvích značně rozdílný. Nejvyšší růst zaznamenalo odvětví výroby dopravních prostředků následované výrobou elektrických a optických přístrojů.

Podíl průmyslu ČR na tvorbě hrubého domácího produktu se stabilizoval na úrovni blízké 33%. Ve srovnání s některými členskými zeměmi EU je v České republice dosud nedostatečně rozvinut sektor služeb. Základní vnitroodvětvové změny se odehrávají v rámci zpracovatelského průmyslu. V dlouhodobém pohledu je zřejmé, že svůj růstový potenciál již vyčerpala některá odvětví lehkého a těžkého průmyslu a to se odráží ve ztrátě jejich váhy v celém průmyslu. Další strukturální změny byly vyvolány specifickými restrukuralizačními a privatizačními procesy v ČR a také konkurenčními tlaky zvenčí, které postihly zejména textilní průmysl a také potravinářský průmysl, který navíc čelí důsledkům cenové politiky, kterou na domácím trhu uplatňují obchodní řetězce. K posilování pozic dochází v komplexu průmyslových podniků souvisejících s výrobou dopravních prostředků, ve výrobě elektrických a optických výrobků, ve výrobě pryžových a plastových výrobků. Změny odvětvových struktur jsou v přímé korelaci s odvětvovou strukturou investic a lze očekávat, že z toho odvozená diferenciací v produkční dynamice bude dále příznivě ovlivňovat potenciál konkurenceschopnosti průmyslu.

Průmysl ČR patří v několika posledních letech k hlavním faktorům příznivého vývoje nabídkové strany ekonomiky. Průmyslová produkce roste již šestým rokem v řadě, i když v roce 2005 zpomalila na 5,7 % (v nové metodice na 6,7 %). Ve sledovaném období pokračovaly strukturální změny zpracovatelského průmyslu, které souvisely se vstupem dalších investorů ze zahraničí a náběhem nových výrobních kapacit zejména v automobilovém průmyslu. Rozvíjely se také výrobní kapacity pro výrobu komponentů a náhradních dílů spojených s automobilovým průmyslem a došlo k oživení tradičního strojírenství. Současně růst technologické úrovně výroby byl doprovázen nárůstem produktivity práce a zvýšením konkurenceschopnosti, která umožnila vyrovnat se s posilováním koruny. Vývoj zpracovatelského průmyslu významně přispěl nejen k růstu vývozu zboží, ale také umožnil realizovat některé subdodávky pro domácí výrobu a snížil nároky na dovoz.

Na výkonnost průmyslu působí zejména podniky zpracovatelského průmyslu pod zahraniční kontrolou s více než padesátiprocentním příspěvkem do objemu celkových tržeb a dále stále se zlepšující pronikání výrobků českých podniků na zahraniční trh.

Zdroje růstu přidané hodnoty v průmyslu (meziroční změny v %)

Ukazatel	2000	2001	2002	2003	Průměr 2000-2003
Hrubá přidaná hodnota	4,7	2,9	7,7	6,3	5,4
Počet pracovníků	-3,0	1,2	0,7	-1,8	-0,7
Fixní kapitál *)	4,8	7,6	3,7	.	5,4
Produktivita práce	8,0	1,7	7,0	8,0	6,2

Zdroj: ČSÚ, *) data jen do roku 2002

Z pohledu vývoje konkurenceschopnosti je v českém průmyslu zřejmý posun směrem k posilování těch segmentů, které mají příznivou pozici na trhu. Proces odvětvové restrukturalizace stimulovala jednak rozdílná odvětvová struktura přílivu zahraničního kapitálu, jednak nerovné vstupní podmínky některých odvětví v transformačním procesu a následně v investičních zdrojích. Na jedné straně je zřejmá tendence, která vyděluje skupinu odvětví, jejichž úroveň konkurenceschopnosti je v rámci celého průmyslu nízká (kožedělný průmysl, textilní a oděvní průmysl) a je potvrzením skutečnosti, že i v České republice se prosadil trend známý z analýz ekonomiky vyspělých států. Na druhé straně posilují svou váhu odvětví s vysokou úrovní technologie a kvalifikace pracovní síly (elektrotechnický průmysl, výroba zboží z plastů a výroba dopravních prostředků a obory související s automobilovým průmyslem) a vzhledem k aktuálním příznivým specifickým podmínkám ještě kovodělný průmysl a obory koksování a zpracování ropy.

V souvislosti s podporou průmyslu a podnikání je potřeba poukázat na nedostatečné kapacity poskytovatelů průmyslových služeb a služeb spojených se zvyšováním kvality lidských zdrojů. Na trhu v ČR není dostatečná nabídka průmyslových služeb pro podnikatele, zejména pro malé a střední podniky a začínající podnikatele, pro které je zajišťování takovýchto služeb vlastními silami neekonomické. Jsou to oblasti, jejichž podpora musí najít odraz v relevantních prioritách operačního programu.

1.2.2 Hlavní determinanty konkurenceschopnosti průmyslu ČR

V základních sledovaných parametrech úrovně konkurenceschopnosti byl v posledních letech vývoj v českém průmyslu příznivý a to jak u konkurenceschopnosti poptávkové (především zvýšením uplatněním průmyslu v exportu), tak v konkurenceschopnosti cenové (zlepšování směnných relací), a to i přesto, že posilování koruny a relativně pomalé snižování jednotkových nákladů práce působily proti uplatnění poptávkových faktorů.

Vzhledem k očekávanému relativně nízkému růstu ekonomiky EU v nejbližších dvou letech (na úrovni kolem 2 %) bude další akcelerace vlivu poptávkových faktorů v českém průmyslu již obtížnější a hlavní roli v udržení pozic na zahraničních trzích budou hrát parametry kvality a technické úrovně produkce.

Pro dlouhodobý vývoj vývozního výkonu českého průmyslu je charakteristické, že je v rostoucí míře založen na rychlejším růstu hodnoty vývozu než hmoty. Podle údajů Eurostatu vzrostla hodnota vývozu produkce zpracovatelského průmyslu z ČR do zemí EU v roce 2002 proti roku 1993 přibližně 6krát, zatímco vývoz hmoty jen 2,4krát. Kvalitativní změny ve struktuře vývozu zpracovatelského průmyslu jsou podloženy změnami podílu produktů pocházejících ze složitějších výrob a také zvýšením jednotkových cen exportovaných výrobků. Podobné pozitivní změny jsou pozorovatelné i v datech o struktuře zahraničního obchodu podle stupně zpracování. Proti roku 2000 byl v roce 2004 objem vývozu high-tech výrobků 2,3krát vyšší a objem dovozu 1,5krát vyšší.

ČR se podílem high-tech výrobků řadí v současné době na 13. pozici v rámci EU 25 a vykazuje jeden z největších přírůstků tohoto podílu za posledních 5 let. Avšak za Maďarskem zaostává o téměř 10 procentních bodů. Největší vliv na růst tohoto podílu má v ČR vývoz a dovoz počítačů a kancelářských strojů a dále elektroniky a telekomunikačního zařízení.

Posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky zúžilo také mezeru mezi úrovní produktivity práce na pracovníka a průměrem EU-25. Proti roku 2000, kdy úroveň

produktivity dosahovala 58,5 % průměru EU-25, vzrostl tento poměr v roce 2004 na 64,4 % a v roce 2005 68,9 %.

Při hodnocení významnosti faktorů, které ovlivňují úroveň globálního ukazatele produktivity práce a podmínek pro jeho přibližování k úrovni vyspělých ekonomik, je třeba brát v úvahu především odvětvové rozdíly v úrovni produktivity práce a váhu jednotlivých odvětví, protože zaostávání úrovně produktivity je v české ekonomice mimořádně diferencované. Průkaznost komparací s vyspělými ekonomikami však stěžuje dočasná výhoda nižších osobních nákladů v ČR. Příčiny zaostávání úrovně produktivity práce jsou z části dány specifickými transformačními procesy v ČR, který byl poznamenán snahou zachovat zděděné produkční kapacity a to i v těch oborech, které mají obecně nižší rozvojový konkurenční potenciál nebo nemají dostatečnou kapitálovou sílu. Analýzy ukazují, že zaostávání produktivity je zatím zpravidla výraznější u složitějších výrob než u produktů pocházejících z jednodušších výrob textilního, oděvního a potravinářského průmyslu, kde se rychleji podařilo snížit podíl jednodušších výrob.

1.2.3 ROZVOJOVÝ A STABILIZAČNÍ POTENCIÁL MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ A SLUŽEB

Malé a střední podniky v průmyslu podle velikostních skupin (podle počtu zaměstnanců)

Velikostní kategorie	Rok	Počet podnikatelských subjektů	Počet zaměstnaných osob (v tis. fyz. osob)	Účetní přidaná hodnota (v mld. Kč)
Celkem	2000	149 240	787	208,8
	2001	159 829	825	215,1
	2002	159 608	812	275,9
	2003	153 288	815	284,2
	2004	158 950	655	286,6
- 19	2000	141.163	280	50,8
	2001	151 747	309	39,7
	2002	151 338	295	81,3
	2003	145.162	308	78,3
20 – 99	2000	6.639	284	80,1
	2001	6 607	286	89,0
	2002	6 748	282	98,5
	2003	6 619	276	105,0
100 – 249	2000	1.438	224	77,9
	2001	1 475	230	86,4
	2002	1 522	235	96,2
	2003	1 507	231	101,0

Zdroj: ČSÚ

Malé a střední podniky (MSP) zaujímají v české ekonomice významné místo jak svým 60 procentním podílem na celkové zaměstnanosti, tak zhruba 52 procentním podílem na výkonech, resp. na přidané hodnotě vytvořené v nefinanční sféře české ekonomiky. Také v rámci průmyslu mají malé a střední podniky významné místo a mají skoro třetinovou váhu v tvorbě přidané hodnoty.

Z hlediska produktivity práce (odvozené z tržeb) jsou MSP asi na dvou třetinách průměru zpracovatelského průmyslu. Vliv velikostní kategorie podniku (podle počtu zaměstnanců) je v českém průmyslu obecně významným faktorem produktivity práce.

Malé a střední podnikatelé představují stabilizující prvek zejména z pohledu zaměstnanosti, kde si trvale udržují podíl těsně nad 60 % celkové zaměstnanosti s mírnou tendencí k růstu. Tito podnikatelé, nepochybně i v důsledku podpory, která jim byla poskytována, byli doposud schopni držet krok s vývojem efektivnosti a výkonnosti ve velkých podnicích. To prokazuje zachování jejich podílu na HDP a vývozu (okolo 35 %), výkonech i vyprodukované přidané hodnotě (nad 50 %), byť efektivnost jejich činnosti měřena těmito ukazateli je nižší než velkých podniků, což je mimo jiné dáno jejich vyšším podílem v oborech, kde dosahování nadprůměrné efektivnosti je obtížnější.

Podíl na tržbách, počtu zaměstnanců a produktivita práce MSP podle velikostních skupin
(podle počtu zaměstnanců)

Velikostní kategorie	Podíl v % na		Produktivita práce z tržeb (průmysl =100)
	celkových tržbách	počtu zaměstnanců	
20-49	6,1	10,5	58
50-99	7,3	11,8	61
100-249	14,3	19,6	73
250-499	16,1	16,3	99
500-999	16,4	15,1	109
1000 a více	39,8	26,9	148
Podniky s 20 a více zaměstnanci celkem	100,0	100,0	100

Zdroj: MPO a ČSÚ, údaje za rok 2003 ze zpracování podniků s 20 a více zaměstnanci

Malé a střední podnikatelé výrazně převažují z hlediska podílu na zaměstnanosti i přidané hodnotě v pohostinství, ve službách, v obchodě a ve stavebnictví, a to s podílem 80 % a více. V průmyslu a dopravě mají malé a střední podnikatelé přibližně třetinový podíl na zaměstnanosti a tvorbě přidané hodnoty.

Význam uvedeného sektoru je pro Českou republiku je tedy poměrně značný. Opatření k jeho stabilizaci zabezpečením plynulého cyklu vzniku, rozvoje a zániku podnikatelských subjektů a zejména k dalšímu zvyšování jeho přínosu pro celkový ekonomický rozvoj jsou však současně opatřeními k posílení sociální soudržnosti, vyrovnáváním regionálních disparit předchozí ekonomického a aktivní reakcí na zásadnější strukturální změny.

Podpora pozice MSP v české ekonomice nemá jen čistě ekonomické důvody. Je třeba brát v úvahu i aspekt rozvoje podnikatelského prostředí, zejména :

- úlohu MSP při zmírňování negativních vlivů strukturálních změn na zaměstnanost
- možnost řešení takových potřeb trhu, které nejsou zajímavé pro velké podniky
- možnost snadnějšího usměrnění veřejné podpory do oblastí postižených ekonomickým útlumem nebo oblastí ekonomicky slabých
- možnost začlenění MSP do strategie ekonomických klastrů (zlepšit spolupráci s dalšími potenciálními partnery na úrovni regionů a ze školské a výzkumné sféry)

Z analýz dosavadních výsledků realizace nástrojů podpory MSP se ukazuje, že je třeba se více orientovat na kultivaci prostředí pro podnikání a na zmírnění některých systémových nevýhod menších podniků ve srovnání s velkými. Především jde o problém malé kapitálové síly omezující financování velkých projektů, problém slabé pozice menších podniků v soutěži o zakázky, problém horšího přístupu k investicím do moderních technologií a licencí, včetně ochrany duševního vlastnictví, nerovnost v možnostech získání špičkových kvalifikovaných pracovníků. Při dlouhodobé konzervaci těchto rozvojových bariér by se malé a střední podniky dostaly do nerovné soutěže s velkými podniky a nepodílely by se ani na zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky ani na využívání naakumulovaného kvalifikačního kapitálu v lidských zdrojích.

Poznatky z monitoringu podpůrných aktivit realizovaných v České republice v období 2004 – 2006 ukazují, že:

- existuje slabá motivace managementu MSP na zvýšení účasti na profesním vzdělávání a zajišťování podmínek pro standardizaci a srovnatelnost certifikátů a diplomů dalšího vzdělávání
- chybí nabídka cenově dostupných poradenských a konzultačních služeb potřebných k využívání systémů podpory rozvoje podnikání
- ukazuje se, že problémem firem podnikajících v oblasti služeb v ČR není jejich nízká rentabilita, ale obtížné startovací podmínky, které jsou spojeny se zakládáním nových podnikatelských subjektů. Podnikatelské služby se v současné době podílejí na tvorbě HDP asi 8 % a jak z hlediska tvorby přidané hodnoty, tak z hlediska zaměstnanosti spíše stagnují. Vzhledem k silné pozici průmyslu je tento podíl poddimenzován.
- přetrvává nízká znalost zahraničních trhů a zahraničních obchodních možností u malých a středních podniků stejně jako nedostatek obchodně-marketingových dovedností, včetně schopností např. zpracovávat mezinárodní studie „benchmarkingu“ konkurenčních firem atd.

V souvislosti s výše uvedeným konstatováním je potřeba zmínit fungování státních agentur na podporu podnikání, investic a exportu. Tyto agentury jsou součástí systému implementace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004-2006 a hrají důležitou roli nejenom v oblasti poradenství pro MSP. Jejich začlenění do systému realizujícího poskytování podpor ze strukturálních fondů EU se předpokládá i pro programovací období 2007-2013.

Komparativní analýzy s vyspělými zeměmi ukazují, že v programech podpory podnikání existuje úzká souvislost aktivit zaměřených na podporu rozvoje malých a středních podniků

a aktivit podporujících rozvoj sektoru průmyslových služeb. Klíčový význam mají zejména oblasti:

- výzkumu a technologického rozvoje – podpora rozvoje podnikových sítí a klastrů, podpora poskytování obchodních a technologických služeb malým a středním podnikům;
- informační společnosti – podpora rozvoje on-line veřejných služeb a služeb poskytovaných malým a středním podnikům v oblasti využití ICT;
- inovací v MSP – rozvoj spolupráce univerzit, výzkumu a podniků prostřednictvím podpory podnikových sítí a klastrů a podpory přístupu MSP ke službám podporujícím rozvoj podnikání;
- regionálního rozvoje – podpora rozvoje a dostupnosti dopravních a telekomunikačních služeb mimo hlavní městská centra.

Česká republika dosahuje zatím ve srovnání s vyspělými státy EU-15 výrazně nižšího podílu služeb na tvorbě celkové přidané hodnoty i na celkové zaměstnanosti a pohybuje se v současné době téměř o 10 procentních bodů pod průměrem EU 15.

Mezi nejvýznamnější služby z hlediska podílu na tvorbě HDP patří služby s velkým objemem tržeb, tj. služby obchodního charakteru (OKEČ 51 a 52), daňové poradenství; průzkum trhu a veřejného mínění; poradenství v oblasti podnikání a řízení, apod. Tyto skupiny služeb mají více než padesátiprocentní podíl jak v zaměstnanosti v sektoru služeb, tak v přínosu služeb k tvorbě HDP.

Další rozvoj sektoru služeb závisí na celkovém růstu ekonomiky ČR a lze předpokládat existenci výrazného potenciálu zvyšování významu sektoru služeb a vzhledem k velmi silné pozici českého průmyslu i zvyšování růstu sektoru služeb pro průmysl s příznivými důsledky pro tvorbu nových pracovních míst a snižování úrovně nezaměstnanosti.

Přesto, že v novém programovacím období 2007-2013 zůstane v průmyslu a službách v ČR zachována rozhodující část veřejné podpory s určením pro kategorii malých a středních podniků, operační program rovněž zohledňuje výrazný potenciál, který v podílu na růstu konkurenceschopnosti národní ekonomiky mohou sehrát velké podniky, (tj. podniky nespĺňující definici MSP). K podpoře takovýchto větších podniků vedou následující důvody, podle kterých tyto subjekty:

- disponují delší existencí a vlastní základnou průmyslového vývoje a tedy i větším potenciálem jejich konkurenční schopnosti,
- mají předpoklady připravit a výrobně realizovat prototypy inovací výrobků a výrobních technologií schopných obstát v náročné soutěži na globálních trzích,
- dokáží ochránit svá vlastní patentová řešení a „know-how“ a připravit se na aktivní licenční politiku,
- jsou ve většině případů finančně konsolidovanými firmami, což vytváří jednu z podmínek schopnosti jejich bezproblémového spolufinancování jimi realizovaných projektů OPPI postavených na náročných cílech konkurenční schopnosti.

1.2.4 VÝZKUM, VÝVOJ A INOVAČNÍ POTENCIÁL V PODNIKATELSKÉM SEKTORU

Národní inovační politika rozlišuje pro léta 2005 až 2010 čtyři nosné cíle: posílení výzkumu a vývoje jako zdroje inovací, vytvoření podmínek pro funkční spolupráci veřejného a soukromého sektoru, zajištění lidských zdrojů pro inovační aktivity a zefektivnění výkonu státní správy ve výzkumu, vývoji a inovacích.

V mezinárodním srovnání inovačního prostředí (podle souhrnného inovačního indexu) se ČR řadí výrazně za průměr EU. Před ČR jsou Slovinsko, Estonsko a přibližně na stejné úrovni je Maďarsko a Slovensko.

Podle podílu výdajů na výzkum a vývoj na přidané hodnotě je relativně příznivá průměrná hodnota zpracovatelského průmyslu ČR, tažená však v podstatě jen hodnotou tohoto ukazatele za automobilový průmysl, zatímco ostatní odvětví jsou hluboko pod úrovní vyspělých zemí. Možný příznivý efekt vyšší technologické úrovně podniků se zahraniční kontrolou na objem výdajů na výzkum a vývoj v ČR je redukován hlavně tím, že v řadě oborů došlo pouze k transferu technologií, které byly vyvinuty v zahraničí se snahou pokrýt náklady na výzkum a vývoj v mateřské zemi. Podcenění tohoto aspektu v systému investičních pobídek tedy znamenalo, že příliv zahraničního kapitálu do zpracovatelského průmyslu ČR přinesl podstatně menší přínos pro zvýšení jeho technologické úrovně.

Jako hlavní bariéry rozvoje inovačních aktivit se jeví nedostatečný rozsah a nevhodný mechanismus financování inovací. Mezinárodní srovnání ukazuje, že se v ČR prakticky nerozvinulo rizikové financování inovačních firem. Důvodem je chybějící vstřícná legislativa upravující podporu investic finančních institucí do rizikového kapitálu a současně i nedostatečné zdroje pro financování větších výzkumných projektů. Podíl výdajů na rizikový kapitál v počáteční fázi rozvoje firmy je zhruba třetinový ve srovnání s vyspělými státy. Přitom největší část rizikového kapitálu směřuje do komunikačních technologií. Dalším brzdícím faktorem je nedostatečná kvalita sítí pro rychlý přenos dat a vysoké náklady pro jejich využívání.

V celkových hrubých výdajích na VaV se pohybují země EU na průměru 2 % z HDP. ČR dosahuje úroveň asi o třetinu nižší (1,35 % v roce 2003). Z jednotlivých zemí je výrazně nad průměrem Švédsko (4,3% z HDP) a Finsko (3,4 %). V ČR souhrnný objem výdajů na výzkum a vývoj mírně roste, avšak prakticky se nemění podíl užití v podnikatelském sektoru.

Výdaje na výzkum a vývoj (v mld. Kč)

Ukazatel	2000	2002	2003	2004
Celkové výdaje na VaV	26,5	29,6	32,2	35,1
Z toho podnikatelský sektor	13,6	15,9	16,6	18,5
Objem užití finančních prostředků na VaV v podnikatelském sektoru	15,9	18,1	19,7	22,3
- zpracovatelský průmysl	.	11,6	12,5	13,7

Zdroj: ČSÚ

Také vybavenost VaV lidskými zdroji neznamenala podstatnější posílení. Příčiny jsou v neuspokojivé struktuře absolventů terciálního vzdělání a zatím ve spíše sporadické iniciativě průmyslových podniků navázat kontakty s vysokými školami a vytvářet společná centra pro

výzkum a pro přípravu absolventů. Výrazně podhodnocen zůstává i podíl osob zaměstnaných v progresivních technologiích (EU 15 34 %, ČR 25 %).

Významnou potenciální bariérou lidských zdrojů v rozvoji inovačních aktivit je rovněž nevhodná struktura absolventů vysokých škol, která neodpovídá budoucím potřebám a která je ovlivněna nefungujícími motivačními faktory a podceňováním znalostního managementu v podnicích. Tomu odpovídá i poměrně pomalé tempo zvyšování zaměstnanosti v tomto sektoru. V přepočtu na 1000 obyvatel se pohybuje v ČR podíl pracovníků ve vědě a výzkumu s terciárním vzděláním jen na poloviční úrovni ve srovnání s průměrem EU 15.

Lidské zdroje ve vědě a technologii (v tis. osob)

Ukazatel	2000	2003		2004	
	celkem	celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
Zásoba lidských zdrojů ve V a T	1 700	1 781	880	1 805	891
- zaměstnanci ve V a T oborech	1 388	1 437	745	1 473	766
- z toho s terciárním vzděláním	423	487	217	509	227

Zdroj: ČSÚ

Z hlediska orientace inovační politiky a nástrojů podpory se ukazuje jako potřebné připravit programy podpory systematického průzkumu zájmu firem o inovační aktivity a realizovat je především formou regionálních systémů s propojením na vznik různých aktivit formou klastrů či jiných aktivit účelových podnikatelských seskupení.

Na zcela neuspokojivé úrovni je participace vysokých škol na realizačních výstupech VaV, zejména v důsledku chybějících motivačních nástrojů, které by orientovaly výzkumnou činnost vysokých škol na potřeby podniků. Dále je třeba vytvořit podmínky pro podporu zapojení českých firem do mezinárodní kooperace v oblastech podporujících vznik a rozvoj MSP v oblasti „business angels“, inkubátorů, inovačních center a vědecko-technických a technologických parků a v participaci VaV domácích institucí na rozvoji ERA (European Research Area). V současné době fungující síť VT parků neposkytuje služby pro transfer technologií na stejné úrovni jako ve vyspělých zemích EU. Významný inovační potenciál v podnikatelském sektoru České republiky představují aktivity ve vytváření oborových uskupení formou klastrů. Jedná se o kontinuitu jedné z priorit OPPP 2004-2006.

HDP na obyvatele a výdaje na VaV v regionech soudržnosti NUTS II

Region soudržnosti	HDP na obyvatele v PPS (2004)			Výdaje na VaV (2003) ČR=100
	v PPS	ČR=100	EU 25=100	
Praha	29888	203	140	43,2
Střední Čechy	13968	95	65	8,8
Jihozápad	13467	92	63	5,5
Severozápad	12149	82	57	1,5

Severovýchod	12797	87	60	8,3
Jihovýchod	13462	92	63	20,2
Střední Morava	11820	80	55	5,6
Moravskoslezsko	11587	79	54	6,9
Česká republika	14719	100	69	100

Zdroj: ČSÚ

1.2.5 ENERGETICKÁ NÁROČNOST

Energetická náročnost české ekonomiky a zejména průmyslu zůstává i přes pozitivní dlouhodobý vývoj ve srovnání s průměrem Evropské unie stále vysoká. Zvýšení energetické efektivity se proto stalo jedním ze základních cílů státní energetické politiky ČR.

Poměrně rychlé zlepšování ukazatelů energetické náročnosti je patrné zejména v 90. letech, kdy zlepšování situace ovlivnil souběh dvou faktorů: zvýšení kvality hospodaření s energetickými zdroji a dále odvětvová restrukturalizace, při které došlo k částečnému útlumu výrobních oborů energeticky náročných. Od roku 1990 se energetická náročnost, měřená v měrných jednotkách primárních energetických zdrojů na jednotku HDP, snížila o 17 %. Nepříznivý odstup ČR se tak z úrovně 80 % nad průměrem zemí EU zmenšil a podle odhadu pro rok 2005 se dostal na přibližně 55-60 %. V období 2000 až 2004 se již snižování energetické náročnosti zpomalilo a i do budoucna je třeba počítat s tím, že realizace dalších úsporných opatření ve spotřebě energie bude svou investiční i technologickou náročností daleko obtížnější.

Snížení energetické náročnosti je odvislé především od podpory nových výrobních technologií s příznivými parametry energetické a surovinové spotřeby v odvětvích průmyslu, ve stavebnictví a ve výrobě, přeměně a omezování ztrát při distribuci energie, která mají rozhodující vliv na konečnou spotřebu energie, kde ještě zdaleka nebyl ukončen proces náhrady neefektivních energetických zdrojů. Další směr energetické politiky státu musí směřovat na podporu programů, které řeší environmentální problémy spojené s využíváním obnovitelných zdrojů energie.

Česká republika má významný potenciál náhrady fosilních primárních energetických zdrojů obnovitelnými a druhotnými zdroji energie. Tento potenciál dosud není dostatečně využit zejména v oblasti biomasy, bioplynu, větrné energie a druhotných energetických surovin.

Výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů energie

Zdroj	2003	2004
Vodní elektrárny GWh	1383	2019
Pevná biomasa GWh	373	593
Větrné elektrárny GWh	4	10
Bioplyn GWh	108	139

Zdroj: MPO

V souladu se směrnicemi EU má v ČR vzrůst podíl výroby elektřiny na 8 % v roce 2010 a podíl obnovitelných zdrojů energie na primární spotřebě energetických zdrojů na 6 %. Současný stav v ČR zatím tento cíl nespĺňuje.

1.2.6 KONTEXTY VÝVOJE ČESKÉHO PRŮMYSLU V ZAMĚSTNANOSTI

V ČR se dlouhodobě prosazuje pokles zaměstnanosti, přibližně o 0,6 % ročně, na rozdíl od zemí EU, kde trend míry zaměstnanosti je opačný. I přes to zůstává míra zaměstnanosti v ČR zhruba na úrovni průměru zemí EU: 64,9, v EU 15 je 64,2. Pokles míry zaměstnanosti zastavilo až výrazné oživení ekonomického růstu v letech 2004 a 2005 (v roce 2005 se zaměstnanost zvýšila o 1,2 %), které se projevilo i v pozitivním vývoji míry nezaměstnanosti. I nadále však negativně ovlivňují míru zaměstnanosti strukturální faktory a v mezinárodní komparaci relativně nízká tvorba pracovních míst v terciárním sektoru.

Přesuny pracovních sil vyvolané transformačním procesem nepostihly české regiony rovnoměrně a vyvolaly značnou regionální diferenciaci trhů práce, která přetrvává dodnes. Proměna odvětvových a profesních struktur pracovních míst v jednotlivých regionech prohloubila strukturální nerovnováhy a v řadě míst panuje na trhu práce dlouhodobý deficit kvalifikované nebo profesně vyhovující pracovní síly pro podnikatelský sektor. Tyto problémy zesiluje skutečnost, že existující regionální rozdíly v nabídce pracovních míst v podstatě nevyvolávají ani meziregionální ani profesní mobilitu obyvatel a ve struktuře nabízených volných pracovních převažují místa určená pro kvalifikované dělnické profese, pro které v řadě regionů paradoxně neexistuje přiměřená nabídka.

V absolutních hodnotách byl stav zaměstnanosti v celé české ekonomice (podle dat ČSÚ z Výběrového šetření pracovních sil) v roce 2004 proti stavu v roce 2000 nižší zhruba o 30 tisíc osob. Z tohoto poklesu šly asi tři čtvrtiny na vrub sekundárního sektoru, především zpracovatelského průmyslu. Sektor služeb v celkové zaměstnanosti své postavení posílil (z 56,2 % v roce 2000 na 57,8 % v roce 2004), ale jeho rozvoj nemá v České republice ve vztahu k trhu práce zdaleka takovou absorpční kapacitu, jakou má sektor služeb vyspělých států. V roce 2005 se trend poklesu stavu zaměstnanosti obrátil, neboť oproti roku 2004 došlo ke zvýšení stavu zaměstnanosti o 57,5 tisíce osob.

Závažným problémem ČR je také nízký podíl částečných pracovních úvazků. Zatímco v EU se průměrná míra částečných úvazků pohybuje okolo 17 % (nejvyšší je v Irsku a Finsku), v ČR je dlouhodobý průměr 3,7 %. Počet registrovaných podnikatelů se dlouhodobě příliš nemění. Nepříznivou skutečností je, podle výsledků z řady průzkumů, že v ČR obecně převládá zájem o zaměstnání nad zájmem uplatnit se v podnikání a nést určitá rizika, s kterými je založení firmy a překonání bariér prvního vstupu na trh spojeno. To je i jeden z důvodů, který se promítá do rozvoje malých a středních podniků a do relativně malé účinnosti dosavadních nástrojů podpor podnikání.

Převážně strukturální charakter nezaměstnanosti v ČR se stále více projevuje v narůstání dlouhodobé nezaměstnanosti. Dlouhodobou nezaměstnaností jsou ohroženy hlavně skupiny osob znevýhodněné na trhu práce: ženy s dětmi, čerství absolventi, osoby nad 50 let a osoby s nízkou kvalifikací. Podle dat ČSÚ se počet dlouhodobě nezaměstnaných (nad 12 měsíců) na konci roku 2004 v řadě regionů pohybuje již nad 50 % celkového počtu nezaměstnaných. Podle údajů MPSV se počet dlouhodobě (registrovaných) nezaměstnaných v ČR pohybuje nad 40 % celkového počtu nezaměstnaných.

Příčiny je třeba hledat hlavně v stále se prohlubujícím deficitu volných pracovních míst právě v regionech s vysokou nezaměstnaností. Dalším charakteristickým rysem je rozdílná situace oblastí, kde na trh práce příznivě působí existence velkých podniků a zastoupení sektorů zpracovatelského průmyslu s vysokou exportní výkonností. Z dat posledních let se rovněž ukazuje, že na snižování úrovně celkové i dlouhodobé nezaměstnanosti se relativně málo

podílel segment malých a středních podniků a bude třeba i nadále rozvíjet cesty zvyšující účinnost mechanismů podpory zaměstnanosti v MSP.

1.2.7 VZTAH PRŮMYSLU K OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Vzhledem k významnému podílu energetiky, těžkého průmyslu, chemického průmyslu a zpracování ropy, výroby potravin a výroby celulózy a papíru v rámci českého hospodářství jsou vlivy průmyslu na životní prostředí mnohem výraznější než v zemích s vyšší hodnotou high-tech oborů (léky, speciální materiály, přístroje, komunikační technika a počítače a pod.). Porovnáme-li však dnešní situaci s počátkem 90. let, je zřejmý pozitivní trend trvalého snižování emisí, jak v absolutních číslech, tak na jednotku výroby, dále pokles produkce nebezpečných odpadů, pokles spotřeby povrchových a podzemních vod, rostoucí objem materiálového a energetického využití výrobních i spotřebních odpadů.

Výrazné snížení emisí bylo nejprve způsobeno v první polovině 90. let uzavřením mnoha zastaralých výrobních zařízení a dále využitím koncových technologií (end-of pipe) redukce emisí. V pozdějších letech se pozitivně projeví investice do výrobních technologií, z nichž většina byla dovezena ze zahraničí. To souvisí i s privatizací a příchodem velkých zahraničních investorů.

Průmyslový sektor posiluje svoji váhu v rámci ekonomiky České republiky, což lze dokumentovat nadále vysokou dynamikou růstu průmyslové produkce počátkem tohoto desetiletí. Česká republika má předpoklady pro to, aby podíl průmyslu na tvorbě HDP byl alespoň v horizontu následujících 5 až 10 let vyšší než je tomu v zemích EU-15. Hlavní důvod je příliv přímých zahraničních investic, které jsou primárně zaměřeny do oblastí zpracovatelského průmyslu a jejichž další vliv lze i ve střednědobém horizontu nadále očekávat. V dlouhodobém horizontu je ovšem tento vývoj problematický jak z ekonomického, tak environmentálního hlediska. Silnou pozici zpracovatelského průmyslu v ekonomice ČR je možno vnímat jako potenciální zdroj rizik jak z pohledu konkurenceschopnosti na globálním trhu, tak z hlediska dopadů na životní prostředí.

Jednotlivá odvětví se vyvíjejí v pokračujícím procesu ekonomické integrace (vstup na trh EU) a globalizace velmi nerovnoměrně, např. textilní průmysl, kožedělný průmysl a výroba obuvi zaznamenává trvalý útlum. Asijští výrobci, kteří mají malé náklady na pracovní sílu a nulové náklady na ochranu životního prostředí a bezpečnost a ochranu zdraví, vyrábějí stejné zboží za podmínek, jimž nemohou evropské výrobce konkurovat. Tento trend se bude rostoucí měrou týkat i jiných oblastí (elektronika, bílá technika, sklo a keramika atd.).

Český průmysl má vysoký transformační potenciál k tomu, aby se většina odvětví změnila z handicapovaného konkurenta nových asijských trhů (důvodem jsou vyšší environmentální a sociální náklady) na hi-tech nebo dematerializovanou ekonomiku (vysoký podíl specializovaných služeb). Veškerá opatření, která povedou ke snižování energetické a materiálové náročnosti českého průmyslu budou mít kladný nepřímý dopad na životní prostředí.

Na druhou stranu, "oživování" tradičních odvětví (ocelářství, těžká chemie) neumožní zavádění BAT, resp. vyšší standardy (IPPC, EIA, emisní limity) mohou způsobit odchod investorů směrem do východně a jihovýchodně situovaných států. Podobně kontraproduktivní je vývoz elektrické energie z uhelných elektráren kompenzovaný "obnovitelnými zdroji", které jsou dražší a v konečném výsledku zvyšují náklady na výrobu (nevýhoda na globálních trzích) - a to zvláště u výrobků s nízkou přidanou hodnotou (metalurgie, těžká chemie a pod.). Růst cen paliv, energií a strategických surovin je vážnou hrozbou pro takové výroby, lze však

očekávat, že ceny energií porostou celosvětově a záležet tak bude na efektivnosti výroby a aplikaci průlomových technologií.

Tato odvětví mohou těžko absorbovat další zpřísnování emisních limitů, což vede pouze ke stěhování takových technologií do zemí „třetího světa“ (výroba hliníku, oceli, hnojiv a pod.). Podobný dopad mají redukční cíle vyžadované Kyotským protokolem, kde se hovoří o "carbon leak", tj. úniku emisí (resp. výrob s vysokými emisemi na jednotku produkce, jako je cement, sklo, ocel, hliník) za hranice "Kyotského prostoru". Tam se například nachází Čína, Indie, Brazílie, Venezuela, Mexiko, Jižní Korea, JAR a další země, které svým průmyslovým a surovinovým potenciálem mohou snadno konkurovat např. zemím střední a východní Evropy. Tyto ekonomické tlaky proto téměř znemožňují další udržitelný rozvoj některých odvětví a výroby v ČR.

Jediným východiskem z této situace je několikanásobné snížení spotřeby energie na jednotku ekonomického výstupu (HDP), tedy orientace na výrobky s vysokou přidanou hodnotou, vytváření a ochrana know-how, využívání tradičního "loga" (sklo, porcelán, speciální přístroje, jemná mechanika a pod.), příp. maximální "dematerializace" (poskytování speciálních služeb v oblasti komunikačních technologií, poradenství, kultury, medicíny, turismu a pod.). V této oblasti hraje klíčovou roli vývoj a výzkum, který by měl zvyšovat "dostupnost" BAT (např. selektivní separační procesy, nové materiály, optimalizace chemických procesů, selektivní katalyzátory, imobilizované enzymy a pod.).

Dopady systému REACH na průmysl České republiky

V rámci Evropské unie je připravována nová koncepce přístupu k managementu chemických látek, které se pohybují po evropském trhu. Tento přístup je v současné době zformulován do textu „Návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, týkajícího se registrace, hodnocení, schvalování a omezování chemikálií (REACH), založení Evropské chemické agentury a měnicího směrnici 1999/45 a nařízení (ES) o persistentních organických polutantech“, COM(2003)644 z 29. října 2003“. REACH bude mít přímé dopady na český zpracovatelský průmysl, který bude nucen systematicky zvažovat náhradu toxických chemikálií méně škodlivými alternativami.

1.3 Analýza SWOT

Pro SWOT analýzu byla využita uvedená socio-ekonomická analýza hospodářství a průmyslu ČR a některé výsledky SWOT analýzy Národního rozvojového plánu ČR pro léta 2007–2013, které mají vztah na sektor průmyslu a podnikání. SWOT analýza, obsahující souhrnné hodnocení silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení, představuje základ pro formulaci navrhovaných priorit OPPI. SWOT analýza je zaměřena na určení klíčových oblastí vycházejících ze sociálně-ekonomického výzkumu a analýzy sektoru průmyslu za účelem přijetí optimální strategie řešení a rozvoje identifikovaných oblastí.

SWOT analýza napomohla k identifikaci budoucích potenciálních oblastí rozvoje (identifikovala klíčové bariéry rozvoje podnikání v ČR), ke kterým patří výzkum, vývoj, inovace, lidské zdroje pro podnikání, infrastruktura pro podnikání, úspory energií a které se odráží ve schválených třech věcných prioritách Operačního programu Podnikání a inovace uvedených v kapitole 3.

Silné stránky

- Vstup České republiky do Evropské unie, který napomohl ke stabilizaci české ekonomiky a k procesu reálné konvergence k průměrné životní úrovni EU – 25
- Vysoký a z hledisek růstových faktorů zdravý a v měřítku EU nadprůměrný růst ekonomiky
- Cenová stabilita s nízkou úrovní inflace a s nízkým růstem výrobních cen
- Relativně vysoká míra kvalifikace pracovní síly
- Relativně vysoký stupeň liberalizace trhů
- Růst konkurenční schopnosti průmyslu s významným podílem na dosažení kladného salda zahraničního obchodu v roce 2005
- Schopnost zpracovatelského průmyslu se vypořádat s rychlejším růstem domácích cen a zhodnocením české koruny v minulém období
- Finanční instrumenty k podpoře MSP
- Účinné fungování státních agentur na podporu podnikání, investic a exportu
- Přínosy zahraničních investic podpořených politikou státních investičních pobídek – pro regiony i pro růst exportu zboží a služeb
- Role hlavního města Prahy při aktivním vyhledávání technických a obchodních zahraničních partnerů
- Rozvoj národní „klastrové strategie“ a systému podpory subdodavatelů finálních globálních výrobců umístěných na území ČR

Slabé stránky

- Relativní rigidita trhu práce, nízká mobilita pracovní síly
- Obtížné uplatnění absolventů některých vysokých škol, osob nad 50 let a žen na trhu práce
- Nízký zájem o podnikání a neochota nést s ním spojená rizika
- Vysoká a v celoevropském měřítku nadprůměrná energetická, surovinová a materiálová náročnost české ekonomiky a závislost na jejich dovozu
- Nízká nabídka volných pracovních míst v regionech s vysokou nezaměstnaností
- Nedostatečná vazba systému vzdělávání na poptávku po konkrétních profesích a kvalifikacích
- Vysoká míra daňového zatížení nemotivujícího investice do VaV a do realizace inovačních aktivit
- Nízká úroveň produktivity práce ve zpracovatelském průmyslu v rámci eurozóny, zejména MSP
- Nedostatečná kvalita sítí pro rychlý přenos dat a vysoké náklady pro jejich využívání
- Zastávání v počtu přihlášených a udělených patentů

- Nedostačující podnikatelská infrastruktura a nabídka vhodných a ekonomicky dostupných podnikatelských ploch a nemovitostí
- Nedostatečně využitý potenciál brownfields
- Nedostatečné kapacity poskytovatelů služeb obecně a specificky služeb spojených se zvyšováním kvality lidských zdrojů
- Malá kapitálová síla MSP na financování větších projektů
- Slabá pozice MSP v soutěži o zakázky
- Malá schopnost MSP získat špičkové kvalifikované pracovníky
- Nedostatečná míra ve využívání moderních manažerských metod
- Směřování zahraničních investic do méně sofistikovaných výrobních odvětví
- Nízká úroveň systematického rozvoje lidských zdrojů v podnicích (MSP) realizujících zahraniční obchod
- Obecně nedostatek obchodně-marketingových dovedností, včetně schopností např. zpracovávat mezinárodní studie „benchmarkingu“ konkurenčních firem apod.
- Nízká znalost zahraničních trhů a zahraničních obchodních možností u MSP
- Nízký a v evropském měřítku podprůměrný podíl výdajů HDP na VaV
- Malý zájem MSP o inovační aktivity, využití výzkumu a vývoje a zvyšování kvality lidských zdrojů
- Nedostatečný podíl využití obnovitelných zdrojů na primární spotřebě energetických zdrojů
- Nedostatečná spolupráce mezi MSP navzájem a vědeckovýzkumnými pracovišti
- Nedostatek kvalifikovaných pracovníků ve vybraných technických profesích v některých regionech
- Zaostávání efektivity v transferu výsledků VaV do průmyslové praxe oproti praxi vyspělých zemí eurozóny
- Nedostatek pracovišť s efektivně fungujícími systémy transferu výsledků VaV
- Nižší ekonomická dostupnost zahraničních know-how, technologií a patentů pro většinu MSP, včetně vysokých nákladů na ochranu duševního vlastnictví

Příležitosti

- Oživení světového hospodářství, zejména v EU
- Snížení regionálních disparit s využitím prostředků ze SF v období 2007 – 2013
- Další příliv zahraničního kapitálu a investic, zejména do sofistikovaných oborů
- Růstový a inovační potenciál středně velkých až velkých podniků
- Potenciál ekonomické aktivity žen a kvalifikovaných seniorů
- Stabilita a atraktivnost české ekonomiky

- Výhodná geografická poloha ČR v rámci EU
- Obecné zlepšení struktury kvalifikace a systému vzdělání podle potřeb rozvoje znalostní ekonomiky
- Dynamika zahraničního obchodu ČR, která významně přispívá k růstu HDP
- Vysoký podíl MSP v podnikové struktuře a jejich potenciál
- Zlepšení prostředí pro investice
- Zvýšení nabídky podnikatelských nemovitostí
- Zvyšování podílu průmyslových výrobků s vyšší technologickou úrovní v zahraničním obchodu
- Diverzifikace exportní nabídky
- Rozvoj služeb
- Vytváření klastrů se zapojením MSP a vědeckovýzkumných pracovišť
- Rozvoj moderních možností „mobility“ a organizace kontaktů, výměny informací a kooperace mezi podniky a pracovišti VaV
- Propojení kapacit výzkumu a vývoje s evropskými vědeckotechnickými strukturami a sdruženími
- Příliv zahraničních investic zaměřený na rozvoj technologických center a podniků „high-tech“ a „medium-tech“
- Vyšší využití obnovitelných, příp. i druhotných zdrojů energie

Ohrožení

- Dlouhodobější trvání současné ekonomické recese v hlavních oblastech světového hospodářství
- Přetrvávající nízká vymahatelnost práva a nepřijetí zákona o konkurzech a vyrovnání
- Rostoucí závislost české ekonomiky na činnosti kapitálově silných nadnárodních korporací
- Rostoucí zahraniční konkurence na světových trzích především ze strany levných výrobků přicházejících z asijských zemí
- Vnější „šoky“ způsobené růstem cen ropy na světových trzích, cen energie a ostatních surovin
- Závislost exportně zaměřených odvětví průmyslu na cyklech hospodářského vývoje v zemích EU
- Riziko vzniku duální ekonomiky (regionální a sektorové)
- Pomalá reakce vzdělávacího procesu na potřeby znalostní společnosti
- Zaostávání efektivity v transferu výsledků VaV do průmyslové praxe oproti praxi vyspělých zemí eurozóny
- Nízká mobilita na trhu práce v oblasti vysoce kvalifikovaných a vědeckotechnických profesí

- Nedostatečná provázanost a malý transfer výsledků VaV na průmyslovou výrobu a na rozvoj průmyslových služeb
- Pomalá reakce pracovišť VaV a inovačních podniků na možnosti uplatnění v nových oborech a směrech aplikovaného výzkumu (nanotechnologie, biotechnologie, netradiční obnovitelné zdroje energie, genetika, ...)

Na základě analýz provedených v souvislosti s přípravou OPPI a dosavadních výsledků ex-ante hodnocení lze konstatovat, že podnikatelský sektor ČR, i přesto, že má mnoho vlastních silných stránek (průmyslová tradice, vhodná geografická poloha, kvalifikovaná pracovní síla), musí učinit významný pokrok v oblasti rozvoje výzkumu a vývoje, inovací, posílení spolupráce podnikatelského a vědeckovýzkumného sektoru, v oblasti úspor energií. Pozornost je potřeba zaměřit na rozvoj podnikatelského prostředí (podnikatelské infrastruktury) a podnikání obecně a rozvoj lidských zdrojů.

Ze SWOT analýzy je zřejmé, že ČR disponuje silnou a širokou průmyslovou základnou, zejména pokud jde o zpracovatelský průmysl, a je zemí s tradicí technických a strojírenských odvětví. V minulých letech byla výkonnost hospodářství ČR posílena úspěšnou realizací přímých zahraničních investic, která pozitivně ovlivnila tvorbu nových pracovních míst u nadnárodních společností a zároveň v malých a středních subdodavatelských podnicích a pomohla tak zmírnit dopad ztrát pracovních příležitostí v těžkém strojírenství a v těžebních odvětvích, t.j. v odvětvích postižených restrukturalizací. Realizace zahraničních investic neprobíhala rovnoměrně ve všech regionech. Ve spojení s vnitřními strukturálními nedostatky některých regionů ČR nevedla k rovnoměrnému vývoji hospodářské výkonnosti jednotlivých oblastí.

V zájmu rozvoje ekonomiky a její konkurenční schopnosti je nutné rozšiřovat podnikatelskou infrastrukturu, zlepšovat podnikatelské prostředí, posílit rozvoj podnikatelských služeb, zaměřit se na podporu oblasti výzkumu a vývoje a inovací, rozvíjet fyzickou a intelektuální infrastrukturu nezbytnou k tomu, aby ČR mohla konkurovat evropským a světovým ekonomikám založeným na znalostech, na využívání moderních technologií.

Je potřeba mít na paměti, že se podnikatelský sektor nezaměřuje pouze na průmyslové činnosti, ale i na služby. Je potřeba počítat s růstem významu sektoru ekonomických činností založených na průmyslových službách.

1.4 Výsledky realizace OPPI a podpora průmyslu a podnikání z národních zdrojů v letech 2004-2006

Operační program Průmysl a podnikání (OPPI), který byl vyhlášen pro zkrácené programovací období 2004-2006, je zaměřen na realizaci tzv. Cíle 1 politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU, jenž se vztahuje na celé území ČR s výjimkou hlavního města Prahy, a je programem monofondovým (tj. čerpá prostředky výhradně z Evropského fondu pro regionální rozvoj).

Ministerstvo průmyslu a obchodu bylo prvním resortem, kde docházelo k reálnému čerpání evropských fondů konečnými příjemci (zejména prostřednictvím zvýhodněných úvěrů v rámci vyhlášených programů START a KREDIT, které byly poskytovány již od srpna 2004) a kterému začátkem roku 2005 provedlo Ministerstvo financí první certifikaci výdajů uplatnitelných vůči Evropské komisi (ve výši 5.804.472,44 € - jedná se jen o 75 % podíl strukturálních fondů na celkových výdajích).

Výsledky realizace OPMP k 31. 12. 2005

Z celkového počtu 3.497 žádostí o podporu bylo k 31. 12. 2005 zazávkováno (ve formě vydaného rozhodnutí o poskytnutí dotace, uzavřené úvěrové smlouvy, resp. rozhodnutých případů projektů Opatření 1.4 a Technické pomoci) 1.741 případů v úhrnné výši 3.890.984.795,- Kč, což z celkového objemu prostředků OPMP ve výši 347.802.854,- € (tj. cca 10,4 mld. Kč při použití kurzu 30 Kč za 1 euro) činí cca 37 % disponibilních finančních zdrojů. Z toho bylo vydáno 356 rozhodnutí o poskytnutí dotace na celkovou výši 2.619.701.220,- Kč a uzavřeno 980 úvěrových smluv na celkovou výši úvěrů 1.099.446.417,- Kč.

K 30. dubnu 2006 bylo zazávkováno 5 548,2 mil. Kč, což je zhruba polovina alokované částky na OPMP 2004-2006. Za neúspěšnější programy v rámci OPMP lze označit dotační programy ROZVOJ, INOVACE a oba úvěrové programy START, KREDIT. Úspěšnost realizace těchto a několika dalších programů OPMP se odráží v jejich pokračování v novém Operačním programu Podnikání a inovace na období 2007-2013.

Čerpání finančních prostředků z OPMP

Z hlediska reálného čerpání finančních prostředků čerpá Operační program Průmysl a podnikání při 18 % celkové alokaci prostředků rozdělených mezi všech pět operačních programů v ČR cca 39 % podíl všech výdajů, přičemž z hlediska certifikací provedených Ministerstvem financí je jeho více než 60 % podíl ještě výraznější.

Do 1. pololetí roku 2006 by se výše čerpání měla přiblížit celkové alokaci prostředků OPMP pro rok 2004, tj. cca 2,2 mld. Kč. V tomto roce by měly být výrazněji čerpány zejména programy přímé podpory ROZVOJ II a INOVACE, ale zejména pak projekty infrastrukturálního charakteru v rámci programů PROSPERITA a REALITY.

2. ROZVOJOVÉ CÍLE PRO OBDOBÍ 2007-2013 STRATEGICKÉ ZAMĚŘENÍ OPPI

2.1 Východiska strategie operačního programu

Strategie nového operačního programu, který je navržen v působnosti MPO ČR na období 2007 – 2013, je založena na zvýšení konkurenční schopnosti průmyslu a na rozvoji služeb pro podnikání při zachování podmínek udržitelného rozvoje. Průmysl je rozhodujícím odvětvím ČR a základem její ekonomiky se stěžejní úlohou v tvorbě HDP a významným zdrojem zaměstnanosti a odběratelem produktů tzv. znalostní ekonomiky, zůstává jedním ze základních pilířů úspěšného dosažení vytčených cílů postupné konvergence životní úrovně obyvatel ČR k životní úrovni EU.

Stav inovační výkonnosti ČR

Uskutečněná mezinárodní srovnání neukázala příznivé hodnocení ČR v mnoha ukazatelích. Nejhorší se ukázaly výsledky hodnotící zaostávání v předpokladech inovační výkonnosti. Nízký je relativní počet pracovníků ve výzkumu a vývoji, nízký je podíl rizikového kapitálu ve výdajích na výzkum a vývoj a na inovace, zaostávání existuje v efektivním transferu výsledků VaV do inovačních procesů, ve kvalitě podnikové správy, v efektivnosti finančních trhů a v neposlední řadě ve kvalitě veřejných institucí.

Celkové zaostávání vědecké, technické a inovační výkonnosti ČR představují dlouhodobě setrvalý stav a odráží dosud nízkou úroveň rozvoje domácí znalostní základny a omezený rozsah a slabou intenzitu inovačních aktivit podniků.

Důsledkem je závislost české podnikatelské sféry na dovozech velice drahých a pro mnohé podnikatelské subjekty finančně nedosažitelných zahraničních licencí, technických znalostí a know-how, strojů a progresivních technologií. Tato závislost se projevuje dlouhodobě přetrvávajícím „podkapitalizováním“ výrobně-technické základny průmyslu, a to v převážné části u malých a středních podniků a pomalu postupující restrukturalizací, kdy přežívají kvalitativně méně náročné výroby v řadě průmyslových odvětví.

Akceptování podmínek tvrdé mezinárodní soutěže a dosažení parametrů mezinárodní konkurenční schopnosti představuje pro české podnikatelské subjekty reálnou cestu, jak se podílet na rozhodujících procesech růstu a jak se zúčastnit na budování ekonomické prosperity celého regionu EU.

Ve všech uvedených oblastech má ČR obrovské rezervy. Stát bude muset zvyšovat investice nejenom do vzdělávání, ale i do rozvoje infrastruktury a do podmínek pro inovační podnikání a vyrovnávat v této oblasti svůj dluh z minulosti.

Stále rozhodněji podporovat systematické zvyšování znalostí svých zaměstnanců budou muset i podniky tak, aby tyto byly transformovány do přidané hodnoty výrobků a služeb a aby vytvářely nové vyšší užité hodnoty pro zákazníka, pro majitele i pro podnik. Jiná cesta pro získání nezbytných konkurenčních předností existovat nebude.

Finanční aspekty strategie operačního programu

Operační program reflektuje stále více akcentovanou strategii EU v zaměření na nástroje nepřímé a přímé podpory podnikatelů, zejména malých a středních, a obecně na řešení otázek

překonávání dosavadních bariér přístupu ke kapitálu, které jsou typickým projevem selhání trhu.

V souladu s Lisabonskou strategií se počítá, že se bude podpora poskytovat především podnikům s vyšším inovačním potenciálem, ale nezapomíná se ani na podporu vzniku nových (malých) podniků a na podporu dalšího rozvoje existujících podniků, zejména ve vazbě na investice do tvorby nových pracovních míst, s důrazem na regiony se strukturálními problémy a vysokou nezaměstnaností, která představují další z dlouhodobých priorit EU („větší počet lepších pracovních míst“).

Nové programovací období předpokládá zvýšení tzv. návratných forem podpor (záruky, zvýhodněný úvěr a jeho modifikace, fondy rizikového kapitálu, roli „business angels“ aj.). Ty mají řadu výhod proti obvyklým dotacím, zejména větší „pákový efekt“ daného objemu veřejných zdrojů, obezřetnější vynakládání prostředků, jejich návratnou formu a možnost opakovaného využití.

Soubor opatření kombinujících veřejné a soukromé zdroje by měl obecně motivovat nejširší možnou základnu výzkumné a podnikatelské sféry k realizaci inovačních procesů výrobků a technologií na úrovni schopné obstát v mezinárodní soutěži.

Internacionalizace podnikání

Schopnost obstát v mezinárodní soutěži a schopnost zajišťovat vyšší efekty z internacionalizace podnikání, představuje nezbytnou podmínku aktivního zapojování podnikatelské sféry průmyslu do evropské a globální ekonomiky. Je nejvýznamnější výzvou pro celou podnikatelskou sféru. To platí bez výjimky i pro subjekty malého a středního podnikání.

Tak zvaná „nová ekonomika“ se bude stále více opírat o nové formy mezinárodní spolupráce a internacionalizace a o prudký růst informatiky, o znalosti a komunikace, které spojují a stále více budou spojovat celý svět.

Členství v Evropské Unii je pro Českou republiku především velkou výzvou. Poskytuje přinejmenším jednotný trh, ale i synergii tvořivých sil společné strategie růstu a využívání centralizovaných finančních fondů směrem k vyšší konkurenční schopnosti.

V zemích Evropské Unie je potřeba vyhledávat rozhodující spojence pro budoucnost a společně s nimi a na společně připravovaných projektech využívat technologické a kapitálové síly a jinak nedosažitelných výhod centralizované veřejné podpory.

Institucionální kvalita a podnikatelské prostředí

Oblast institucionální kvality v České republice vyžaduje zásadní, urychlené a účinné změny. Její extrémně nízká efektivnost nepříznivě ovlivňuje ekonomickou výkonnost země a odvozenou nízkou efektivnost inovačních a vzdělávacích systémů a výstupů.

Mezi nutně podporované priority změn v institucionální kvalitě patří proto opatření orientovaná obecně na růst kvality podnikatelského prostředí, podnikatelské kultury a podnikatelské infrastruktury.

Dosažení optimální kvality podnikatelského prostředí by se proto mělo dostat do centra národohospodářských úvah o tom, kterými směry vést rozhodující systémy veřejné podpory, včetně podpory zakotvené v programech a opatřeních strukturálních fondů EU.

Služby v průmyslu

Formy veřejné podpory se budou muset velice intenzivně orientovat i na infrastrukturu posilující zvyšování široké nabídky komplexu služeb pro podnikání, jejichž podíl na zaměstnanosti a na výkonech ekonomiky je stále hluboko pod mezinárodním průměrem a jejichž nedostatek představuje jednu z identifikovaných bariér dalšího inovačního růstu.

Pro podnikatelské subjekty připravené kvalitou svých lidských zdrojů na permanentní „změny“ bude globalizace poskytovat dříve nevídané možnosti.

Formy veřejné podpory by se v tomto ohledu měly proto zaměřit především na:

- rozvoj systémů přípravy lidských zdrojů v oblasti výzkumu a technologického rozvoje a inovací, systémů celoživotního vzdělávání, vč. systémů podporujících využívání znalostí a dovedností odborníků v seniorském věku,
- rozvoj informačních technologií a intenzivního využívání ICT v podnikání,
- systémy právní ochrany duševního vlastnictví zejména v případě MSP a právní asistence při uzavírání různých obchodních smluv a smluv kooperačního a aliančního typu využívajících mezinárodně uznávaných právních standardů,
- asistenci MSP při vyhledávání nových obchodních příležitostí, při zpracování studií zahraničního benchmarkingu, marketingových analýz.

Selhání trhu a inovace

Četná mezinárodní srovnání výsledků výzkumu a vývoje a inovační výkonnosti České republiky (OECD, EUROSTAT, IMD, UNESCO, apod.) poskytují jistou argumentaci k tomu, že tržní mechanismy v oblastech rozvoje inovační výkonnosti nastavené v ČR v období minulých let ne zcela splnily očekávání provedených ekonomických reforem a nezabránily dnešnímu stavu, který lze charakterizovat jako „selhání trhu“.

2.2 Strategická orientace operačního programu

Za účelem podpory podnikání a rozvoje inovací v ČR byla nadefinována následující strategická orientace Operačního programu Podnikání a inovace, která odpovídá potřebám české ekonomiky vyplývajícím ze socio-ekonomické analýzy a analýzy SWOT uvedených v kapitole 1.

1. Zlepšování podnikatelské infrastruktury, a to zejména prostřednictvím rozvoje moderních a na evropské úrovni vybavených podnikatelských nemovitostí s orientací především na regenerace a přednostní využívání brownfields. Podpora rozvoje vědecko-technických parků, center transferu technologií a další infrastruktury pro VaV se zaměřením především na činnost inovujících podniků.
2. Podpora spolupráce firem, univerzit a výzkumných institucí za účelem zvýšení efektivního a rychlého transferu pokrokového know-how do praxe a podpora rozvoje podnikového VaV především cestou iniciace vhodných kooperačních sdružení.
3. Rozvíjení firemních aktivit k vytváření vlastních konstrukčních, inovačních, výzkumných a vývojových kapacit a firemní infrastruktury pro VaV s cílem podpořit

přístup MSP k novým špičkovým technologiím a znalostem a zvýšit jejich produktivitu.

4. Zavádění technických (včetně ekologicky příznivých) a netechnických inovací včetně jejich testování a ověřování jejich uplatnitelnosti na konkurenčních trzích.
5. Zavádění nových technologií a výrobních procesů.
6. Zavádění technicky nejvyspělejších prostředků ICT.
7. Vytváření a zlepšování služeb pro podnikání, a to zejména poradenstvím, rozvíjením registru certifikovaných poradců, shromažďováním účelově zpracovaných zahraničních informací pro podniky i veřejnost a podporou patentové aktivity a ochrany v ČR i zahraničí.
8. Rozvíjení služeb zaměřených na zvyšování úrovně lidských zdrojů pro VaV, posilování vazeb mezi VaV a průmyslovým vývojem s podporou vyšší úrovně integrace, společné činnosti pracovišť VŠ, výzkumných institucí a podniků inovačního charakteru.
9. Rozvoj internacionalizace podniků a výsledků jimi realizovaných inovačních procesů.
10. Rozvoj lidských zdrojů v podnicích zejména prostřednictvím školení a vzdělávání zaměstnanců, zaváděním „best practice“ v oblastech managementu a řízení lidských zdrojů a v oblastech zvyšování informovanosti a obchodních dovedností ve vazbě na mezinárodní prostředí.
11. Podpora podnikavosti, zakládání a rozvoje firem a to zejména technologicky orientovaných, včetně vytváření vhodného prostředí pro podnikání, ale i technických a finančních podmínek umožňujících nejen vznik firem, ale i další rozvoj stávajících podniků, a ve strukturálně postižených a ekonomicky slabých regionech (zejména seed kapitál a rizikový kapitál, zvýhodněné úvěry, záruky), podpora rozvoje provozů s environmentálně šetrnou výrobou.
12. Efektivní využívání všech zdrojů energií a surovin s cílem maximální úspory fosilních zdrojů prostřednictvím úspor energie ve zpracovatelském průmyslu, především v energeticky náročných odvětvích, úspor energie při výrobě a omezování ztrát při rozvodu elektrické energie a tepla, využití dostupného potenciálu obnovitelných, příp. i druhotných zdrojů (ale vyjma podpory spaloven) a alternativních paliv.

Lze očekávat, že v horizontu roku 2015 bude mít Česká republika konkurenceschopný podnikatelský sektor, dosahující vysoké přidané hodnoty a produktivity práce, schopný prosadit se jak na vnitřním trhu Evropské unie, tak i na ostatních mezinárodních trzích.

Podnikatelský sektor by měl svoji konkurenceschopnost opírat především o aplikaci nových vědeckovýzkumných poznatků, realizaci inovačních opatření, kvalifikovanou pracovní sílu a fungující síť podnikatelských služeb.

2.3 Globální cíl a specifické cíle pro rozvojovou strategii OPPI

2.3.1 GLOBÁLNÍ CÍL OPERAČNÍHO PROGRAMU

Globálním cílem Operačního programu Podnikání a inovace je **zvýšit do konce programovacího období konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb úrovni předních průmyslových zemí Evropy.**

Takto definovaný globální cíl OPPI zajišťuje významnou část strategického cíle Národního strategického referenčního rámce ČR 2007 – 2013 „Konkurenceschopná česká ekonomika“ a je v souladu s Obecnými zásadami pro politiku soudržnosti Evropské unie 2007–2013 (Strategické obecné zásady Společenství, 2007–2013).

K dosažení globálního cíle budou finanční prostředky v rámci OPPI koncentrovány na vymezené priority, charakterizující jednotlivé strategické cíle tak, aby se na hospodářském růstu ČR v budoucnosti podílely všechny regiony a byly rovněž potlačeny tendence sociálního vyčleňování určitých skupin obyvatelstva.

Uvedené formulace globálního a specifických cílů představují souhrnné vyjádření toho, jak mohou české podniky sehrávat v podmínkách budoucí znalostní ekonomiky, postupující globalizace světové ekonomiky a doprovázejících podmínek úspěšné soutěže o získání podílů na evropských a světových trzích roli mezinárodně respektovaného a zároveň podporovaného aktéra udržitelného rozvoje a růstu konkurenční schopnosti nejenom české, ale i evropské ekonomiky.

2.3.2 SPECIFICKÉ CÍLE OPERAČNÍHO PROGRAMU

Cíle, priority a oblasti podpory Operačního programu Podnikání a inovace

Globální cíl	Specifické cíle	Priority	Oblasti podpory
„Zvýšit do konce programovacího období konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb úrovni předních průmyslových zemí Evropy“	Zintenzivnit aktivitu malých a středních podniků	1. Podnikání a inovace	1.1 Vznik firem
	Zvýšit inovační činnost v průmyslu		1.2 Rozvoj firem
	Zintenzivnit zavádění inovací, technologií, výrobků a služeb		1.3 Inovace
	Zvýšit účinnost užití energií v průmyslu a využití obnovitelných, příp. i druhotných zdrojů energie (vyjma podpory spaloven)		1.4 Efektivní energie
	Povzbudit spolupráci sektoru průmyslu s výzkumem a vývojem	2. Prostředí pro podnikání a inovace	2.1 Spolupráce
	Zefektivnit využití lidského potenciálu v průmyslu		2.2 Rozvoj lidských zdrojů
	Zkvalitnit podnikatelskou infrastrukturu		2.3 Infrastruktura pro podnikání a inovace
	Zintenzivnit rozvoj poradenských služeb pro podnikání	3. Služby pro rozvoj podnikání	3.1 Služby
	Zintenzivnit rozvoj informačních služeb pro podnikání		3.2 Trendy

2.4 Koherence

2.4.1 HODNOCENÍ VNĚJŠÍ KOHERENCE OPERAČNÍHO PROGRAMU

I. Koherence s relevantními strategickými dokumenty EU

Ia) Strategické obecné zásady Společenství (SOZS)

SOZS jsou základním dokumentem pro přípravu Národního strategického referenčního rámce a operačních dokumentů pro programovací období 2007 – 2013.

	OPPI			
	Podnikání a inovace	Prostředí pro podnikání a inovace	Služby pro rozvoj podnikání	
SOZS	Obecná zásada I: Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující			
	Rozšíření a zlepšení dopravních infrastruktur			
	Posílení součinnosti mezi ochranou životního prostředí a růstem	X	X	
	Řešení intenzivního využívání tradičních zdrojů energie v Evropě	XX		
	Obecná zásada II: Zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu			
	Zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a technologického rozvoje	XXX	XXX	XXX
	Uspadnit inovace a podporovat podnikavost	XXX	XXX	XXX
	Podporovat informační společnost pro všechny			XX
	Zlepšit přístup k financím	X	X	X
	Obecná zásada III: Vytváření více a lepších pracovních míst			
	Privést více lidí do zaměstnání, zajistit jejich setrvání v zaměstnání a modernizovat systémy sociální ochrany	X	X	X
	Zvýšit přizpůsobivost pracujících a podniků a pružnost trhů práce		X	
	Zvýšit investice do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace		XX	XX
	Správní kapacita			
	Pomoci udržet zdravou pracovní sílu			

Poznámka: XXX priorita OP je dominantně zaměřena na dosažení cílů dané priority SOZS

XX priorita OP významně napomáhá k dosažení cílů dané priority SOZS

X priorita OP není přímo zaměřena na dosažení cílů dané priority SOZS, ale zprostředkovaně napomáhá k dosažení těchto cílů

Obecná zásada I: Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující

Zásada se mimo jiné věnuje i využívání tradičních zdrojů energie. Toto téma se vyskytuje v OPPI, a to prostřednictvím specifického cíle: „Efektivní využívání všech zdrojů zejména dovážených druhů energií s maximalizací jejich energetické efektivity a racionálního využití zejména investováním do obnovy energeticky náročných výrobních zařízení, prostředků a budov a zaváděním moderních technických, ale i organizačních inovací, snižováním a náhradou neefektivních energetických zdrojů a podporou rozvoje obnovitelných zdrojů energie“ a prostřednictvím oblasti podpory Priority 1 OPPI „Efektivní energie“, zaměřené na oblasti úspory energie v MSP a obnovitelné zdroje energie.

Zásada zahrnuje posílení součinnosti mezi ochranou životního prostředí a hospodářským růstem. Toto je i cílem OPPI, a to prostřednictvím oblasti podpory „Efektivní energie“ v Prioritě 1 a prostřednictvím Priority 2 „Podnikání a inovace“.

Obecná zásada II: Zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu

Tato zásada v sobě zahrnuje zvýšení a zlepšení investic do výzkumu a technologického rozvoje, usnadnění inovací a podporu podnikavosti, podporování informační společnosti pro všechny a v neposlední řadě zlepšení přístupu k financím.

Všechny priority OPPI jsou v souladu s touto zásadou. OPPI tuto zásadu dále respektuje zejména v následujících cílech:

- Podpora spolupráce firem, univerzit a výzkumných institucí za účelem zvýšení efektivního a rychlého transferu pokrokového know-how do praxe a podpora rozvoje podnikového VaV především cestou iniciace vhodných kooperačních sdružení;
- Rozvíjení firemních aktivit k vytváření vlastních konstrukčních, inovačních, výzkumných a vývojových kapacit a firemní infrastruktury pro VaV s cílem podpořit přístup MSP k novým špičkovým technologiím a znalostem a zvýšit jejich produktivitu;
- Zavádění technických (včetně ekologicky příznivých) a netechnických inovací včetně jejich testování a ověřování jejich uplatnitelnosti na konkurenčních trzích;
- Zavádění nových technologií a výrobních procesů;
- Zavádění technicky nejvyspělejších prostředků ICT;
- Rozvíjení služeb zaměřených na zvyšování úrovně lidských zdrojů pro VaV, posilování vazeb mezi VaV a průmyslovým vývojem s podporou větší úrovně integrace, společné činnosti pracovišť VŠ, výzkumných institucí a podniků inovačního charakteru;
- Rozvoj internacionalizace podniků a výsledků jimi realizovaných inovačních procesů;
- Podpora podnikavosti, zakládání a rozvoje firem a to zejména technologicky orientovaných, včetně vytvoření vhodného prostředí, ale i technických a finančních podmínek umožňujících nejen jejich vznik, ale i další rozvoj stávajících podniků, a ve strukturálně postižených a ekonomicky slabých regionech (zejména seed-kapitál a rizikový kapitál, zvýhodněné úvěry, záruky).

Obecná zásada III: Vytváření více a lepších pracovních míst

OPPI se váže na zásadu především prostřednictvím cíle „Rozvoj lidských zdrojů v podnicích zejména prostřednictvím školení a vzdělávání zaměstnanců, zaváděním „best practice“ v oblastech managementu a řízení lidských zdrojů a v oblastech zvyšování informovanosti a obchodních dovedností ve vazbě na mezinárodní prostředí“. Lidským zdrojům a zaměstnanosti je věnována především oblast podpory „Služby“ spadající pod Prioritu 3 „Služby pro rozvoj podnikání“ a také oblast podpory „Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů“ a „Spolupráce“ v Prioritě 2 „Prostředí pro podnikání a inovace“.

Zprostředkovaná vazba na tuto zásadu je čitelná v rámci všech priorit. Dosažení cílů oblastí podpory OPPI by mělo vést k vyššímu podílu lidí v zaměstnání a jejich setrvání v zaměstnání, rovněž by se měla zvýšit přizpůsobivost pracujících a podniků.

Ib) Lisabonská strategie – Národní program reforem (NPR)

Lisabonská strategie byla vyhlášena v březnu 2000, a dále byla rozpracována a doplněna o závěry zasedání Evropské rady ve Stockholmu (březen 2001) a Goteborgu (červen 2001). Lisabonská strategie je zaměřena na řešení dlouhodobých makroekonomických a strukturálních problémů EU jako celku i jednotlivých členských zemí a měla by přispět k vyšší konzistenci postojů při stanovování národohospodářských priorit. Na základě nového zaměření Lisabonské strategie, resp. Integrovaných směrů pak ČR zpracovala Národní program reforem. Vzhledem ke skutečnosti, že Národní program reforem vychází z Lisabonské strategie, provádíme srovnání pouze s NPR.

NPR		OPPI		
		Podnikání a inovace	Prostředí pro podnikání a inovace	Služby pro rozvoj podnikání
	Část makroekonomická			
	Část mikroekonomická	XXX	XXX	XXX
	Část zaměstnanost	X	XX	

OPPI vzhledem ke svému zaměření není koherentní s makroekonomickou částí NPR, s částí zaměstnanost se váže prostřednictvím Priority 2 v oblasti spolupráce podniků a vzdělávacích institucí a zprostředkovaně v oblasti dalšího vzdělávání ve firmách. Intenzivní vazba OPPI je s částí mikroekonomickou, a to prostřednictvím všech priorit OPPI. Významná provázanost všech priorit OPPI na NPR je čitelná v oblasti výzkumu a inovací, další návaznost spočívá v efektivním využívání energií (prostřednictvím Priority 1) a dále pak v oblasti ICT prostřednictvím Priority 3.

II. Koherence s prioritami rozvojové politiky ČR

IIa) Národní strategický referenční rámec (NSRR)

NSRR, vycházející ze SOZS, je základní materiál pro tvorbu operačních programů pro období 2007 – 2013.

Provázanost OPPI s NSRR je evidentní u všech priorit OPPI a všech prioritních os NSRR. Nejvýznamnější vazby priorit OPPI jsou na PO Posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky. Vazby jsou čitelné v oblastech inovačních technologií, výzkumu a vývoje,

poradenství, spolupráce, dále pak v oblasti rozvoje infrastruktury pro podnikání a brownfields.

PO Rozvoj moderní a konkurenceschopné společnosti má svůj odraz ve všech prioritách OPPI, a to prostřednictvím informační společnosti, spolupráce podnikatelů se vzdělávacími institucemi a v neposlední řadě prostřednictvím podpory malého a středního podnikání.

V oblasti úspory energie se OPPI (Priorita 1) váže na PO Životní prostředí a dostupnost. Zprostředkovaně se na tuto prioritní osu váže i Priorita 2 OPPI.

S PO Vyvážený a harmonický rozvoj území České republiky je zprostředkovaná vazba v rámci všech priorit OPPI.

NSRR		OPPI		
		Podnikání a inovace	Prostředí pro podnikání a inovace	Služby pro rozvoj podnikání
	PO Posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky	XXX	XXX	XXX
	PO Rozvoj moderní a konkurenceschopné společnosti	XX	XX	XX
	PO Životní prostředí a dostupnost	XX	X	
	PO Vyvážený a harmonický rozvoj území České republiky	X	X	X

I**b)** Strategie hospodářského růstu ČR (SHR)

SHR byla přijata vládou 16.11.2005. SHR vytýčila priority hospodářské politiky a podle toho pak doporučuje jak co nejefektivněji nasměrovat prostředky z rozpočtu vlády a strukturálních fondů EU. Proto je důležité, aby operační programy na léta 2007 – 2013 byly s touto strategií v souladu.

SHR		OPPI		
		Podnikání a inovace	Prostředí pro podnikání a inovace	Služby pro rozvoj podnikání
	Institucionální prostředí pro podnikání	XXX	XXX	XX
	Zdroje financování	X	X	X
	Infrastruktura	XX		
	Rozvoj lidských zdrojů – vzdělávání a zaměstnanost		XX	
	Výzkum, vývoj a inovace	XX	X	XX

Priorita 1 OPPI je v souladu s prvním (Institucionální prostředí pro podnikání), třetím (Infrastruktura) a pátým pilířem (Výzkum, vývoj, inovace) SHR. V rámci prvního pilíře se váže na SHR především v oblasti podpory a konkurenceschopnosti malého a středního podnikání, v rámci třetího pilíře v oblasti úspor energií a přípravy rozvojových ploch a v rámci pátého pilíře především v oblasti inovací.

Priorita 2 OPPI je koherentní s prvním pilířem (oblast inovací a spolupráce firem a univerzit) a čtvrtým pilířem (Rozvoj lidských zdrojů – vzdělávání a zaměstnanost) prostřednictvím rozvoje lidských zdrojů v podnicích. Zprostředkovaná vazba je s pátým pilířem v rámci cíle oblasti podpory „Spolupráce“ (Zlepšení podmínek pro podnikání a inovace).

Priorita 3 OPPI je provázána s prvním a částečně s pátým pilířem. Provázanost s prvním pilířem je čitelná v oblasti inovací a ICT a provázanost se pátým pilířem je evidentní v oblasti vyhodnocování dostupných informací o ověřených vývojových trendech nových poznatků VaV.

IIc) Strategie regionálního rozvoje ČR (SRR)

SRR ČR je základním koncepčním dokumentem realizace regionální politiky ČR a výchozí základnou pro orientaci rozvojových programů napojených na fondy EU.

Vzhledem ke své povaze má OPPI velmi silnou vazbu na PO 2: Ekonomika regionů. Vazba je intenzivní v rámci všech priorit OPPI v oblasti podpory podnikatelského prostředí, malého a středního podnikání, v oblasti inovací, výzkumu a brownfields.

Silně koherentní jsou rovněž všechny priority OPPI s PO 8: Problémová území. Vazba priorit OPPI na SRR ČR je čitelná především prostřednictvím opatření SRR ČR: Zvýšení ekonomické výkonnosti problémových území.

V oblasti úspory energie se priorita 1 OPPI váže na PO 5: Příroda, krajina a životní prostředí.

Určitá provázanost je rovněž mezi Prioritou 3 OPPI a PO 3: Lidé a osídlení. Vazba je evidentní prostřednictvím služeb v oblasti vzdělávání.

		OPPI		
		Podnikání a inovace	Prostředí pro podnikání a inovace	Služby pro rozvoj podnikání
SRR ČR	PO 1: Evropský a národohospodářský strategický rámec			
	PO 2: Ekonomika regionů	XXX	XXX	XXX
	PO 3: Lidé a osídlení			XX
	PO 4: Infrastruktura			
	PO 5: Příroda, krajina a životní prostředí	XX		
	PO 6: Cestovní ruch			
	PO 7: Kultura			
	PO 8: Problémová území	XXX	XX	XX

2.4.2 KOHERENCE S OSTATNÍMI NÁRODNÍMI PROGRAMOVÝMI DOKUMENTY

1. Vazby a synergie OPPI s prioritami OP VaVpI (v gesci MŠMT)

Při formulaci NRP a následné přípravě jednotlivých operačních programů byla zohledněna skutečnost, že MŠMT dle svých kompetencí zajišťuje nabídkovou stranu inovačního procesu a MPO naopak stranu poptávky, protože zastupuje podnikatelskou sféru. Při tvorbě OPPI byly proto identifikovány oblasti, které by svou věcnou náplní mohly vytvářet případné překryvy s OP VaVpI. Komplementarita obou operačních programů byla zajištěna následovně:

- a) Póly excelence budou podporovány z OPPI, neboť se jedná zejména o podnikatelské aktivity (Priorita 2. OPPI), přičemž centra excelence budou podporována v rámci OP VaVpI.
- b) Při podpoře infrastruktury pro průmyslový VaV a inovace prostřednictvím center transferu technologií, vědeckých a vědecko-technických parků se OPPI explicitně nezaměřuje na podporu vysokých škol a vědecko-výzkumných institucí, přičemž tyto mohou být příjemci podpory, jako spolužadatelé v rámci výše uvedené aktivity (Priorita 2. OPPI).
- c) V oblasti podpory spin-off bude v rámci OP VaVpI poskytována podpora pro vznik spin-off firem na vysokých školách, u veřejných výzkumných institucí a obdobných institucí prostřednictvím vytvářením podmínek pro převod materiálních a personálních zdrojů do vznikajících firem a překážek budoucí spolupráce mateřských organizací se vzniklými spin-off. Naopak v rámci OPPI bude podpora zaměřena na aktivity po vzniku firmy zejména prostřednictvím podpory podnikatelských inkubátorů (Priorita 1. OPPI).

2. Vazby a synergie OPPI s prioritami OP Životní prostředí (v gesci MŽP)

Jednání o vazbách a případných překryvech obou operačních programů se týkala problematiky obnovitelných a druhotných zdrojů energie.

3. Vazby a synergie OPPI s prioritami ROP (v gesci Regionálních rad regionů soudržnosti, NUTS II)

Jednání o vazbách a případných překryvech těchto operačních programů se týkala oblastí podnikání, inovací, služeb a programů obnovy regionů. Rozdělení působností podpory mezi OPPI a ROPy bylo projednáno na úrovni náměstka ministra průmyslu a obchodu, hejtmana Zlínského kraje (pověřeného Radou Asociace krajů ČR za proces přípravy, realizace a vzájemné koordinace regionálních operačních programů) a agenturou CzechInvest. Specifikace rozdělení podpory mezi OPPI a ROPy bude obsažena v Prováděcím dokumentu.

4. Vazby a synergie OPPI s prioritami programového dokumentu MZe – Program rozvoje venkova

Jednání o vazbách a případných překryvech těchto programů se týkají problematiky podpory nezemědělských výrobní ve venkovských oblastech. Rozdělení působností podpory mezi MPO a MZe bylo projednáno na úrovni Řídicích orgánů obou operačních programů. Specifikace rozdělení podpory mezi OPPI a ROPy bude obsažena v Prováděcím dokumentu.

5. Vazby a synergie OPPI s prioritami OP VpK (v gesci MŠMT)

- a) V rámci tří etap, které souvisí s činnostmi technologických platforem bude OP Vzdělání pro konkurenceschopnost zajišťovat podporu první etapy (příprava a zpracování projektu), přičemž OPPI bude zaměřen na podporu následujících dvou etap (realizace a rozvoj technologických platforem, Priorita 2. OPPI).

b) Operační program Podnikání a inovace vytváří prostor pro synergické působení v rámci využívání prostředků z Evropského sociálního fondu prostřednictvím OP Vzdělání pro konkurenceschopnost zaměřeného mimo jiné na rozvoj lidských zdrojů v sektoru průmyslu a služeb.

V souvislosti s vytčenými cíli České republiky reflektujícími základní strategie Evropské unie je jednou ze stěžejních oblastí dalšího rozvoje sektoru průmyslu a podnikání a jeho konkurenceschopnosti, všestranný rozvoj lidských zdrojů, a to nejen ve fázi počátečního vzdělávání, ale zejména v rámci dalšího vzdělávání, které bude schopné zajistit adaptabilitu zaměstnanců a rovněž i zaměstnavatelů na měnící se podmínky na trhu práce dané rozvojem nových technologií, výzkumem a vývojem, inovacemi dále pak i nezbytností mezinárodní spolupráce a obchodu.

Vedle podpory infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů je proto nezbytné se ve větší míře než doposud zaměřit na další vzdělávání osob na trhu práce a tím umožnit jejich profesní růst a předcházet jejich nezaměstnanosti z důvodu neodpovídajících znalostí a kvalifikace. Uvedené oblasti spadají pod aktivity Evropského sociálního fondu, v jehož rámci budou potřeby podpory sektoru průmyslu a podnikání realizovány.

Základní podporované aktivity jsou následující:

- rozvoj systému moderních efektivních forem řízení lidských zdrojů prostřednictvím podpory poradenství zaměřeného na konkrétní oblasti řízení lidských zdrojů
- vytváření infrastruktury v dané oblasti spojené se zaváděním standardu „Investors in People“ v České republice jako nástroje pro zvyšování výkonnosti a konkurenceschopnosti podnikatelské sféry
- zavádění a rozšiřování konceptu školení a mentoringu jako nástrojů vzdělávání a rozvoje manažerských a odborných znalostí a dovedností současných i budoucích podnikatelů
- podpora rozvoje spolupráce mezi vzdělávacími organizacemi a podnikatelskou sférou v oblasti počátečního i dalšího vzdělávání zejména na straně podnikatelských subjektů vedoucí k reflektování jejich reálných potřeb
- podpora dalšího vzdělávání zaměstnanců v podnikatelské sféře, a to jak obecného (zvyšování jazykových znalostí, obecné gramotnosti v oblasti ICT, znalostí z oblasti marketingu, z oblasti zavádění standardů jakosti, bezpečnosti práce apod.), tak i specifického (zvyšování specifických profesních znalostí a dovedností s ohledem na zavádění nových technologií, technické i netechnické inovace, specifických jazykových znalostí, specifických znalostí v oblasti ICT, manažerských dovedností, znalostí z oblasti marketingu, z oblasti jakosti a zkušebnictví apod.).

2.5 Horizontální cíle Společenství

Integrovaní funkce horizontálních témat je dána průřezovým charakterem politik a opatření, kterými je podporována rovnost příležitostí (rovnost mezi muži a ženami, odstraňování diskriminace všeho druhu), trvale udržitelný rozvoj, přechod na informační společnost a vyvážený rozvoj regionů. Opatření definovaná v OPPI přispívají v rámci svých specifických

možností k dosažení těchto horizontálních cílů. K jejich implementaci při naplňování globálních a specifických cílů operačního programu dochází již na úrovni projektů a stává se současně i předmětem hodnocení ve fázi realizace programových aktivit.

2.5.1 ROVNOST PŘÍLEŽITOSTÍ

Téma rovných příležitostí se promítá do realizace těch specifických cílů a opatření, v kterých je potenciálně přítomno riziko diskriminace z hlediska pohlaví, věku, rasy, zdravotního stavu či náboženství. Klíčovou roli má toto téma při naplňování cílů souvisejících s programy aktivní politiky zaměstnanosti, zejména při řešení nerovnováhy nabídky a poptávky na trhu práce a předcházení nezaměstnanosti osob ohrožených nezaměstnaností a při zajišťování rovných příležitostí pro ženy a muže na trhu práce. Hlavní současné problémy v uplatnění žen v ekonomických aktivitách jsou dány nejen tradiční neochotou zaměstnavatelů vycházet vstříc ženám při sladování profesního života a péče o děti, ale i znevýhodněním žen při dosahování řídicích a rozhodovacích pozic a v jejich platovém ohodnocení.

V oblasti podpory podnikání nachází problém rovných příležitostí své místo jednak při aktivizaci stimulů pro přechod ke znalostní ekonomice a kde je nezbytná především změna postojů všech subjektů k celoživotnímu vzdělávání a větší podpora vzdělávacích programů pro uplatnění specifických skupin obyvatelstva na trhu práce hlavně k posilování účasti žen v podnikání a to především v sektoru malých a středních podniků.

2.5.2 UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Odrazem implementace strategie udržitelného rozvoje v ekonomické oblasti je v České republice tato hierarchie cílů:

- obecný cíl, jímž je vytváření podmínek pro takový ekonomický růst, který by při minimálních dopadech na životní prostředí zajistil jak odpovídající kvalitu života pro současnou generaci, tak i perspektivu kvalitního života pro generace budoucí.
- strategické cíle, jimiž jsou:
 - dosažení stability hospodářského prostoru ČR a odolnost vůči vnějším negativním vlivům;
 - vytváření podmínek pro podnikání minimálně zatěžující životní prostředí
 - vytváření podmínek pro flexibilní ekonomiku založenou na znalostech a dovednostech a pro zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky.

V mikroekonomické oblasti je provázena realizace těchto specifických cílů udržitelného rozvoje celou řadou dílčích opatření, zejména vytvořením dlouhodobých legislativních a ekonomických podmínek pro prosperitu malých a středních podniků, snížením administrativní bariéry založení, provozování a ukončení podnikání, snížením celkové daňové zátěže podnikání, efektivním snížením vedlejších nákladů práce a alokací výdajů veřejných rozpočtů do oblastí s kladnými multiplikačními efekty. V přímém vztahu ke konkurenceschopnosti je vytváření prostředí pro urychlení přechodu ke znalostní ekonomice cestou podpory transferu znalostí a technologií, snížení daňového zatížení výzkumu a vývoje a maximálního využití lidského kapitálu a výstupů inovační činnosti s cílem zvýšit podíl aktivit s vysokou přidanou hodnotou a s vysokým zhodnocením energetických a materiálových vstupů a podporovat využití nejlepších dostupných technologií (BAT).

Ekologické problémy mají přímé i nepřímé vlivy na ekonomické subjekty. Omezení přírodních zdrojů vede stále více k nové orientaci podnikových subjektů, zejména v odvětví těžebního a zpracovatelského průmyslu. Projevuje se to jednak tím, že podnikový management má zájem na tom, aby jím realizované ekonomické aktivity vykazovaly příslušnou ekologickou účinnost, jednak v respektování tzv. společenské legitimacy. Společnost určuje prostřednictvím řady nástrojů v oblasti ochrany životního prostředí určitý rámec, v němž se musí podniky pohybovat, pokud chtějí dlouhodobě prosperovat. Předpokladem dlouhodobého zajištění existence podniku se tak stává shoda podnikového chování s neekonomickými společenskými představami hodnot.

Pro podniky se tak ochrana životního prostředí stále více stává strategickým konkurenčním problémem a je prostředkem nejen k zajištění stávajícího, ale i k získávání nového potenciálu zisku a profilování podniku. Řešení problémů ochrany životního prostředí ze strany podniků není chápáno jako činitel omezující růst, ale spíše jako předpoklad růstu.

Obecně platí, že respektování ekologického hlediska v podnikatelské strategii, může přispět k dosažení konkurenční výhody tehdy, jestliže:

- je při ochraně životního prostředí zvyšování konkurenceschopnosti chápáno integrovaně ve všech podnikových funkcích,
- opatření orientovaná dovnitř podniku jsou spojena s opatřeními orientovanými na trh,
- podnik získá časovou výhodu tím, že se ochranou životního prostředí zabývá včas, v předstihu před svými konkurenty.

Praktické zkušenosti se zaváděním prvků environmentálního managementu do celkového systému managementu podniků má celou řadu příznivých důsledků pro zlepšení celkového konkurenčního postavení firem. Počet podniků, které začínají zavádět či vylepšovat systém environmentálního managementu dynamicky roste. Podle údajů o certifikovaných/ověřených systémech EMS v podnicích v ČR bylo v srpnu 2005 evidováno celkem 990 podniků s certifikací EMS podle ISO 14 001 a 18 podniků dle EMAS. I přes tyto výsledky je třeba považovat podíl těchto podniků na celkovém počtu podniků ČR za nízký. K významným nástrojům budování a správného fungování systému environmentálního managementu patří především environmentální manažerské účetnictví, jehož využíváním lze dosáhnout toho, že jsou důležité informace o environmentálních aspektech podnikatelské činnosti podniku začleněny do rozhodovacích procesů.

Velmi účinnou se v souvislosti s uváděním ekologicky inovovaných výrobků jeví aplikace kooperační strategie. Důvodem je zejména eliminace tržního rizika a proto tuto formu preferují zejména defenzivně a selektivně orientované podniky. Je třeba brát v úvahu, že aspekty ochrany životního prostředí budou ovlivňovat konkurenceschopnost podniku stále výrazněji. Souvisí to s tím, že v budoucnu lze očekávat, že :

- podniky budou vystaveny rostoucímu konkurenčnímu tlaku a stále větší potřebě adaptability,
- často a nečekaně se na trhu budou objevovat nová nebezpečí a výkyvy, na které budou muset podniky rychle reagovat, pokud budou chtít zachovat svoji prosperitu a existenci,
- rozhodujícím činitelem na trhu se stanou odběratelé,
- zásadně se změní poslání a postavení podniků – jejich hlavním úkolem bude optimálně zhodnocovat jmění podniku a dosahovat přiměřené míry zisku.

Základním dokumentem na národní úrovni, řešícím problematiku udržitelného rozvoje v České republice, je Strategie udržitelného rozvoje ČR.

2.5.3 INFORMAČNÍ SPOLEČNOST

V procesu přechodu na znalostně založenou ekonomiku a společnost hrají zásadní roli dva faktory: kvalita lidského kapitálu a tvorba, šíření a zavádění technologických, organizačních a institucionálních inovací. Procesy intenzifikace inovačních aktivit probíhají napříč ekonomickými sektory a odvětvími. Management znalostí aktivizuje vztahy mezi marketingem, výzkumem a výrobou a mění i způsob vnitřního fungování organizací.

Zásadním způsobem se na těchto procesech podílí informační infrastruktura a to zejména tím, že zvyšuje flexibilitu pracovní síly, podporuje vznik, rozvoj a úspěšnost podnikatelských záměrů a přispívá k vyšší dostupnosti zboží, služeb a informací.

V realizaci kroků orientovaných na přechod na znalostně založenou ekonomiku je v mezinárodním srovnání ČR teprve v počátečním stádiu. Hlavními problémy jsou:

- malá účinnost programů zaměřených na celoživotní vzdělávání, kde vedle nedostatečně široké nabídky vzdělávacích aktivit hraje negativní roli i nízká motivace k dalšímu vzdělávání jak ze strany zaměstnanců, tak zaměstnavatelů,
- nedostatečně rozvinutá infrastruktura poradenských a informačních služeb,
- malý rozvoj programů zaměřených na zavádění a využívání ICT v malých a středních podnicích a v celém sektoru služeb,
- nedostatečně motivující prostředí podporující komerční aplikace vědeckovýzkumných projektů,
- nepříznivá kvalifikační struktura pracovníků ve výzkumu a vývoji a neprovázanost rozvoje terciárního vzdělávání na potřeby tohoto sektoru.

V oblasti profesního vzdělávání je třeba hlavně vytvořit podmínky pro založení systému ověřování kvalifikací, získaných v dalším profesním vzdělávání s využitím akreditací a certifikací propojených na počáteční vzdělávání a dosáhnout větší koordinovanosti tohoto vzdělávání s perspektivními potřebami podniků a trhu práce.

2.5.4 VYVÁŽENÝ ROZVOJ REGIONŮ

Realizace horizontálního cíle vyváženého rozvoje regionů představuje zvýšení konkurenceschopnosti ekonomik všech regionů. Cílem této snahy je zajistit, aby z dlouhodobého hlediska přinášel vyvážený rozvoj výhody všem regionům. Vyvážený rozvoj regionů a snižování regionálních disparit je jedním z hlavních předpokladů vnitřní soudržnosti. Hlavním dokumentem na národní úrovni, z něhož je potřeba vycházet při zohledňování horizontálního cíle zaměřeného na vyvážený rozvoj regionů, je Strategie regionálního rozvoje České republiky na období let 2007-2013 (m.j. vymezuje na období let 2007-2013 tzv. regiony se soustředěnou podporou státu, ke kterým patří strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony a regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností).

Nejvýznamnější problém České republiky představuje existence strukturálně postižených regionů s negativními projevy průmyslové restrukturalizace, ve kterých se nedaří dostatečně rychle a efektivně realizovat potřebné strukturální přeměny. Důsledkem je stále ještě narušené životní prostředí a vysoká míra nezaměstnanosti v takovýchto regionech převyšující

celorepublikový průměr. Vysoká míra nezaměstnanosti vykazuje nepříznivou strukturu s význačným podílem dlouhodobé nezaměstnanosti, zejména v regionech soudržnosti Severozápad (Ústecký kraj) a Moravskoslezsko. Podpora poskytovaná v rámci OPPI bude směřována do všech regionů, přičemž zvláštní pozornost bude věnována strukturálně postiženým regionům.

Vyvážený regionální rozvoj a snižování disparit je jedním ze specifických cílů Národního rozvojového plánu. K dosažení tohoto cíle je nezbytné, aby resorty v rámci svých odvětví analyzovaly regionální rozdíly a aby relevantní priority operačních programů byly ve vybraných regionech bonifikovány s různou intenzitou. Pokud je totiž cílem snižovat nežádoucí regionální disparity, musí být některé priority operačních programů resp. jejich působnost či zvýhodnění přiměřeně diferencovány ve prospěch postižených regionů.

Protože regionální politika ČR na období 2007-2013 je zaměřená na maximální využití prostředků z fondů EU, počítá s implementací převážné části cílů prostřednictvím operačních programů, specifikovaných v Národním rozvojovém plánu a v Národním strategickém referenčním rámci pro dané období. Záměrem je realizovat jednotlivé projekty regionálního rozvoje prostřednictvím následujících operačních programů:

- regionální operační programy zpracováváné a implementované kraji (regiony soudržnosti NUTS II) s důrazem na postižení specifických problémů a možností rozvoje jednotlivých krajů
- integrovaný operační program zahrnující oblast služeb (sociální, zdravotní, informační, správní, kultury, cestovního ruchu, rekreace, atd.) s primárně regionální dimenzí, zpracovaný a implementovaný ve spolupráci MMR a krajů
- sektorové operační programy pro oblasti podnikání (tj. OPPI MPO), infrastrukturu a rozvoj lidských zdrojů, které jsou zpracováváné a implementované ústředními orgány státní správy a pověřenými organizacemi, se sekundární regionální dimenzí.

3. PRIORITY OPPI

Ve shodě s prioritními rozvojovými cíli Národního strategického referenčního rámce ČR na období 2007 – 2013, na základě důkladné analýzy stavu podnikatelského prostředí a se zvláštním zřetelem k problematice podpory inovací byly v Operačním programu Podnikání a inovace stanoveny následující čtyři priority, z nichž tři jsou věcně zaměřené a jedna priorita je zaměřená na technickou pomoc:

- 1. Podnikání a inovace**
- 2. Prostředí pro podnikání a inovace**
- 3. Služby pro rozvoj podnikání**
- 4. Technická pomoc**

Navržené priority jsou v souladu s globálním cílem NSRR ČR pro oblast podnikání, kterým je růst konkurenceschopnosti podnikatelského sektoru, zejména v oblasti průmyslu a služeb. Tohoto cíle nelze dosáhnout bez výrazného zvýšení podpory inovačních procesů, efektivního propojení oblastí výzkumu a vývoje s průmyslovým výzkumem a s inovačními procesy realizovanými v podnikové sféře.

Důraz Operačního programu Podnikání a inovace bude proto kladen na rychlé zavádění výsledků VaV do praxe. Stimulovány by proto měly být všechny formy kooperace, které budou v uvedené oblasti představovat významný pokrok.

Podpora vytváření vhodného prostředí pro podnikání, pro inovace a pro jejich zavádění do výroby bude motivovat jak ke vzniku nových, tak k rozvoji již existujících firem. Celá řada akcí bude zaměřena na podporu infrastruktury pro podnikání a inovace, na zlepšení podmínek nutných pro rozvoj kvalitních lidských zdrojů, a v neposlední řadě i na rozvoj poradenských a informačních služeb.

3.1 Priorita 1 – „Podnikání a inovace“

I. Popis priority

Priorita 1. OPPI je soustředěna do čtyř oblastí podpory a vytváří podmínky jak pro vznik nových, tak pro rozvoj již existujících firem, s akcentem podpory na inovačně dlouhodobě orientované firmy. Pozornost bude proto věnována provozu a službám inkubátorů, ale i problematice dostupnosti vhodných finančních zdrojů, včetně vytváření nových pro-inovačně působících finančních nástrojů. Důraz bude kladen na co nejširší možné zavádění nových technologií včetně ICT, na podporu a na ochranu patentových aktivit a na podporu environmentálně šetrnější energetiky.

Významná bude podpora technických a netechnických inovací, včetně rozvíjení spolupráce s výzkumnými organizacemi a nebo formou podpory vlastních firemních kapacit pro VaV, zejména pak v sektoru MSP. V této souvislosti je priorita zaměřena především na stránku poptávky po výsledcích VaV, které mohou usměrnit, urychlit a zkvalitnit inovační procesy směrem k vyšší konkurenční schopnosti sektoru průmyslu a služeb.

Cílem priority je zvýšit mezinárodní konkurenceschopnost podporovaných podniků a usnadnit přístup začínajících podnikatelů ke kapitálu.

II. Hlavní oblasti podpory

1.1 Vznik firem

Tato oblast podpory je zaměřena na zvýšení motivace k podnikání vytvořením nabídky zvýhodněného financování a zvýhodněných služeb k provozování podnikatelské činnosti, včetně odpovídajících podmínek pro zvýšení počtu inovačních firem typu spin-off. Nástroje podpory řeší problém financování projektů s vysokou rizikovostí vyplývající z charakteru příjemců podporu a typů realizovaných projektů a vytvoření potřebné infrastruktury pro začínající podnikatele, zejména v případech inovačně zaměřených projektů. Tuto infrastrukturu představují podnikatelské inkubátory a finančně dostupná nabídka odborného vzdělávání a služeb, včetně poradenství v oblasti podnikání.

V rámci této oblasti podpory bude formou dotací podporován proces zakládání, činnosti a dalšího rozvoje podnikatelských inkubátorů, resp. podnikatelských inovačních center (BIC, PIC apod.), vytvářejících podmínky pro vznik a rozvoj malých a středních inovačních firem zaměřených na realizaci nových technologií a konkurenceschopných výrobků a služeb. Cílem je podpora infrastruktury pro vznik a rozvoj firem, zejména start-up a spin-off, s inovačním potenciálem a využitím brownfields.

Součástí podpory inovační infrastruktury bude kromě podpory vzniku a rozvoje inkubátorů i podpora fungování sítí Business Angels a podpora vytváření a uplatnění nových finančních nástrojů. Podporovanými aktivitami budou zejména dotace pro fondy mikropůjček a fondy rizikového kapitálu, zaměřené především na nově vznikající firmy a firmy ve fázi rozvoje – spin-off a start-up firmy inkubované v daném BIC, PIC apod. popř. v regionu. Součástí podporovaných finančních nástrojů budou i patentové fondy pro podporu ochrany duševního vlastnictví pro MSP, firmy působící v daném BIC, PIC aj.

Tato oblast podpory má v rámci operačního programu vazbu zejména na oblast podporující inovace (v Prioritě 1), rozvoj lidských zdrojů a rozvoj infrastruktury pro podnikání a inovace (v Prioritě 2) a na Prioritu 3 zaměřenou na podporu služeb pro rozvoj podnikání.

Zdůvodnění oblasti podpory: Nedostatek kapitálu, problematický přístup k finančním zdrojům, zvláště pro začínající firmy, spolu s právním systémem i společenským vnímáním podnikatelské činnosti jsou v ČR málo příznivé rozvoji podnikání a představují prostředí, ve kterém je zakládání nových podnikatelských subjektů a podstupování podnikatelských rizik obtížné. Trh rizikového kapitálu ve srovnání s vyspělými zeměmi v ČR zaostává, je nedostatečně rozvinut a z hlediska poptávky je relativně malý, většina fondů se orientuje na pozdější stadia rozvoje firem. Důležité je podporovat vznik takových podniků, které hodlají být realizátory výsledků předchozího výzkumu a vývoje.

Cílem této oblasti podpory je:

- vytvořit nabídku nástrojů financování projektů začínajících podnikatelů s minimálním vlastním kapitálem umožňující realizaci drobnějších investičně zaměřených projektů s důrazem na diferenciaci charakteru podpory, zejména pro účely inovačně zaměřených projektů spin-off firem,
- usnadnit vznik a rozvoj firem prostřednictvím existujících i nově zakládaných podnikatelských inkubátorů včetně aktivní podpory podnikatelského potenciálu ve

vzdělávacích institucích a jiných subjektech mimo podnikatelský sektor, vytvořit podmínky pro snazší propojení znalostního potenciálu vzdělávacích i jiných institucí s podnikatelskou iniciativou a schopnostmi ke tržnímu zhodnocení inovačních projektů,

- aktivně podpořit zakládání a rozvoj spin-off firem realizujících především výsledky výzkumu a vývoje financovaného z veřejných i soukromých prostředků,
- zlepšit přístup zejména začínajícím malých a středních podniků k finančním zdrojům,
- financovat realizaci podnikatelských záměrů občanů poprvé nebo s delším časovým odstupem vstupujících do podnikání,
- zvýšit zájem o podnikání, usnadnění vstupu nových subjektů do podnikání, odstranění překážek při financování projektů začínajících podnikatelů a zvýšení zaměstnanosti.

1.2 Rozvoj firem

Tato oblast podpory je zaměřena na zachování a zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podnikatelů, zejména v počátečním stádiu rozvoje, urychlení rozvoje podniků střední velikosti schopných realizovat významnější projekty zvyšující zaměstnanost nebo se zapojit do subdodavatelských řetězců velkých podniků. Zvláštní důraz bude kladen na přínos projektů pro rozvoj strukturálně postižených regionů, ke zvýšení nabídky výrobků šetrných k životnímu prostředí, na podporu zavádění progresivních technologií a uplatnění ICT.

Jako nástroje podpory budou ve významné míře použity zvýhodněné úvěry, zejména podřízené, a záruky usnadňující přístup malých a středních podnikatelů k externím zdrojům financování, zejména bankovním úvěrům.

Poskytovaná podpora bude též usnadňovat marketingové aktivity malých a středních podnikatelů na zahraničních trzích a stimulovat zájem podnikatelů na kooperaci a společném postupu usnadňujícím jejich přístup na tyto trhy a jednání s dodavateli.

Zdůvodnění oblasti podpory: Obtížný přístup k financím představuje významnou překážku nejenom pro vznik nových firem, ale i další rozvoj stávajících podniků. Jedná se zejména o případy, kdy při realizaci projektu dochází ke skokovému nárůstu zadluženosti firmy a další perspektiva podnikatele je velmi silně spojena s mírou úspěšnosti realizovaného projektu. Tyto projekty jsou výzvou, na kterou buď podnikatel zareaguje s rizikem neúspěchu nebo ji pomine, což je velmi často první krok k zániku firmy. Projekty tohoto typu jsou hnacím motorem rozvoje malých a středních podniků, zvyšování jeho konkurenceschopnosti a zejména zvyšování zaměstnanosti, a proto je jejich podpora nezbytná pro dosažení cílů operačního programu.

Cílem této oblasti podpory je:

- podpořit realizaci menších rozvojových podnikatelských projektů malých podnikatelů s kratší historií, pro které je bariérou získání externího financování nižší vlastní kapitálová vybavenost nebo omezená možnost poskytnout zajištění úvěru,
- podpořit rozsáhlejší rozvojové podnikatelské projekty malých a především středních podnikatelů, se zaměřením na nákup technologií,
- usnadnit realizaci podnikatelských projektů malých a středních podnikatelů zajišťujících zachování konkurenceschopnosti či další expanzi podniku, a to v případech, kdy poskytnutí bankovního úvěru je rizikovější z důvodu omezených možností poskytnutí dostatečného zajištění úvěru.

1.3 Inovace

Zavádění inovací a rozsáhlé uplatňování výsledků výzkumu a vývoje v průmyslu a v podnikatelských službách vytváří silný potenciál pro rychlejší ekonomický růst. Z praktického hlediska inovace podporují vytváření a udržení kvalitních pracovních míst díky vyšší produktivitě a flexibilitě, přijímání efektivnějších technologií a metod řízení, schopnosti rychle reagovat na změny a příležitosti na trhu a vytváření prostředí, v němž podnikatelé mohou zakládat nové podniky inovativního charakteru.

Vzhledem k tomu, že inovace a aktivity s nimi spojené jsou kapitálově náročné a vyžadují podstoupení vyšší míry podnikatelského rizika, mohou být realizovány především dostatečně kapitálově silnými podniky. S nedostatkem kapitálu a s obtížným přístupem k úvěrovým zdrojům financování se potýkají především malé a střední podniky, které tvoří díky svojí flexibilitě nedílnou součást inovačního systému.

Zdůvodnění oblasti podpory: Četné studie, které byly zpracovány k identifikování bariér rozvoje české ekonomiky, definovaly oblast její inovační výkonnosti jako rozhodující handicap a zaostávání, které má Česká republika ve srovnání s ekonomikami zemí Evropské unie. Výsledky těchto analýz a hodnocení ukazují, že zde dochází k určitému selhání národního trhu, což odůvodňuje záměr oblast inovací z veřejných zdrojů podpořit. Zařazení tohoto opatření do operačního programu je mimořádně důležité nejenom pro sektor malých a středních podniků ČR, ale i větších podniků.

Rovněž je důležité zabývat se oblastí ochrany duševního vlastnictví. Ochrana práv duševního vlastnictví je obecně finančně velmi náročná a v současné době neexistují v ČR nástroje, které by ulehčily dlouhodobému finančnímu zatížení inovačních firem, pokud se rozhodnou své výsledky výzkumu a vývoje patentovat. Vysoké náklady na patentovou ochranu v zahraničí představují pro české subjekty značnou bariéru. K nízkému počtu patentů také přispívá malá znalost dané problematiky.

Cílem této oblasti podpory je zvýšit inovační aktivitu podniků v oblasti výroby i služeb, posílit výzkumné kapacity podniků a zvýšit počet podnikatelských subjektů, které provádějí vlastní výzkum a vývoj. Podpora ve formě dotací a zvýhodněných úvěrů s progresivní úrokovou sazbou umožní zlepšit finanční stabilitu podniků realizujících inovace výrobků, technologií a služeb.

Podpora v rámci této oblasti podpory se dále soustřeďuje na zvýšení výzkumných a vývojových kapacit firem (zejména MSP), zvýšení počtu podniků (zejména MSP), které provádějí vlastní výzkum a vývoj, prohloubení spolupráce podniků s výzkumnými a vývojovými organizacemi, zlepšení podmínek pro zapojení podniků do domácích i evropských programů výzkumu a vývoje, trvalé zvyšování konkurenceschopnosti, tvorba kvalifikovaných pracovních míst a tím rozvoje lidských zdrojů.

V neposlední řadě se tato oblast podpory zaměřuje na zlepšení podmínek pro transfer výsledků výzkumu a vývoje do praxe prostřednictvím podpory patentové aktivity podniků, vědeckovýzkumných institucí a vysokých škol.

Podpora vytváří podmínky pro efektivní zapojení podniků do projektů VaV podporovaných v rámci národních programů VaV a 6. Rámcového programu pro VaV (resp. 7. Rámcového programu). Podporované aktivity rovněž posilují infrastrukturu pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace a spolupráci podniků a dalších subjektů VaV (oblasti podpory v Prioritě 2). Oblast podpory „Inovace“ stimuluje zároveň inovační aktivitu začínajících podnikatelů v úzké

vazbě s dalšími oblastmi podpory v Prioritě 1. Tato oblast podpory má rovněž vazbu na OP VaVpI.

1.4 Efektivní energie

Tato oblast se zaměří na podporu jak v oblasti úspor energie, tak obnovitelných, příp. i druhotných zdrojů energie (vyjma přímé podpory spaloven). Cílem je snížit energetickou náročnost na jednotku produkce při zachování dlouhodobé stability a dostupnosti energie pro podnikatelskou sféru, omezit závislost české ekonomiky na dovozu energetických komodit, snížit spotřebu fosilních primárních energetických zdrojů, podpořit podnikání v dynamicky se rozvíjejících oborech (využití obnovitelných zdrojů energie, energetické služby) a konkurenceschopnost v MSP. Záměrem je též využít významný potenciál energetických úspor a využití OZE ve větších podnicích.

Bude podporována výstavba zařízení na výrobu a rozvod elektrické a tepelné energie vyrobené z obnovitelných zdrojů energie a rekonstrukce stávajících výrobních zařízení za účelem využití obnovitelných zdrojů energie. Dále bude podporována modernizace stávajících zařízení na výrobu energie vedoucí ke zvýšení jejich účinnosti, zavádění a modernizace systémů měření a regulace, modernizace, rekonstrukce a snižování ztrát v rozvodech elektřiny a tepla, využití ztrátové energie v průmyslových procesech, podpora podnikání v energetických službách a podpora zvyšování účinnosti při výrobě a spotřebě použitím EPC („Energy Performance Contracting“, způsob financování akce, jehož základním principem je splácení realizovaného projektu třetí straně ze smluvně zajištěných úspor nákladů na energii).

Zdůvodnění této oblasti podpory: Energetická náročnost je indikátorem vyspělosti hospodářství, zvláště pak průmyslu. Snižování energetické náročnosti indikuje úspěšnost strukturálních změn a modernizaci průmyslu. Snižování energetické náročnosti, ať přímé či nepřímé (materiálové), je pro průmyslová odvětví ČR klíčovým faktorem dosažení vyšší konkurenceschopnosti. V současné globální ekonomice vykazuje trh s energetickými komoditami dlouhodobé nejistoty nejenom v cenové stabilitě, ale i v dostupnosti některých surovin a materiálů.

V současné době Česká republika stále ještě významně převyšuje energetickou náročnost vyspělých zemí. V ČR není také dostatečně využíváno domácích obnovitelných a druhotných zdrojů energie. V dané oblasti existují velké potenciály úspor energií, surovin a materiálů, jejichž realizace je však investičně velice náročná a pro kategorii malých a středních podniků často nedostupná (vysoké náklady spojené s nákupem a zaváděním méně energeticky náročných technologií). Významný potenciál úspory energie se jeví ve větších než pouze malých a středních podnicích.

III. Kategorizace pomoci v rámci Priority 1

Kód	Popis oblasti podpory
04	Podpora výzkumu a vývoje technologií zejména v MSP
05	Podpora perspektivních služeb pro firmy a skupiny firem
06	Pomoc MSP při prosazování návrhů na výrobu spojenou s trvale udržitelným rozvojem
07	Investice do podniků přímo spojené s výzkumem a inovacemi (inovační technologie, založení nových firem universitami, existujícími RTD centry a firmami, atd.)
09	Další opatření k pobídce výzkumu a inovací a podnikání v MSP

11	Informační a komunikační technologie (ICT)
15	Opatření ke zlepšení přístupu MSP k ICT a jejich účinné využívání
39-42	Obnovitelné zdroje energie (větrná, sluneční, vodní, geotermální energie, biomasa)
43	Energetická účinnost, kogenerace, energetický management

IV. Příjemci podpory

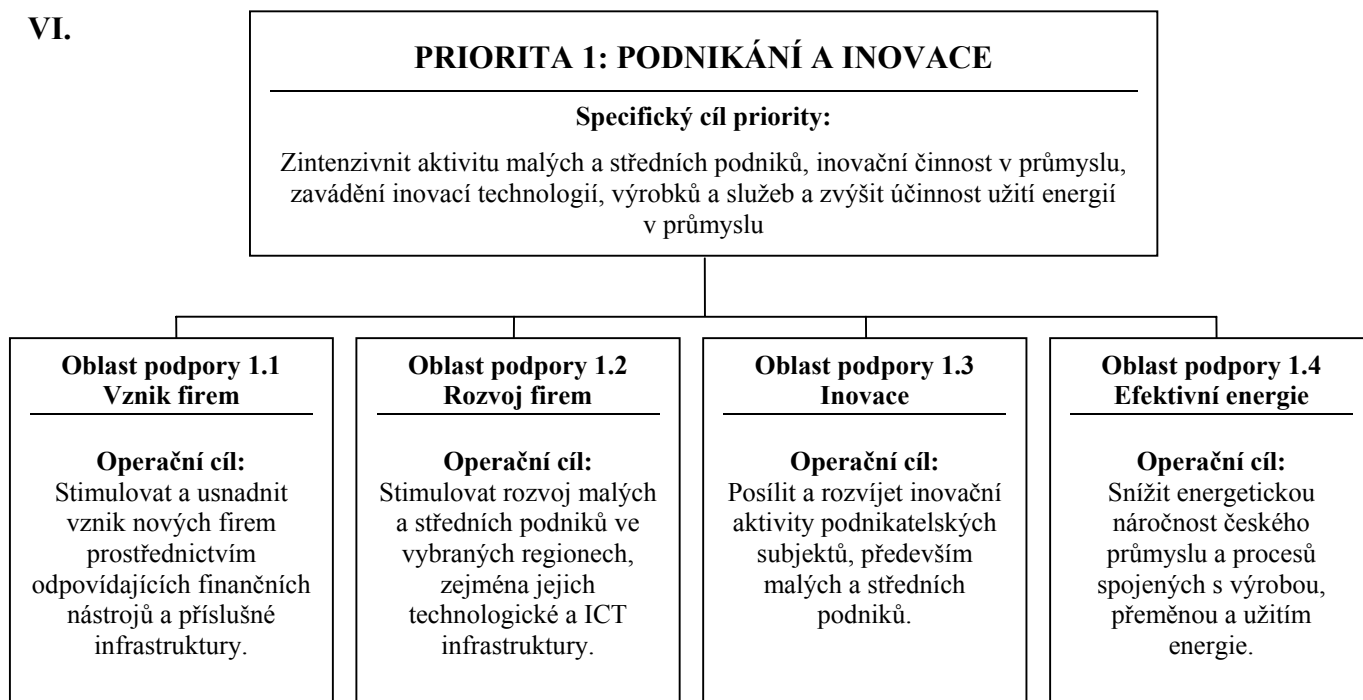
Příjemci podpory poskytované v rámci **Priority 1 – „Podnikání a inovace“** jsou:

- podnikatelské subjekty
- fyzické osoby
- veřejné výzkumné instituce
- vysoké školy a ostatní instituce terciálního vzdělávání
- CzechInvest a další specificky určené právnické osoby zřízené zákonem (státem)
- územní samosprávné celky a jejich svazky

V. Flexibilita

V rámci této priority budou využity finanční zdroje Evropského fondu pro regionální rozvoj. V rámci oblastí podpory „Vznik firem“ a „Rozvoj firem“ je uvažováno s křížovým financováním do výše 10% aktivit spadajících svojí povahou do Evropského sociálního fondu. V rámci oblasti podpory „Efektivní energie“ je uvažováno s vytvořením úvěrového fondu. V rámci podpory podnikatelských inkubátorů (oblast podpory „Vznik firem“) se zvažuje i podpora fondů rizikového kapitálu prostřednictvím programu Evropské investiční banky JEREMIE.

VI.

3.2 Priorita 2 – „Prostředí pro podnikání a inovace“

I. Popis priority

Priorita 2. OPPI, která obsahuje tři oblasti podpory, sleduje vytváření vhodného prostředí pro rozvoj podnikání a pro inovační procesy. V jejím rámci budou podporovány především všechny formy efektivní kooperace mezi podniky, zejména mezi MSP a dalšími subjekty – klastry, póly excelence, technologické platformy a rozvoj podnikatelských nemovitostí na úrovni evropských standardů, center transferu technologií, vědeckotechnologických parků. Podpora poskytovaná v rámci této priority bude zaměřena jednak na rozvoj podnikatelské infrastruktury a možnosti zapojování veřejných a soukromých pracovišť VaV do moderních forem kooperačních uskupení, jednak na tvorbu kvalitní infrastruktury pro vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů v průmyslu.

II. Hlavní oblasti podpory

2.1 Spolupráce

Tato oblast je zaměřena na podporu spolupráce podniků, vědecko-výzkumných a vzdělávacích institucí a komunální sféry na regionální i nadregionální úrovni s možností podpory i mezinárodní spolupráce nových i existujících uskupení. Zejména budou podporovány projekty identifikace, zakládání a rozvoje klastrů, pólů excelence a technologických platform. Převládajícím zaměřením této oblasti je tvorba infrastruktury pro rozvoj spolupráce především v oblasti výzkumu a vývoje, vzdělávání, internacionalizace, transferu know-how a podpora konkrétních projektů společně realizovaného průmyslového výzkumu a vývoje podniky a vědeckovýzkumnými institucemi.

V rámci této oblasti bude podporováno několik typů kooperačních seskupení a kooperační projekty těchto seskupení v rámci volnějších forem spolupráce. Podpora formou dotace bude směřovat jednak do vytváření a rozvoje regionálně koncentrovaných odvětvových seskupení podnikatelských subjektů a podpůrných institucí – klastrů, a jednak do vytváření a rozvoje pólů excelence, tj. seskupení výzkumných, podnikatelských a jiných subjektů zaměřených na výzkum v oblasti špičkových technologií. V rámci pólů excelence bude podpora zaměřena zejména na společné kooperační aktivity a spolupráci výzkumných a vzdělávacích institucí s podnikatelskou sférou. V rámci této oblasti budou podporovány i technologické platformy, a to jak vznik a rozvoj národních technologických platform a propojení veřejného a soukromého sektoru v oblasti VaV ve strategicky významných technologických oblastech (ve vazbě na OP VaVpI), tak i zapojování českých výzkumných institucí a podniků do mezinárodních technologických platform.

Zdůvodnění oblasti podpory: Jednou z největších bariér konkurenceschopnosti ekonomiky ČR je nedostatečná komunikace mezi sférou výzkumu a vývoje a sférou podnikání. Zakládání různých forem kooperačních uskupení anebo seskupení vědecko-výzkumných, výrobních a obchodních organizací představuje cestu efektivního řešení projektů na úrovni vysokých inovačních cílů a požadavků, které si jednotlivé zúčastněné subjekty nemohou sami dovolit.

V současné době jsou ve světě rozvíjeny různé typy takovýchto uskupení s různou dělbou kompetencí, zdrojů a odpovědností rozdělenou mezi jejich jednotlivé členy. Výsledkem spolupráce v rámci vytvořených kooperačních uskupení je vysoký potenciál sdílení moderní podnikatelské infrastruktury, laboratorních, testovacích a výrobních prostředků, potřebného (rizikového) kapitálu, ale i znalostí, vědomostí, informací a kapacit odborníků vědy,

technické, výrobní a obchodní praxe, vedoucí k eliminaci špatných řešení, snižování rizik a ke konečné vyšší rychlosti realizace inovačních záměrů s vysokým uplatněním na náročných trzích. V poslední době se praxe spolupráce (zakládání platforem vědeckotechnické a inovační spolupráce v nově vytvářených kooperačních uskupeních) dostala i do centra evropského zájmu aktivit rozvíjených pod názvem European Research Area (ERA), doporučených k účasti i všem členským zemím EU.

Vytváření technologických platforem, inovačních center, pólů excelence a dalších forem spolupráce typu klastrových iniciativ mezi podniky, mezi podniky a veřejnými výzkumnými a vysokoškolskými institucemi a za účasti dalších veřejných institucí představuje jeden z rozhodujících směrů v získávání konkurenčních výhod a dosahování inovačních výsledků schopných mezinárodního uplatnění.

Z analýz, které se zabývají konkurenceschopností ekonomiky, vyplývá, že v České republice není transfer dostupných výsledků výzkumu a vývoje do inovačních procesů dostatečně účinný. Nízké jsou výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj, navíc nefungují nástroje motivující k vyšší mobilitě vědecko-technických pracovníků mezi výzkumnými ústavy, univerzitami a výrobními podniky.

Cílem této oblasti podpory je vytváření příznivého podnikatelského prostředí, zlepšení podmínek pro podnikání a inovace a rozvoj konkurenční výhody díky zlepšení vazeb mezi výzkumem, vzdělávacími institucemi a podnikatelskou sférou a veřejnou správou.

Daná oblast podpory má v rámci OPPI vazbu zejména na oblast podpory zaměřenou na rozvoj lidských zdrojů a rozvoj infrastruktury pro podnikání a inovace (v Prioritě 2), podporu výzkumu a vývoje a podporu začínajících firem (v Prioritě 1) a Prioritu 3 (služby pro rozvoj podnikání – poradenství).

2.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů

Podpora v rámci této oblasti je zaměřena na zlepšení podmínek pro vzdělávání a rozvoj klíčových dovedností v oblasti dalšího profesního růstu lidských zdrojů podnikatelských subjektů.

Zdůvodnění oblasti podpory: Podpora rozvoje lidských zdrojů a zvyšování jejich odborných znalostí umožňujících zavádění nových technologií a inovací, zvyšování manažerských dovedností a kompetencí, zajišťování jazykových znalostí, znalostí z oblasti informačních a komunikačních technologií a některých dalších, jsou základním předpokladem pro dosažení a udržení konkurenceschopnosti sektoru podnikání a služeb. Přetrvávající nedostatek finančních zdrojů na straně podnikatelské sféry, zejména MSP, je však omezujícím faktorem pro masivní podporu vzdělávání. Podmínkou umožňující překonání nedostatku kvalitního procesu dalšího vzdělávání zaměstnanců, ale i zaměstnavatelů, je také dostatečná infrastruktura vhodná pro tyto aktivity.

Cílem je podpořit investice do infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů v podnicích a také v institucích, které poskytují služby pro podnikatelské subjekty v oblasti dalšího profesního vzdělávání. Podpora formou dotací bude směřovat především do oblasti pořízení či rekonstrukce školicích zařízení včetně jejich vybavení školicími pomůckami a programy. Na tuto podporu v oblasti infrastruktury pro vzdělávání navazuje podpora vzdělávacích aktivit v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (v gesci MŠMT), na jehož realizaci MPO spolupracuje. Podpora je zaměřena na zvýšení kapacit určených pro vzdělávání v jednotlivých podnikatelských subjektech, případně i vzdělávacích organizacích a na vybavení těchto

školicích zařízení odpovídající technikou, čímž dojde ke zlepšení podmínek pro školení a vzdělávání pracovníků.

2.3 Infrastruktura pro podnikání a inovace

V rámci této oblasti je podpora zaměřena na zkvalitnění infrastruktury pro podnikání a inovace. Konkrétně jde zejména o podporu rozvoje nemovitostí pro podnikání včetně související infrastruktury, zahrnujících výstavbu a další rozvoj existujících průmyslových parků, výstavbu univerzálních nájemních hal při prioritním využití pozemků a objektů typu brownfield. Cílem je především vznik kvalitního a fungujícího trhu podnikatelských nemovitostí, adekvátní nabídka a rozvoj podnikatelských nemovitostí při zlepšení stavu životního prostředí. Formou podpory bude dotace, výše podpory bude závislá na typu projektu a charakteru zastavěného území. Podpora nemovitostí pro podnikání je v synergii s opatřeními pro rozvoj podniků, neboť tyto podniky mohou využít vybudované či zrekonstruované objekty a infrastrukturu.

V rámci této oblasti bude podporována i infrastruktura pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace se zaměřením na transfer technologií mezi subjekty inovačního prostředí a bude podpořena přímá vazba mezi výzkumnými institucemi a podnikatelskou sférou. Podpora ve formě dotací bude směřovat do procesu zakládání, činnosti a dalšího rozvoje vědeckých a vědeckotechnických parků, center pro transfer technologií a dalších subjektů infrastruktury pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace zaměřených zejména na realizaci nových technologií a konkurenceschopných výrobků a služeb a na ochranu duševního vlastnictví. Součástí podpory bude i vytvoření a uplatnění nových finančních nástrojů (fondů technologického rozvoje) zaměřených zejména na firmy ve fázi rozvoje působící v daném regionu.

Podpora infrastruktury pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace má v rámci OPPI vazbu zejména na oblast zaměřenou na podporu vzniku firem a podporu inovací (v Prioritě 1), na podporu vzniku a rozvoje kooperačních seskupení (v Prioritě 2) a na Prioritu 3 zaměřenou na podporu služeb pro rozvoj podnikání.

Zdůvodnění oblasti podpory: Rozvoj podnikatelských aktivit v ČR je podmíněn disponibilitou vhodné infrastruktury pro podnikání. Současná nabídka kvalitních podnikatelských prostor a ploch je omezená a může být jedním z limitujících faktorů pro další rozvoj průmyslu a podnikání, přitom existuje velké množství nevyužívaných výrobních ploch a hal, které mohou být obnoveny, rekonstruovány a znovu použity pro podnikání.

V oblasti rozvoje inovační infrastruktury a infrastruktury pro VaV se považuje za klíčovou zejména podpora spolupráce univerzit a výzkumných organizací s podnikovou sférou, podpora transferu výsledků výzkumu do praxe a podpora pořízení, technického zhodnocení a oprav vybavení a zařízení. Tyto cíle mohou být realizovány právě prostřednictvím podpory podnikatelské a inovační infrastruktury (vědeckotechnické parky, centra pro transfer technologií, apod.).

III. Kategorizace pomoci v rámci Priority 2

Kód	Popis oblasti pomoci
02	Infrastruktura pro výzkum a vývoj
03	Transfer technologií a zdokonalování sítě spolupráce mezi MSP, univerzitami, výzkumnými centry, vědeckými a technologickými středisky (vědecké a technologické parky, atd.)

07	Podpora investic do podniků spojených s výzkumem a inovacemi (inovační technologie, založení nových firem univerzitami, RTD centry a firmami, atd.)
62	Rozvoj systému celoživotního vzdělávání a strategií firem; zaškolování a služby pro zaměstnance a řídicí pracovníky, podpora podnikavosti a zavádění inovací

IV. Příjemci podpory

Příjemci podpory poskytované v **Prioritě 2 – „Prostředí pro podnikání a inovace“** jsou:

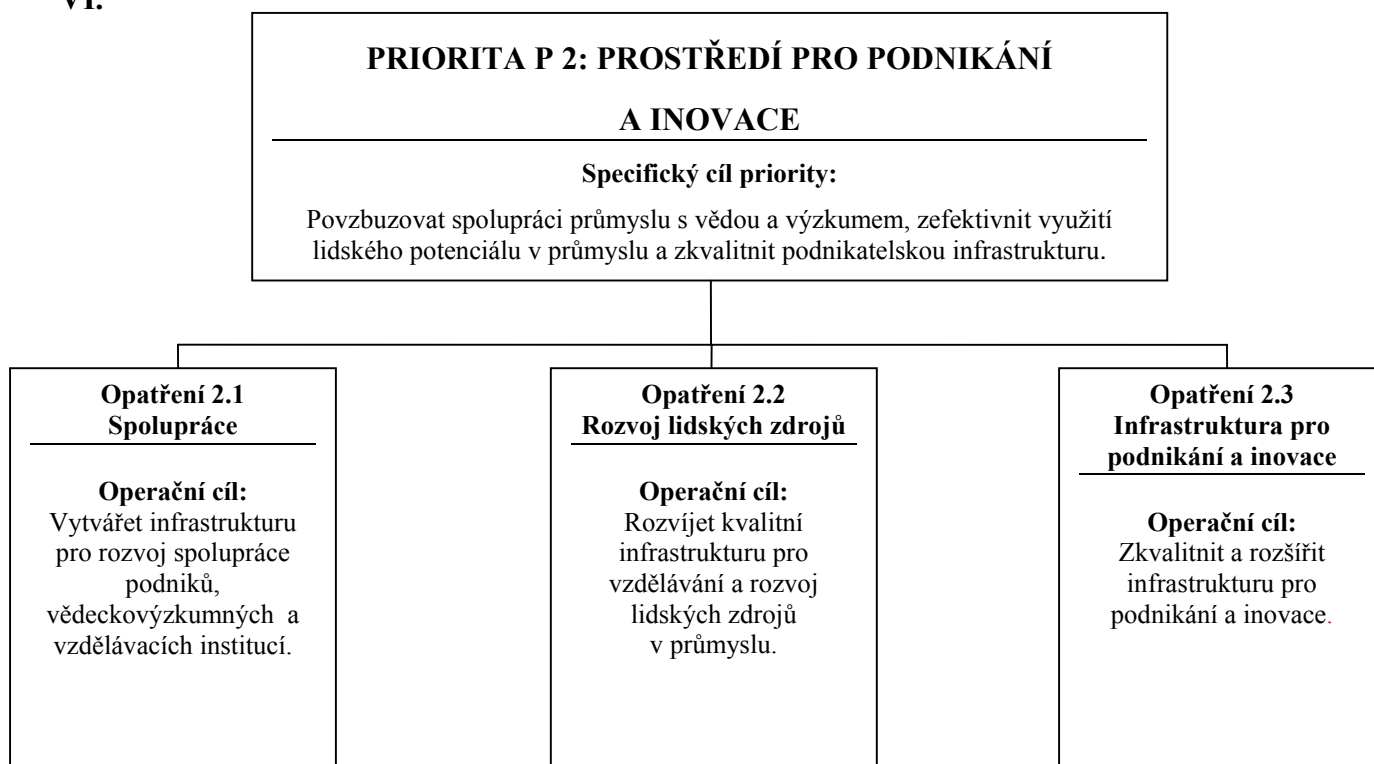
- podnikatelské subjekty
- veřejné výzkumné instituce
- vysoké školy a ostatní instituce terciálního vzdělávání
- neziskové organizace, obecně prospěšné společnosti
- sdružení podnikatelů, podnikatelská seskupení a samospráva
- CzechInvest a další specificky určené právnické osoby zřízené zákonem (státem)
- územní samosprávné celky a jejich svazky

V. Flexibilita

V rámci této priority budou využity finanční zdroje Evropského fondu pro regionální rozvoj. V rámci oblastí podpory „Spolupráce“ a „Infrastruktura pro podnikání a inovace“ je uvažováno s křížovým financováním do výše 10% aktivit spadajících svojí povahou do Evropského sociálního fondu.

V rámci podpory vzniku a rozvoje vědeckotechnických parků (oblast podpory „Infrastruktura pro podnikání a inovace“) se zvažuje i podpora fondů rizikového kapitálu prostřednictvím programu Evropské investiční banky JEREMIE.

VI.

VII. Velké projekty

U této priority jsou uvažovány velké projekty v rámci oblasti podpory zaměřené na rozvoj „Infrastruktury pro podnikání a inovace“. Předpokládá se vybudování jednoho až dvou podnikatelských parků a dvou až tří podnikatelských objektů novým využitím stávajících nemovitostí typu brownfield.

3.3 Priorita 3 – „Služby pro rozvoj podnikání“

I. Popis priority

Priorita 3. OPPI, sestávající ze dvou oblastí podpory, je zaměřena na rozvoj a využití kvalitních poradenských a informačních služeb, a to i v oblasti vyhledávání nových obchodních příležitostí a odborné přípravy na posilování pozic českého průmyslu v mezinárodním obchodu.

Podpora v rámci této priority se soustředí na zlepšení kvalifikačních a materiálních podmínek pro rozvoj lidských zdrojů a nově bude orientována na analýzy světových trendů v oblastech podnikání, realizace výsledků VaV a inovací, jakož i na analýzy příležitostí, výzev a rizik globalizace.

II. Hlavní oblasti podpory

3.1 Služby

Tato oblast bude podporovat nabídku kvalitních poradenských služeb (Český benchmarkingový index, Program Konkurenceschopnost), jakož i jejich využití podniky, zejména MSP, ale i ostatními subjekty v souvislosti se zaváděním inovací, zvyšováním konkurenceschopnosti, zakládáním a rozvojem podniků. Do této oblasti spadá i rozvoj služeb v oblasti ICT. Podpora bude dále směřována na rozvoj poradenské infrastruktury (Národní registr poradců, regionální poradenské sítě), zavádění „best practices“. Podpora bude směřována rovněž do rozvoje poradenství v oblasti eko-technologií a environmentálních systémů řízení. Dále budou podporovány také vzdělávací, asistenční a informační služby a poradenství v oblasti mezinárodního obchodu a zlepšení prezentace České republiky v zahraničí prostřednictvím realizace společných účastí podniků na veletrzích, výstavách a misích.

Zdůvodnění opatření: Na trhu v ČR není dostatečná nabídka průmyslových služeb pro podnikatele, zejména pro malé a střední podniky a začínající podnikatele, pro které je zajišťování takovýchto služeb vlastními silami neekonomické.

Zkušenosti vyspělých ekonomik ukazují, že rozvoj a využití těchto průmyslových služeb představuje významný potenciál jak pro zvýšení technické úrovně výrobků a výrobních procesů, tak pro organizování vztahů mezi výzkumem, vývojem a podnikovou sférou a pro rozvoj zahraničního obchodu. Jde zejména o informační a poradenské služby pro MSP (externí poradenské služby zaměřené na oblast vzniku podnikatelských subjektů, zvyšování konkurenceschopnosti podniků, zvyšování připravenosti MSP pro vstup rizikového kapitálu, zavádění inovací a snižování jejich rizikovitosti), dále o specializované služby potřebné pro organizování spolupráce výrobních podniků s vědecko-výzkumnými institucemi.

3.2 Nové trendy

V rámci této oblasti bude podporováno systematické sledování a selektivní sektorové technicko-ekonomické vyhodnocování dostupných informací o ověřených vývojových trendech nových poznatků VaV a inovačních procesů a aspektů jejich uvádění do průmyslové praxe, včetně informací o nejlepších formách podnikání a obecně o metodách a systémech managementu uplatňovaných ve světě a v ČR.

Výstupy ze sledování a vyhodnocování informací budou postupně umísťovány na nově vytvářeném portálu „inovace“. Před poskytnutím k využití podnikatelským subjektům a veřejným vzdělávacím institucím budou testovány na pilotních projektech u firem aktivně se účastnících v programu Konkurenceschopnost.

Cílem bude zvýšení úrovně celkové informovanosti české podnikatelské veřejnosti o příležitostech, výzvách a rizicích globalizace a v neposlední řadě posilování jejího vědomí o efektivním přínosu moderních metod podnikání, ICT a realizace progresivních inovací pro prosperitu a konkurenční schopnost firem a národních ekonomik.

Koordinačním subjektem tohoto programu bude agentura CzechInvest, která vypracuje koncepci nejširšího možného využívání jeho výstupů prostřednictvím uplatnění nejmodernějších metod a prostředků ICT. Technicko-ekonomické zdůvodnění programu, spolu s rozpočtem, poskytne odpovídající metodiky výběru externích subjektů, se kterými bude zajišťovat vstupy do relevantních národních a zahraničních informačních fondů a databází poskytovaných specializovanými institucemi (ČSÚ, EUROSTAT, OECD, UNECE, ECFIN, ILO, IMF, World Bank, UNDP, WEF, IMD, IPR, Heritage Foundation, TI, Global Corporate Governance Forum, UNESCO, RVV,UIV, EURIDYCE, WIPO, EPO, EITO, SIBIS, UNRISD, RAMSES, IDRC, Cordis,...) a následně zpracování účelově orientovaných analýz.

III. Kategorizace pomoci v rámci Priority 3

Kód	Popis oblasti pomoci
05	Podpora perspektivních služeb pro firmy a skupiny firem
14	Služby a produkty pro MSP
15	Další opatření pro přístup MSP k ICT a jejich účinné využívání

IV. Příjemci podpory

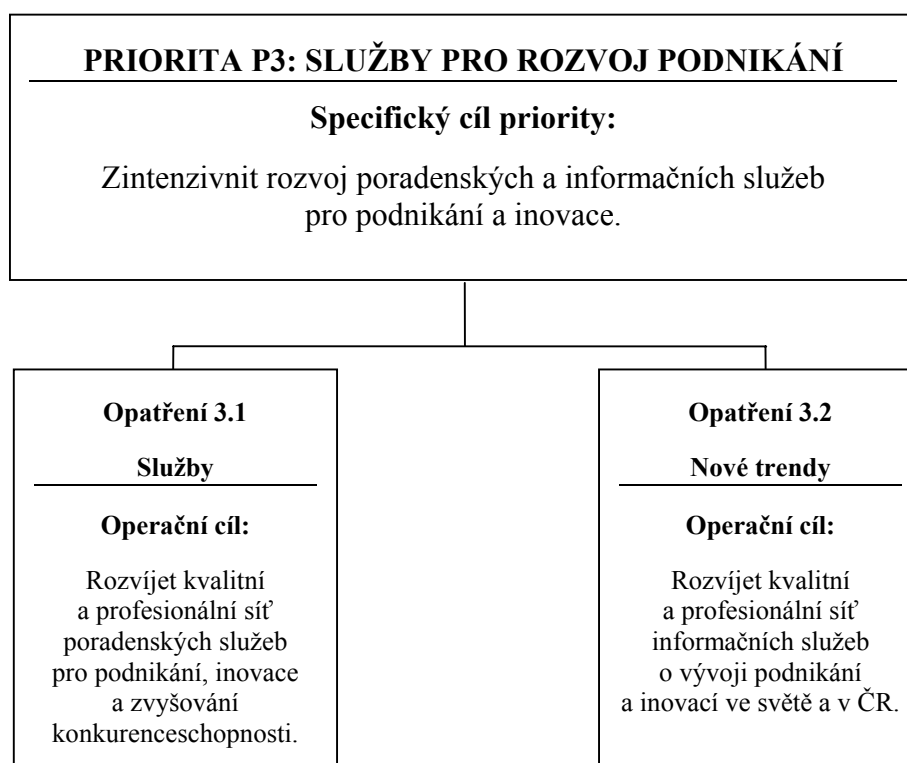
Příjemci podpory poskytované v rámci **Priority 3 – „Služby pro rozvoj podnikání“** jsou:

- podnikatelské subjekty
- CzechInvest, CzechTrade a další specificky určené právnické osoby zřízené zákonem (státem)
- sdružení podnikatelů, podnikatelská seskupení a samospráva

V. Flexibilita

V rámci této priority budou využity finanční zdroje Evropského fondu pro regionální rozvoj. V rámci oblasti podpory „Služby“ je uvažováno s křížovým financováním do výše 10% aktivit spadajících svojí povahou do Evropského sociálního fondu.

VI.

3.4 Priorita 4 - „Technická pomoc“

I. Popis priority

V rámci priority „Technická pomoc“ mohou být financovány dle článku 44 všeobecného nařízení k SF a FS takové aktivity operačního programu, které jsou zaměřené na přípravu operačního programu, jeho řízení, implementaci, monitorování, hodnocení, publicitu, kontrolu a další aktivity spojené s potřebou posílit administrativní kapacity pro provádění pomoci. Jde o potřebné podpůrné aktivity prováděné Řídicím orgánem OPPI a subjekty implementační struktury s cílem zvýšit účinnost prováděné podpory. V rámci této priority jsou navrhovány následující dvě oblasti podpory:

II. Hlavní oblasti podpory

4.1. Technická pomoc při řízení a implementaci OPPI

Tato oblast zahrnuje:

- výdaje související s přípravou, výběrem, implementací, hodnocením a monitorováním operačního programu,
- náklady spojené se zasedáním hodnotitelských komisí a Monitorovacího výboru operačního programu, včetně nákladů na účast externích odborníků,
- náklady na zpracování dat, náklady na audity a kontroly prováděné na místě, náklady na odměňování zaměstnanců (včetně sociálního pojištění), kteří se podílejí na přípravě, výběru, hodnocení a monitorování programu, auditech a kontrolách.

4.2. Ostatní technická pomoc

Realizace OP předpokládá vypracování různých externích studií, analýz, strategií a hodnocení, jejichž financování bude zajišťováno v rámci této oblasti. Dále se zde bude jednat o financování seminářů, workshopů, výměn zkušeností a informací, propagace a publicity, informativních akcí, zpracování informačních analýz, pořizování a instalaci počítačových systémů potřebných pro řízení, implementaci a monitorování operačního programu, přípravy programové dokumentace pro další programovací období, pilotní projekty a hodnocení. Tato oblast bude rovněž věnovat zvláštní pozornost rozvoji kapacity pro hodnocení.

III. Kategorizace pomoci v rámci Priority 3

Kód	Popis oblasti pomoci
84	Příprava, implementace, monitoring a kontrola
85	Analýzy a studie; informace a komunikace

IV. Příjemci podpory

Příjemci podpory poskytované v rámci **Priority 4 – „Technická pomoc“** jsou:

- Řídicí orgán OPPI - Ministerstvo průmyslu a obchodu
- CzechInvest
- CzechTrade
- Česká energetická agentura

4. OČEKÁVANÉ DOPADY OPERAČNÍHO PROGRAMU A JEJICH KVANTIFIKACE

Věcný rámec pro systém měření a kvantifikace programových cílů je určen charakterem předpokládaných výstupů z realizovaných aktivit a zahrnuje v souladu s metodikou Evropské komise tři úrovně ukazatelů:

- **ukazatele výstupů**, kterými je vyjádřen rozsah uskutečněných aktivit a které jsou součástí průběžného monitorovacího procesu,
- **ukazatele výsledků**, kterými se charakterizují přímé účinky programu na beneficiary,
- **ukazatele dopadu**, které vyjadřují střednědobé nebo dlouhodobé účinky programu na sociálně ekonomickou situaci, na kterou jsou globální a specifické cíle programu zaměřeny.

Pro úroveň programu jsou dále stanoveny **kontextové ukazatele**, které charakterizují hlavní determinanty utvářející prostředí, v kterém jsou programové aktivity realizovány.

Pro programovací období 2007 až 2013 jsou podle metodických pokynů Evropské komise povinnou součástí systému indikátorů každého OP ještě **hlavní (core) indikátory** a to pro úroveň programu a pro úroveň priorit. Hlavní indikátory vyjadřují priority Společenství a jsou společné pro všechny členské země.

Při volbě indikátorů určených pro monitorování průběhu plnění programu a hodnocení jeho celkové výkonnosti a úspěšnosti byla rozhodující jednak specifikace aktivit, které jsou spojeny s realizací navržených opatření, jednak potřeba vazby indikátorové soustavy na rámec oblastí intervencí, které EU určila jako relevantní pro programovací období 2007 až 2013.

Volba indikátorů vycházela z úloh, které tyto indikátory musí plnit ve fázi hodnocení efektivnosti a úspěšnosti operačního programu. Proto vedle relevantnosti indikátorů ve vztahu k programovým cílům akcentuje výběr indikátorů i jejich vypovídací schopnost při vyjádření úrovně hlavních determinant konkurenceschopnosti české ekonomiky a při hodnocení pozice, kterou Česká republika zaujímá v naplňování strategie udržitelného rozvoje v rámci EU.

Integrace obou směrů hodnocení je potřebná nejen pro kvantifikaci účinku realizovaných intervencí uvnitř programovacího období, ale také pro sledování míry konvergence konkurenceschopnosti české ekonomiky s úrovní vyspělých států. Do budoucna lze předpokládat, že tuto hodnotící dimenzi bude ještě možno podstatněji rozšířit a prohloubit z dat, která poskytnou připravovaná statistická šetření ČSÚ a Eurostatu k využití výsledků výzkumu a vývoje.

Navržené monitorovací a evaluační indikátory reflektují v maximální míře možností, které nabízejí současné oficiální informační zdroje, kterými disponuje Český statistický úřad, resortní statistiky a Eurostat.

4.1 Programové indikátory

Pro úroveň programu jsou stanoveny **kontextové indikátory**. Volba kontextových indikátorů je zaměřena k charakteristice makroekonomického prostředí, ve kterém jsou realizovány programové aktivity. Jednotlivé indikátory jsou vymezeny tak, aby svým obsahem vyjádřily úroveň konkurenceschopnosti české ekonomiky a faktory, které vytvářejí podmínky pro pozitivní vývoj konkurenceschopnosti.

Analytické využití jednotlivých kontextových indikátorů v rámci evaluace ex ante i evaluace ex post předpokládá, že budou souběžně sledovány dvě hodnotící linie:

- hodnocení změn a vývojových tendencí jednotlivých kontextových indikátorů,
- hodnocení konvergence jednotlivých indikátorů s úrovní EU, vyjádřenou průměrem EU 25 případně i EU 15.

Indikátory určené pro kvantifikaci cílů **na úrovni programu** jsou odvozeny od globálního cíle a od specifických cílů stanovených operačním programem. Navržené indikátory vyjadřují prostřednictvím indikátorů výsledků okamžité efekty intervencí podporujících vznik a rozvoj podnikatelských aktivit v sektoru malých a středních podniků, jednak formou indikátorů dopadů synergický účinek intervencí na úroveň kvalitativní konkurenceschopnosti zpracovatelského průmyslu, kterou vyjadřuje podíl odvětví zpracovatelského průmyslu s vysokou technologickou úrovní (odvětví označených jako high tech a medium high tech) a kde lze očekávat i vyšší náročnost na rozvoj kvality lidského kapitálu,

Globální účinek programových aktivit je vyjádřen indikátorem „produktivity práce v průmyslu“, který umožňuje hodnotit celkovou výkonnost tohoto sektoru ekonomiky a který má výhodu širokých možností desagregace, díky vazbám na jednotlivá odvětví průmyslu i na jednotlivé institucionální sektory průmyslu a velikostní kategorie.

4.2 Indikátory priorit

Indikátory Priority 1 vyjadřují výsledky dosažené přímou podporou vzniku nových podnikatelských subjektů, zejména v oblasti malého a středního podnikání a výsledky podpory inovačního prostředí, zejména podporu realizačních transferů ze sektoru výzkumu a vývoje do podnikové sféry. Při volbě indikátorů hrála roli skutečnost, že právě v těchto směrech podpory se vytváří dlouhodobé podmínky pro zvyšování výkonnosti a konkurenceschopnosti české ekonomiky a její schopnosti rychlé konvergence s úrovní vyspělých států.

Indikátory Priority 2 charakterizují infrastrukturu pro podnikání a inovace – rozvoj podnikatelských nemovitostí, center transferu technologií, vědeckotechnologických parků a výsledky podpory rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji.

Indikátory Priority 3 jsou zaměřeny na vyjádření výsledků a účinků podpory podnikatelských služeb s tím, že pro vyjádření dlouhodobých efektů je sledován dopad v odvětví **služeb**, kde lze relativně komplexně zachytit synergický efekt intervencí podpory malého a středního podnikání i celého spektra souvisejících programových aktivit podporujících vznik výzkumných, informačních, vzdělávacích a poradenských služeb. Navržené indikátory dopadu specifikují účinky intervencí na celkovou zaměstnanost v tomto odvětví.

4.3 Seznam programových indikátorů

4.3.1 KONTEXTOVÉ INDIKÁTORY

Název indikátoru	Druh indikátoru	Měrná jednotka a vymezení	Kvantifikace	Zdroj dat
Souhrnná produktivita práce	Kontext	HDP v PPS na pracovníka EU 25=100	61,8 (2003) 64,0 (2004)	Eurostat ČSÚ

Výdaje na výzkum a vývoj	Kontext	Hrubé domácí výdaje na výzkum a vývoj v % HDP	1,35% (2003)	ČSÚ
Míra zaměstnanosti	Kontext	Zaměstnanost ve věkové skupině 15-64 (v % pracovní síly)	64,2% (2004) 72,3% muži 56,0 % ženy	Eurostat
Energetická náročnost hospodářství	Kontext	V kgoe na 1000 EUR	890 kgoe (2003)	Eurostat
Patentové přihlášky u Evropského patentového úřadu	Kontext	Počet patentových přihlášek na mil. obyvatel	10,9 (2002) EU 25 = 133,6	Eurostat
Emise skleníkových plynů	Kontext	Index 1990=100 Celková emise 6 hlavních skleníkových plynů (v ekvivalentu CO ₂) podle cíle Kjótského protokolu pro léta 2008-2012	74,3 (2002) 91,0 (EU 25) 97,1 (EU 15)	MŽP Eurostat

4.3.2 INDIKÁTORY NA ÚROVNI PROGRAMU

Název indikátoru	Druh indikátoru	Měrná jednotka a vymezení	Kvantifikace		Zdroj dat
			Počáteční stav	Cílový stav	
Počet vytvořených pracovních míst (- z toho ženy)	Hlavní (Core) Dopad	Počet pracovních míst (v přepočtu na plnou pracovní dobu)	-	+ 25 000	ISOP
Produktivita práce ve zpracovatelském průmyslu	Dopad	Z účetní přidané hodnoty u subjektů s 20 a více zaměstnanci	481,1 tis.Kč (2004)	+ 60%	ČSÚ MPO
Produkce odvětví s vyspělými technologiemi ve zpracovatelském průmyslu	Dopad	Z účetní přidané hodnoty v high-tech a medium high-tech sektorech (podíl v %, z běžných cen)	Podíl na zpracovatelském průmyslu 36,7% (2004)	Podíl na zpracovatelském průmyslu 42%	ČSÚ
Zaměstnanost ve výzkumu a vývoji	Dopad	Podíl na celkové zaměstnanosti (v %)	Z nepřepočtených počtů: 1,28% (2004)	1,54%	ČSÚ

4.4 Seznam indikátorů priorit

4.4.1 INDIKÁTORY PRIORITY 1 – „PODNIKÁNÍ A INOVACE“

Název indikátoru	Druh indikátoru	Měrná jednotka a vymezení	Kvantifikace		Zdroj dat
			Počáteční stav	Cílový stav	
Počet projektů přímé pomoci MSP	Hlavní (Core) Výstup	Počet	-	12 000	ISOP
Počet podpořených nově založených MSP	Hlavní (Core) Výstup	Počet	-	3 200	ISOP
Objem investic pomoci MSP	Hlavní (Core) Výstup	mil. €		140 mil. €	ISOP
Přírůstek přidané hodnoty u podpořených firem	Výsledek	%		+ 30%	ISOP
Počet nově vytvořených pracovních míst v MSP	Hlavní (Core) Dopad	Počet	-	12 500	ISOP
Podíl HI TECH výrobků na vývozu	Dopad	%	11,9% (2004)	30%	ČSÚ

4.4.2 INDIKÁTORY PRIORITY 2 - „PROSTŘEDÍ PRO PODNIKÁNÍ A INOVACE“

Název indikátoru	Druh indikátoru	Měrná jednotka a vymezení	Kvantifikace		Zdroj dat
			Počáteční stav	Cílový stav	
Počet projektů pro rozvoj výzkumu a technologií	Hlavní (Core) Výstup	Počet	-	4 000	ISOP
Počet projektů na kooperaci mezi podniky a výzkumnými institucemi	Hlavní (Core) Výstup	Počet	-	1 400	ISOP
Velikost ploch připravených pro výstavbu a podnikání	Výsledek	tis. m ²	-	800 tis. m ²	ISOP
Objem nově vytvořených kapacit pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů	Hlavní (Core) Dopad	MWh	-	Přírůstek 2 940 GWh elektřiny z OZE	ISOP
Počet nově vytvořených pracovních míst ve výzkumu a vývoji	Hlavní (Core) Dopad	Přepočtený počet	-	3 000	ISOP

4.4.3 INDIKÁTORY PRIORITY 3 - „SLUŽBY PRO PODNIKÁNÍ“

Název indikátoru	Druh indikátoru	Měrná jednotka a vymezení	Kvantifikace		Zdroj dat
			Počáteční stav	Cílový stav	
Počet projektů zaměřených na rozvoj obchodu, podnikavosti a nových technologií	Hlavní (Core) Výstup	Počet	-	5 000	ISOP
Počet podpořených nově založených subjektů služeb	Hlavní (Core) Výstup	Počet	-	3 000	ISOP
Počet vytvořených pracovních míst v sektoru služeb	Hlavní (Core) Výsledek	V přepočtu na plnou pracovní dobu	-	8 000	ISOP
Přírůstek zaměstnanosti v odvětví služeb	Dopad	Počet pracovníků ve fyzických osobách	663,8 tis. (2003)	+ 20%	ČSÚ

5. INDIKATIVNÍ FINANČNÍ PLÁN

Finanční alokace ze strukturálních fondů Evropské unie pro Operační program Podnikání a inovace vycházejí z aktualizovaného materiálu MMR č.j. 14368/2006-14 „Evropské zdroje v letech 2007-2013“ ze dne 4.5.2006, kde byla pro tento operační program stanovena alokace ve výši 11,75 % z celkových alokací určených pro Českou republiku na nové programovací období. V hodnotovém vyjádření se jedná o částku 3 041,17 mil €. Rozdělení této částky na jednotlivé roky 2007-2013 a jednotlivé priority Operačního programu Podnikání a inovace je obsaženo v následujících finančních tabulkách.

Finanční alokace pro OPPI na období 2007-2013

(v mil. EUR)

Číslo priority	Název priority	Fond EU	Příspěvek Společenství	Národní veřejné zdroje	Celkové zdroje
1	Podnikání a inovace	ERDF	1571,47	277,32	1848,79
2	Prostředí pro podnikání a inovace	ERDF	760,48	134,20	894,68
3	Služby pro rozvoj podnikání	ERDF	648,40	114,42	762,82
4	Technická pomoc	ERDF	60,82	10,73	71,56
CELKEM:			3041,17	536,67	3577,85

Návrh rozložení finančních prostředků OPPI na jednotlivé roky 2007-2013

Období	ERDF (v mil. €)	(podíl v %)
2007	133,81	4,4
2008	255,46	8,4
2009	431,85	14,2
2010	532,20	17,5
2011	562,62	18,5
2012	562,62	18,5
2013	562,62	18,5
Celkem:	3041,17	100,0

6. IMPLEMENTACE OPPI

V souladu s návrhem všeobecného nařízení ke SF a FS, dále v návaznosti na Národní rozvojový plán a Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013 a relevantní vnitrostátní předpisy stanovuje tato kapitola základní realizační principy Operačního programu Podnikání a inovace.

Kapitola upravuje zejména obecný rámec řízení operačního programu, finančních toků, kontroly, monitorování, propagace a publicity a hodnocení operačního programu. Detailní popis všech vztahů, odpovědností a činností všech zapojených orgánů bude specifikován v Prováděcím dokumentu a dalších dokumentech (např. Operačním manuálu OPPI). Prováděcí dokument dále podrobně specifikuje údaje potřebné k realizaci programu.

6.1 Řízení a implementace

Implementace Operačního programu probíhá v několika rovinách. Za správné a efektivní řízení Operačního programu Podnikání a inovace je odpovědný Řídicí orgán pod dohledem Monitorovacího výboru. Monitorovací výbor vykonává dohled nad realizací programu a monitoruje využívání všech prostředků v rámci programu. Řídicí orgán může delegovat část svých činností či pravomocí na Zprostředkující subjekty.

Platební a certifikační orgán je odpovědný zejména za certifikaci výdajů a ověření řádného fungování řídicího a kontrolního systému na všech úrovních implementace pro účely certifikace a zasílání příslušného podílu prostředků EU do rozpočtu kapitoly MPO na základě souhrnných žádostí vystavených finančním útvarem.

Auditorským orgánem, majícím odpovědnost za ověřování účinného fungování řídicího a kontrolního systému, je Centrální harmonizační jednotka Ministerstva financí.

6.1.1 ŘÍDICÍ ORGÁN

Ministerstvo průmyslu a obchodu zajišťuje v souladu s usnesením vlády č. 175/2006 výkon funkce Řídicího orgánu Operačního programu Podnikání a inovace.

Řídicí orgán

Řídicí orgán OPPI	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Odbor pověřen funkcí Řídicího orgánu	
Sídlo	Na Františku 32, 110 15 Praha 1
Odpovědná osoba	
Telefon	
Fax	
E-mail	

Odpovědnosti Řídicího orgánu definuje čl. 59 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS.

Řídicí orgán zabezpečuje zejména následující činnosti:

- a) odpovídá za přípravu, projednání OP a jeho předložení Evropské komisi; zabezpečení souladu cílů a priorit OP s ostatními operačními programy, Národním rozvojovým plánem ČR, Národním strategickým referenčním rámcem a Strategickými obecnými zásadami Společenství (SOZS), zajištění vypracování předběžného expertního posouzení programu a posouzení jeho vlivu na životní prostředí,
- b) zajišťuje, aby operace byly pro financování vybírány podle kritérií pro operační program a aby po celou dobu provádění byly v souladu s příslušnými předpisy Společenství a s vnitrostátními předpisy;
- c) ověřuje dodání spolufinancovaných produktů a služeb a skutečné vynaložení výdajů na operace vykázaných příjemci a jejich soulad s předpisy Společenství a s vnitrostátními předpisy; ověřování na místě týkající se jednotlivých operací mohou být prováděna na základě výběrového souboru v souladu s prováděcími pravidly přijatými Komisí postupem podle čl. 104 odst. 3 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS;
- d) zajišťuje existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci v rámci operačního programu a shromažďování údajů o provádění nezbytných pro finanční řízení, monitorování, ověřování, audit a evaluaci;
- e) zajišťuje, aby příjemci a jiné subjekty zapojené do provádění operací vedli buď zvláštní účetní systém nebo odpovídající účetní kód pro všechny transakce související s operací, aniž jsou dotčeny vnitrostátní účetní předpisy;
- f) zajišťuje, aby se hodnocení operačních programů podle čl. 46 odst. 3 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS provádělo v souladu s článkem 45;
- g) stanovuje postupy k zajištění toho, aby všechny dokumenty týkající se výdajů a auditů nezbytné pro zajištění odpovídajících podkladů pro audit (audit trail) byly uchovávány v souladu s požadavky článku 88 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS;
- h) zajišťuje, aby platební a certifikační orgán obdržel pro účely certifikace všechny nezbytné informace o postupech a ověřeních prováděných v souvislosti s výdaji;
- i) řídí práci monitorovacího výboru a poskytuje mu dokumenty umožňující sledovat kvalitu provádění operačního programu s ohledem na jeho konkrétní cíle;
- j) vypracovává výroční a závěrečné zprávy o provádění a po schválení monitorovacím výborem je předkládá Komisi;
- k) zajišťuje soulad s požadavky na poskytování informací a publicitu podle čl. 68 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS;
- m) poskytuje Komisi informace, které jí umožní provést posouzení velkých projektů.

6.1.2 ZPROSTŘEDKUJÍCÍ SUBJEKTY

Řídicí orgán deleguje výkony některých činností v rámci implementace v některých oblastech podpory na zprostředkující subjekty. Tato skutečnost nemá vliv na celkovou odpovědnost Řídicího orgánu za řízení a implementaci operačního programu. Zprostředkujícím subjektem je subjekt, který plní z pověření Řídicího orgánu příslušné povinnosti vůči příjemcům,

provádějícím operace. Konkrétní rozdělení činností mezi Řídicím orgánem a Zprostředkujícími subjekty bude upraveno závaznou písemnou dohodou a na ní navazující dokumenty (např. Operační manuál OPPI).

Zprostředkující subjekt musí mít plně funkční systém vnitřní kontroly.

Zprostředkujícími subjekty zejména jsou:

- Agentura CzechInvest
- Česká energetická agentura
- Agentura CzechTrade
- Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.

Za předpokladu, že to povede k efektivnějšímu systému implementace programu, mohou být implementační ustanovení popsaná v této kapitole upravena, při respektování příslušné legislativy ES a národní legislativy.

Na zprostředkující subjekty budou delegovány zejména následující činnosti Řídicího orgánu:

- a) spolupráce na tvorbě operačního dokumentu a dalších prováděcích manuálů a pokynů nezbytných pro účinnou a správnou implementaci programu;
- b) přijímání žádostí o podporu a organizování výzev k předkládání projektů a zajištění nezbytného informačního servisu pro žadatele;
- c) posouzení úplnosti a formálních náležitostí předkládaných žádostí projektů;
- d) vyhodnocení žádostí projektů;
- e) zajištění podkladů pro vydání rozhodnutí o financování projektu a jejich případné změny včetně posouzení těchto změn;
- f) kontrola postupu realizace jednotlivých projektů s cílem ověřit, zda spolufinancované výrobky a služby byly dodány a požadované výdaje byly vynaloženy v souladu s podmínkami smlouvy o financování;
- g) ověření, že veškeré žádosti o platby předložené konečným příjemcem podpory vycházejí z věrohodné účetní dokumentace a že systém uchovávání dokumentace je v souladu s vhodným *audit trail*;
- h) přezkoumání předložených žádostí o platbu příjemci podpory (především ověření souladu se stanovenými indikátory a finančním plánem projektu, souladu s politikami ES, posouzení, zda výdaje jsou způsobilé, atd.) a zajištění, že budou Řídicímu orgánu předloženy pouze oprávněné uskutečněné výdaje;
- i) zpracování údajů o výdajích souvisejících s projekty v rámci programu jako podkladů pro certifikaci;
- j) komunikace s příjemci podpory nezbytná pro účinnou realizaci projektů;

- k) zajištění elektronické evidence dat pro monitorování a vyhodnocení implementace programu;
- l) příprava podkladů pro výroční a závěrečnou zprávu programu;
- m) spolupráce při zajišťování informovanosti a publicity programu.

6.1.3 PŘÍJEMCI PODPOR

Dle čl. 2 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS je příjemcem hospodářský subjekt, orgán nebo podnik, veřejnoprávní či soukromý, odpovědný za zahájení nebo zahájení a provádění operací. V případě podpory podle článku 87 Smlouvy jsou příjemci veřejnoprávní nebo soukromé podniky, které provádějí jednotlivé projekty a dostávají veřejnou podporu.

Příjemci budou zejména podnikatelské subjekty, vysoké školy, územně samosprávné celky, neziskové organizace, příspěvkové organizace státu a územně samosprávných celků a subjekty stanovené specificky pro jednotlivé oblasti podpory.

Příjemci odpovídají za to, že navrhované a realizované náklady projektů jsou způsobilé a že při realizaci projektu budou dodrženy podmínky Rozhodnutí, příp. smlouvy o financování, vydané Řídicím orgánem OPPI.

Povinnosti příjemců budou detailně specifikovány v podmínkách poskytnutí podpory. Příjemci budou zejména:

- a) zajišťovat řádnou realizaci projektu dle podmínek poskytnutí podpory;
- b) zajišťovat efektivní řízení projektu v souladu s vydanými metodickými pokyny;
- c) zajišťovat přípravu zadávací dokumentace projektu, zadávání výběrových řízení (veřejných zakázek) v souladu s příslušnými předpisy a realizaci smluv uzavřených s vybranými dodavateli;
- d) ověřovat faktury a jejich proplácení dodavatelům;
- e) vést oddělený účetní systém projektu nebo odpovídající účetní kód pro všechny transakce související s projektem;
- f) zajišťovat zavedení a udržování adekvátního vnitřního kontrolního systému, včetně finanční kontroly po celou dobu implementace projektu;
- g) předkládat žádosti o platby na standardních formulářích, přičemž musí doložit, že uváděné náklady odpovídají podmínkám projektů / smlouvě o financování; veškeré platební nároky musí být podloženy průkaznými účetními dokumenty;
- h) vést dokumentaci o projektu a zajišťovat dostupnost této dokumentace pro účely kontroly prováděné oprávněnými osobami a umožnit provedení kontroly na místě;
- i) neprodleně oznamovat všechny podstatné změny a skutečnosti, které mají vliv nebo souvislost s plněním závazku ze smlouvy;
- j) plnit povinnosti spojené s monitorováním, tj. zejména podávání zpráv o vývoji projektu;

k) zajišťovat publicitu projektu;

6.1.4 VÝBĚR PROJEKTŮ PRO FINANCOVÁNÍ

Řídicí orgán je odpovědný za nastavení systému výběru projektů v souladu s cíly OPPI, resp. cíli priorit. Řídicí orgán pro účely výběru projektů zajistí vypracování závazných metodických pokynů. Řídicí orgán může za účelem výběru projektů jmenovat hodnotitelské komise skládající se z nezávislých expertů, kteří na základě metodických pokynů vyberou a doporučí k financování nejvhodnější projekty. Finální rozhodnutí o poskytnutí podpory bude přijímat orgán odpovědný za schvalování rozhodnutí o poskytnutí podpory.

Výběr projektů pro financování bude probíhat na základě kritérií schválených Monitorovacím výborem podle jednotlivých oblastí intervence OPPI. Projekty budou hodnoceny zejména z hlediska naplnění cílů jednotlivých priorit.

Schválení velkých projektů, které budou realizovány v rámci OPPI je v odpovědnosti EK. Za předložení žádosti velkého projektu včetně všech informací specifikovaných v článku 39 návrhu všeobecného nařízení o SF a FS odpovídá Řídicí orgán. EK bude při rozhodování o předložených velkých projektech postupovat v souladu s článkem 40 všeobecného nařízení o SF a FS.

6.2 Slučitelnost programu s politikami Společenství

Řídicí orgán Operačního programu Podnikání a inovace zajišťuje, že v průběhu všech fází přípravy a realizace programu je posuzována jeho slučitelnost s politikami Společenství. Prováděcí dokument obsahuje detailní informace o způsobu zabezpečení slučitelnosti navrhovaných oblastí podpor s politikami Společenství.

Všechny instituce zainteresované do tvorby operačního programu jsou na základě Operačního manuálu OPPI a Prováděcího dokumentu zavázány dbát na zásadu slučitelnosti připravovaných oblastí podpor s politikami Společenství.

Zprostředkující subjekt, který se podílí na výběru projektů, bude povinen se podílet na základě Operačního manuálu OPPI na kontrole slučitelnosti postupů aplikovaných při implementaci s pravidly platnými v EU.

6.2.1 SOULAD S PRAVIDLY VEŘEJNÉ PODPORY

Finanční prostředky poskytované ze strukturálních fondů budou považovány za veřejné prostředky. Jejich poskytování bude znamenat podporu z veřejných prostředků a proto se řídí všemi příslušnými pravidly a předpisy ES pro veřejnou podporu. Podpora z veřejných prostředků znamená výhradně takovou podporu, která má veškeré znaky stanovené v článku 87 Smlouvy o založení ES.

Řídicí orgán zajistí, aby akce financované ze strukturálních fondů splňovaly pravidla pro poskytnutí veřejné podpory, jak jsou stanovena v článku 87 Smlouvy o založení ES.

V případě poskytnutí podpory „*de minimis*“ oznámí poskytovatel příjemci, že se jedná o podporu uvedeného typu, a zároveň bude požadovat od příjemce místopřísežné prohlášení, ve kterém příjemce uvede, zda obdržel jakoukoli jinou podporu „*de minimis*“ v průběhu posledních tří let, a pokud ano, v jaké výši.

Zvláštní pozornost bude věnována veřejné podpoře akcí z několika zdrojů (např. státní rozpočet, regionální rozpočty, finanční prostředky ze strukturálních fondů). Celková výše veřejné podpory ze zdrojů České republiky a EU nesmí překročit limity stanovené v Regionální mapě intenzity veřejné podpory České republiky pro roky 2007-2013

Seznam priorit a indikativní přehled předpisů, na jejichž základě bude udělena výjimka ze zákazu veřejné podpory

Priorita	Předpis, na jehož základě bude udělena výjimka ze zákazu veřejné podpory
Priorita 1 Podnikání a inovace	Pokyny pro regionální podporu Bloková výjimka pro regionální investiční podporu Rámec pro vědu, výzkum a inovace De minimis
Priorita 2 Prostředí pro podnikání a inovace	Pokyny pro regionální podporu Pokyny pro životní prostředí De minimis
Priorita 3 Služby pro rozvoj podnikání	Pokyny pro regionální podporu Bloková výjimka pro regionální investiční podporu De minimis
Priorita 4 Technická pomoc	Není státní pomoc

6.2.2 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Zakázky na zboží, služby a práce, které budou spolufinancovány ze strukturálních fondů, budou prováděny v souladu s platnou národní a komunitární legislativou pro zadávání veřejných zakázek.

Řídící orgán, resp. Zprostředkující subjekty budou monitorovat, zda příjemci zadávají veřejné zakázky v souladu s platným zákonem ČR a pravidly EU.

6.3 Monitorování

6.3.1 MONITOROVACÍ VÝBOR

Monitorovací výbor odpovídá za vypracování vlastního jednacího řádu v souladu s národním institucionálním, legislativním a finančním rámcem. Jednací řád odsouhlasí společně s Řídícím orgánem, aby vykonával svou úlohu v souladu se současným nařízením.

Složení Monitorovacího výboru

Monitorovacímu výboru předsedá zástupce MPO.

Na základě žádosti či vlastní iniciativy Monitorovacího výboru se mohou účastnit práce Monitorovacího výboru i zástupci Evropské komise v poradní roli. Zástupci EIB a EIF se mohou účastnit jako poradci jednání Monitorovacího výboru pro operační programy, kterým tyto instituce finančně přispívají.

Úkoly Monitorovacího výboru

Monitorovací výbor je dle článku 64 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS zodpovědný za efektivní a kvalitní implementaci operačního programu:

- a) posuzuje a schvaluje kritéria pro výběr financovaných operací do 6 měsíců od schválení operačního programu a schvaluje veškeré revize těchto kritérií podle potřeb programování,
- b) pravidelně vyhodnocuje pokrok v naplňování cílů operačního programu na základě dokumentů předložených Řídicím orgánem;
- c) prověřuje výsledky implementace, zejména dosažení cílových hodnot uvedených pro každou prioritní osu, a hodnocení uvedené ve článku 46(3) návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS;
- d) posuzuje a schvaluje výroční a závěrečné zprávy o implementaci dle článku 66 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS;
- e) je informován o ročních kontrolních zprávách nebo o části zprávy, jež se vztahuje k určenému operačnímu programu, a dále o všech relevantních připomínkách zpracovaných Evropskou komisí po prozkoumání reportu nebo vztahujících se k části reportu;
- f) může navrhnout Řídicímu orgánu změny operačního programu, aby bylo možno dosáhnout cílů fondů uvedených ve článku 3 nebo za účelem zlepšení řízení programu či finančního řízení;
- g) posuzuje a schvaluje veškeré návrhy na změnu obsahu rozhodnutí Evropské komise o příspěvku Fondů.

Zásady monitorování

1. ŘO a MV zajišťuje kvalitní implementaci operačního programu.
2. ŘO a MV provádí monitorování finančních indikátorů a indikátorů uvedených v článku 36(1) návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS specifikovaných v textu operačního programu.

Pokud to povaha podpory dovoluje, rozepisují se statistické údaje na muže a ženy a dle velikosti podpořeného podniku.
3. Výměna dat mezi členskými státy a Evropskou komisí je zajišťována elektronicky ve shodě s implementačními pravidly přijatými v souladu s procesy uvedenými v článku 104(3) návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS.

6.3.2 VÝROČNÍ A ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA O IMPLEMENTACI

1. Počínaje rokem 2008 zašle Řídicí orgán Komisi do dne 30. června každého roku výroční zprávu a do dne 31. prosince 2016 závěrečnou zprávu o provádění operačního programu.
2. Pro poskytnutí jasného přehledu o provádění operačního programu obsahují zprávy uvedené v odstavci 1 tyto informace:

- a) pokrok, kterého bylo dosaženo při provádění operačního programu a priorit ve vztahu k jejich konkrétním, ověřitelným cílům, kvantitativně vyjádřený pomocí ukazatelů uvedených v čl. 36 odst. 1 písm. c) návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS na úrovni priority, kdykoli a pokud to povaha těchto ukazatelů umožňuje;
- b) finanční provádění operačního programu, podrobně uvádějící u každé priority:
 - (i) výdaje vyplacené příjemcem, které jsou zahrnuty do žádostí o platbu zaslaných Řídicímu orgánu, a odpovídající příspěvek z veřejných zdrojů, celkové platby přijaté od Komise a kvantitativní vyjádření finančních ukazatelů podle čl. 65 odst. 2 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS;

v příslušných případech se finanční provádění v oblastech, jež čerpají přechodnou podporu, uvádí v rámci každého operačního programu odděleně;
- c) pouze pro informaci orientační rozpis přidělených finančních prostředků podle kategorií v souladu s prováděcími pravidly přijatými Komisí postupem podle článku 104 odst. 3 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS,
- d) kroky, které Řídicí orgán nebo Monitorovací výbor podnikly pro zajištění kvality a účinnosti provádění, zejména:
 - i) opatření pro monitorování a evaluaci, včetně opatření pro shromažďování údajů;
 - ii) přehled všech závažných problémů, které se při provádění operačního programu vyskytly, a veškerá přijatá opatření, případně včetně reakce na připomínky vznesené podle návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS,
 - iii) využití technické pomoci;
- e) opatření přijatá za účelem poskytování informací o operačním programu a zajištění jeho publicity;
- f) informace o závažných problémech týkajících se souladu s právními předpisy Společenství, které se vyskytly při provádění operačního programu, a opatření přijatá k jejich řešení;
- g) případně pokrok a financování velkých projektů;
- h) využití pomoci uvolněné po zrušení podle čl. 99 odst. 2 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS k dispozici řídicímu orgánu nebo jinému veřejnému orgánu během období provádění operačního programu.

Rozsah informací předaných Komisi je úměrný celkovému množství veřejných výdajů daného operačního programu. Tyto informace mohou být ve vhodných případech poskytovány v souhrnné formě.

Informace podle písmen d), e) a h) se neuvádějí, pokud od předchozí zprávy nedošlo k významným změnám.

3. Zprávy podle odstavce 1 se považují za přijatelné, pokud obsahují všechny příslušné informace uvedené v odstavci 2. Komise informuje členský stát o přijatelnosti výroční zprávy do 10 pracovních dní ode dne jejího doručení.

4. Komise informuje členský stát o svém stanovisku k obsahu přijatelné výroční zprávy o provádění předložené Řídicím orgánem do dvou měsíců ode dne doručení. U závěrečné zprávy operačního programu je časová lhůta nejvýše pět měsíců ode dne doručení přijatelné zprávy. Pokud se Komise ve stanovené lhůtě nevyjádří, považuje se zpráva za přijatou.

6.3.3 ZDROJ DAT A PERIODICITA SBĚRU INDIKÁTORŮ

Data jsou získávána způsobem, který je adekvátní charakteru indikátorů. Indikátory vstupů, výstupů a výsledků jsou naplňovány daty získávanými z formulářů o zahájení a ukončení projektů a z pravidelných reportů implementačních agentur. Indikátory dopadů vyžadují hlubší šetření. Indikátory globálních dopadů na úrovni programu jsou zjišťovány na základě dat běžné statistické evidence.

Periodicita sběru indikátorů bude respektovat jak potřeby sledování, tak možnosti získat v průběhu krátkého programu relevantní data. Sběr indikátorů vstupu (finanční data) a indikátorů výstupu bude probíhat pololetně, protože zde bude docházet k nejrychlejší obměně dat. Indikátory výsledků budou sbírány ročně (pokud není přímo u indikátoru stanovena jiná periodicita). Indikátory dopadů jsou většinou závislé na údajích ze sledovaných studií. Proto budou tyto indikátory vzhledem ke krátkému období programu a s ohledem na potřebu zajistit údaje pro závěrečné hodnocení, zjišťovány koncem roku 2007.

6.3.4 INFORMAČNÍ SYSTÉMY, PŘENOS DAT

Systém bude datově integrovaný, jednotný a bude využíván všemi subjekty implementace OPPI. Informační systém bude splňovat požadavky na bezpečnost uložených dat.

Informační systém zajistí sledování následujících činností:

- čerpání prostředků ze strukturálních fondů,
- čerpání prostředků národního spolufinancování,
- monitorování, hodnocení a kontrolu,
- komunikaci se EK a poskytování údajů do monitorovací tabulky EK,
- sledování údajů na úrovni příjemce,
- propojení na relevantní systémy státní správy,
- naplňování monitorovacích indikátorů.

Informační systém bude zahrnovat celkem tři moduly:

1. centrální modul, jehož úlohou je zajištění monitorování, plánování, postup a vyhodnocování OPPI z hlediska věcného, finančního i procedurálního; centrální modul bude schopen zajistit data dle potřeby EK, bude umožňovat výměnu všech relevantních údajů i mezi dalšími informačními systémy;
2. výkonný modul pro účely monitorování OPPI, který zajišťuje výkonné činnosti přípravy a řízení programu, tj. zejména výběr projektů, evidenci projektů, monitorování a hodnocení z věcného i finančního hlediska na úrovni projektu a reportování. Je instalován a provozován Zprostředkujícími subjekty;
3. informační modul pro žadatele a příjemce podpory z OPPI, který usnadňuje zasílání žádostí projektů a kompletování připravených projektových žádostí; informační modul

je napojen ostatní moduly informačního systému; modul bude také sloužit pro další komunikaci s příjemci podpory při implementování projektu (žádost o platby, reportování).

Záruční nebo úvěrový fond bude pro účely informačního systému považován za jeden projekt. Do systému budou přenášena od zprostředkujícího subjektu vybraná data o podpoře pro jednotlivé příjemce podpory.

6.4 Hodnocení

Pomoc poskytovaná členskými státy EU z fondů ES podléhá povinnosti evaluace, a to jak na úrovni Národního strategického referenčního rámce, tak i operačních programů. Provádění evaluací směřuje ke zlepšení kvality, efektivnosti a konzistence pomoci z fondů a též implementace operačního programu.

Hodnocení OPPI bude prováděno v souladu se články 45, 46 (a částečně 47) návrhu všeobecného nařízení k SF a FS. Ve fázi přípravy OPPI bylo pro zajištění efektivnosti pomoci ES ze strukturálních fondů realizováno ex-ante hodnocení. Za účelem posouzení vývoje programu ve vztahu k prioritám bude zajištěno průběžné hodnocení programu a po skončení programu ex-post hodnocení. Za provedení hodnocení OPPI odpovídá Řídicí orgán. Metody hodnocení budou stanoveny v souladu s orientačními pokyny Evropské komise v souladu se článkem 104 (2).

Aktivity související s hodnocením programu budou financována v rámci Priority Technická pomoc.

Evaluační plán

Do evaluačního plánu OPPI budou začleněny evaluační aktivity zaměřené na zlepšení strategie a řízení realizace pomoci, zejména souhrnné evaluace pro strategické zprávy podle čl. 27 odst. 2 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS, evaluace ex ante pro příští programovací období a evaluace typu ongoing. Plán rámcově zahrne i provedení evaluací ad hoc. Plán bude také počítat se spoluprací s Evropskou komisí na přípravě evaluace ex post. V evaluačním plánu budou zapracovány také aktivity směřující ke zlepšování evaluační kapacity. Hlavní položky evaluačního plánu budou navrženy v koordinaci s evaluační jednotkou NRPS.

Evaluační plán bude vypracován na celé programovací období, aktualizován vždy po roce a detailně rozpracováván pro nejbližší příští kalendářní rok.

Plnění evaluačního plánu se bude vyhodnocovat v ročních intervalech.

Evaluační pracoviště - interní evaluační kapacita

Čl. 46 odst. 1 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS vyžaduje vytvoření podmínek pro provádění evaluace. Evaluační úkoly plní na úrovni operačního programu pověřené evaluační pracoviště s patřičnou znalostí programovacího cyklu, evaluačních postupů, schopné zajišťovat jak přípravné fáze evaluací (plány a přípravu zadání včetně rozpočtu), tak organizační činnost v realizačních fázích evaluací, včetně využívání oponentní funkce odborných skupin a uveřejňování výsledků evaluací.

Evaluační pracoviště připravuje / provádí / zajišťuje:

- návrh evaluačního plánu a jeho roční aktualizace
- realizaci evaluačního plánu

- vypracování zadání pro výběr externího zpracovatele
- zadávání výběrových řízení pro realizaci evaluačních projektů
- vytváření optimálních podmínek pro realizaci evaluačních projektů, jejich koordinace s využitím odborných skupin
- vyhodnocování plnění evaluačního plánu
- předkládání výsledků plnění evaluačního plánu monitorovacímu výboru a MV NSRR (prostřednictvím evaluační jednotky NSRR)
- rozvíjení evaluační kapacity pro operační program
- co nejširší prezentaci výsledků evaluačních aktivit zodpovědným subjektům
- širokou publicitu výsledků evaluačních aktivit a šíření získaných zkušeností evaluací
- komentáře k materiálům předloženým v rámci spolupráce s ostatními evaluačními pracovišti, včetně NSRR

Dále evaluační pracoviště Řídicího orgánu OPPI podporuje činnost evaluačního orgánu NSRR účastí svých zástupců na činnosti pracovních a poradních orgánů evaluačního orgánu NSRR (pracovní skupina, odborné skupiny) nebo i přímou spoluprací zejména při vytváření podkladů pro strategické zprávy podle čl. 27 odst. 2 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS.

Pracovní skupina pro evaluaci operačního programu, odborné skupiny

Úlohu poradního a koordinačního orgánu pro rámcové evaluační aktivity jako je sestavování evaluačního plánu, pro aktivity rozvíjení evaluační kapacity, pro využívání výsledků evaluací a jejich předkládání monitorovacímu výboru operačního programu bude plnit Pracovní skupina pro evaluaci OPPI.

Pracovní skupina bude projednávat

- přípravu evaluačního plánu
- aktualizaci evaluačního plánu pro další rok
- (formální) postup přípravy realizace evaluace
- rozvíjení evaluační kapacity
- (věcnou) přípravu realizace evaluačního plánu
- vyhodnocování plnění evaluačního plánu
- návrhy zpráv pro Monitorovací výbor OPPI

Pro odborný dohled nad realizací jednotlivých evaluačních projektů jmenuje Řídicí orgán odborné skupiny.

Jejich obsazení volí Řídicí orgán OPPI tak, aby byla zahrnuta různá názorová hlediska. Z důvodu transparentnosti přizve do skupiny i členy mimo Řídicí orgán, např. partnery, jichž se dotýká strukturální zásah, který je předmětem hodnocení. Členem odborné skupiny je rovněž zástupce koordinačního orgánu na národní úrovni – NSRR (= evaluační jednotky NSRR) a případně také zástupci dalších orgánů/operačních programů, pokud mezi hodnocenými oblastmi existuje věcná souvislost .

Spolupráce ve vazbě na strategické hodnocení včetně zpracování podkladů pro zprávy dle čl. 27 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS

Pro splnění požadavků, kladených v oblasti evaluace na ČR jako celek, jak v přípravné, tak i v prováděcí fázi evaluační činnosti, a zejména pro vytváření podkladů pro strategické zprávy podle čl. 27 odst. 2 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS, je nutné dosažení součinnosti evaluačních pracovišť a provázanosti jejich aktivit.

Některé předměty formativní evaluace (která tyto předměty dotváří) vyžadují spolupráci více evaluačních týmů a tedy i více odborných skupin. Tak je tomu např. u evaluace ex ante a SEA

programových dokumentů pro další programovací období a evaluačních podkladů pro strategické zprávy. Tato spolupráce zlepšuje kvalitu navrhovaných řešení a předchází zdvojení činností.

Dosažení součinnosti evaluačních pracovišť a provázanosti jejich aktivit vyžaduje koordinaci jejich činností. Předpokladem úspěšné koordinace je vzájemná výměna informací mezi všemi evaluačními pracovišti a evaluační jednotkou NSRR a předávání všech významných evaluačních nebo s evaluací souvisejících dokumentů jak v horizontálním směru tak i ve směru vertikálním.

Kromě přímého kontaktování evaluačních orgánů OP a NSRR jsou vhodným prostředím pro spolupráci pro docílení jednotného postupu a koordinace evaluačních aktivit

- pracovní skupiny pro evaluaci
- odborné skupiny pro sledování realizací evaluačních projektů
- nejen svolávané ŘO OP, nýbrž i ty ustavené a svolávané NSRR.

Toto personální propojení odborných skupin pomáhá vytvořit příznivé podmínky pro zajištění provázanosti evaluačních akcí. Na úrovni NSRR se koordinace uskuteční zejména v Pracovní skupině pro evaluaci NSRR

Využití a uveřejnění výstupů evaluace

Evaluační pracoviště Řídicího orgánu operačního programu zprostředkovává využití výsledků evaluačních projektů uvnitř implementační struktury operačního programu a poskytuje je dalším zájemcům pro využití v nich obsažené zkušenosti a koordinačnímu evaluačnímu pracovišti NSRR (evaluační jednotka NSRR), které je umístí do centrální veřejně přístupné databáze uskutečněných evaluací.

Výstupy evaluace uveřejňuje Řídicí orgán operačního programu na Internetu nebo i jinak. Povinnost uveřejňovat výsledky evaluačních aktivit vyplývá z ustanovení čl. 45 odst. 3 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS.

Poskytováním výsledků evaluací, evaluačních zpráv a dalších evaluačních materiálů k uveřejnění na internetových stránkách NSRR, přispívají evaluační pracoviště řídicích orgánů operačních programů k rozvíjení evaluační kapacity.

6.5 Finanční řízení a kontrola

Aniž by byla dotčena odpovědnost Komise za provádění rozpočtu EU, orgány České republiky jsou odpovědné za finanční řízení a kontrolu pomoci v rámci Operačního programu Podnikání a inovace.

6.5.1 PLATEBNÍ A CERTIFIKAČNÍ ORGÁN, PLATEBNÍ JEDNOTKA

Platebním a certifikačním orgánem pro OPPI je Ministerstvo financí.

Platební a certifikační orgán provádí především následující činnosti:

- a) spravuje prostředky ze strukturálních fondů,
- b) shromažďuje a zasílá žádosti o průběžné a konečné platby EK pro všechny programy na základě příkazů k úhradě předkládaných Řídicím orgánem,
- c) přijímá platby od Evropské komise,
- d) zajišťuje, že příjemce obdrží podporu EU bez neodůvodněného zpoždění,
- e) převádí prostředky strukturálních fondů z účtu Platebního a certifikačního orgánu na účet Platební jednotky,

- f) kontroluje vzniklé výdaje a zajišťuje kontrolu výdajů, které jsou zasílány Evropské komisi společně se žádostmi o průběžné a konečné platby,
- g) vrací všechny neoprávněné platby Evropské komisi,
- h) na základě odhadu Řídícího orgánu shromažďuje a předkládá (do konce února každého roku) Evropské komisi aktualizovanou prognózu požadovaných plateb (expediture outlook) pro daný a následující rok,
- i) postupuje v souladu s pravidly vnitřního kontrolního systému.

Platební a certifikační orgán deleguje některé ze svých činností (především platby příjemcům podpor) na Platební jednotku na Ministerstvu průmyslu a obchodu.

Platební a certifikační orgán

Platební a certifikační orgán	Ministerstvo financí ČR
Odbor pověřen funkcí Platebního a certifikačního orgánu	Odbor Národní fond MF
Sídlo	Letenská 15 118 10 Praha 1, ČR
Odpovědná osoba	
Telefon	
Fax	
E-mail	
Číslo účtu Platebního a certifikačního orgánu	

Platební jednotka

Platební jednotka	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
Adresa	Na Františku 32 110 15 Praha 1, ČR
Odpovědná osoba	
Telefon	
Fax	
E-mail	

6.5.2 FINANČNÍ KONTROLA A SPRÁVNOST FINANCOVÁNÍ

Finanční kontrola operačních programů se provádí v souladu s článkem 38 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS, návrhu implementačního nařízení a příslušnými vnitrostátními předpisy, tj. zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, metodickými

pokyny pro finanční toky a kontrolu strukturálních fondů jak je přijala vláda České republiky a metodickými pokyny vydanými ministerstvem financí. Pro provádění auditů, kterých se účastní příslušná oddělení pro vnitřní audit, se uplatní mezinárodně uznávané normy doporučené Evropskou komisí.

Auditorský orgán se zřizuje ve smyslu čl. 58 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS. Usnesením vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 je výkonem funkce auditorského orgánu pověřeno Ministerstvo financí. Rozhodnutím ministra financí byl výkonem této funkce pověřen útvar Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu, který je funkčně nezávislý na řídicím orgánu a na platebním a certifikačním orgánu.

Auditorský orgán

Auditorský orgán	Ministerstvo financí ČR
Útvar pověřený funkcí Auditorského orgánu	Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu
Sídlo	Letenská 15 118 10 Praha 1, ČR
Odpovědná osoba	Ing. Josef Svoboda, Ph.D.
Telefon	
Fax	
E-mail	josef.svoboda@mfcf.cz

Centrální harmonizační jednotka (CHJ) na Ministerstvu financí je odpovědná za metodiku a koordinaci kontroly centrální vlády a zdrojů strukturálních fondů a dohled nad ní. Tato jednotka koordinuje také metodiku 5 % kontroly vzorku operací v souladu s příslušnými články návrhu implementačního nařízení.

Odbor kontroly a interního auditu Ministerstva průmyslu a obchodu odpovídá za organizaci 5% kontroly vzorku operací a za audit systémů v rámci MPO v souladu s příslušnými články návrhu implementačního nařízení. Za audit systémů v rámci jednotlivých zprostředkovatelských subjektů odpovídají jimi zřízené útvary interního auditu.

Vnitřní řídicí a kontrolní systém operačního programu

Platební a certifikační orgán, platební jednotky, Řídicí orgán a zprostředkovatelské subjekty budou mít zavedeny potřebné řídicí a kontrolní systémy (řídicí kontrola ve smyslu § 26 a § 27 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole), které budou schopny identifikovat administrativní, systémové nebo záměrné chyby a budou zajišťovat prevenci vzniku nesrovnalostí.

Vnitřní kontrolní systém operačního programu bude respektovat následující obecné požadavky:

- a) na každé řídicí úrovni vznikne manuál ve formě řízené dokumentace, která bude zahrnovat podrobné písemné pracovní postupy prováděných činností;

- b) funkčnost řídicích a kontrolních systémů bude předmětem auditu (tuto činnost může také vykonávat útvar interního auditu zřízený v rámci příslušného orgánu, který není zahrnut do jakékoli řídicí či platební činnosti v rámci relevantního programu).

Při provádění jednotlivých úkonů bude zajištěno:

- a) přesné, včasné a spolehlivé vedení podvojného účetnictví, které se vztahuje k projektům spolufinancovaným ze strukturálních fondů;
- b) oddělení funkcí schvalovací a platební/účetní (nesmí nastat situace, kdy tatáž osoba platbu schválí a provede/zaúčtuje);
- c) zastupitelnost zaměstnanců u všech funkcí;
- d) bezpečné využívání informačních systémů;
- e) prevence možného konfliktu zájmů.

Finanční kontrola na úrovni Ministerstva financí

V souladu s ustanovením § 7 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, je Centrální harmonizační jednotka Ministerstva financí ústředním správním orgánem pro finanční kontrolu, která metodicky vede a koordinuje fungování celého systému finanční kontroly strukturálních fondů.

Finanční kontrola na úrovni Řídicího orgánu

Řídicí orgán má konečnou odpovědnost za správné materiální využití prostředků ze SF v souladu s pravidly EU, např. odpovědnost za organizování nezávislé finanční kontroly (podle § 8 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole) a dodržování pravidel vnitřního kontrolního systému na všech úrovních. Předběžné, průběžné a následné kontroly budou zahrnovat fyzické a finanční prověření jednotlivých projektů, a to buď přímo na místě realizace projektů nebo u orgánů, které jsou povinny uchovávat originály technických postupů a výdajových dokladů.

Řídicí orgány jsou zodpovědné za následující činnosti:

- a) přezkoumávání žádostí o proplacení výdajů předložených konečnými příjemci nebo konečnými uživateli podpory (přezkoumávání zahrnuje zejména ověření souladu se stanovenými výkonovými cíli a s finančním plánem projektu, souladu s politikami EU, posouzení, zda výdaje jsou uznatelné či nikoliv apod.);
- b) provádění kontrol fyzické realizace projektů (dle příslušných článků návrhu implementačního nařízení) s cílem ověřit, že spolufinancované výrobky a služby byly dodány a požadované výdaje byly skutečně vynaloženy a jsou ve shodě s podmínkami smlouvy o financování (případně podniknout opatření navržená pro odstranění nesrovnalostí);
- c) vydávání osvědčení o provedené práci;
- d) splnění podmínek dle příslušných článků návrhu implementačního nařízení, které vyžadují, aby řídicí a kontrolní systém operačního programu (ve všech jeho úrovních) poskytoval dostatečné podklady pro audit (tzv. "audit trail") se zaměřením na finanční toky a kontrolu;

- e) spolupráci s platebním a certifikačním orgánem, platební jednotkou a Centrální harmonizační jednotkou pro finanční kontrolu při plnění informačních povinností členského státu podle příslušných článků návrhu implementačního nařízení předkládání jakýchkoli změn provedených v písemných rozhodovacích postupech platebnímu a certifikačnímu orgánu a platební jednotce.

Požadavky legislativy EU na systém a metodiku finančních toků z rozpočtu EU jsou definovány v Nařízení. Příspěvek strukturálních fondů a Fondu soudržnosti je stanoven v Národním strategickém referenčním rámci jako víceletý závazek na programovací období 2007–2013. Ministerstvo financí vypracovalo Metodiku finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU. Veškeré platby z a do rozpočtu Evropské unie probíhají v EUR.

Systém finančních toků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti probíhá ve 3 liniích:

- a) stanovení závazku EU a zaslání zálohové platby z Evropské komise Platebnímu a certifikačnímu orgánu;
- b) zasílání průběžných plateb a platba konečného zůstatku z Evropské komise Platebnímu a certifikačnímu orgánu na základě žádostí a certifikovaných výdajů;
- c) platba konečným příjemcům prostřednictvím Platební jednotky.

Indikativní schéma implementace a finančních toků v rámci Operačního programu Podnikání a inovace je uvedeno na grafu na závěr této kapitoly.

Předpokladem pro zaslání žádosti o průběžnou platbu a závěrečnou platbu (viz níže) Evropské komisi je certifikace uskutečněných výdajů dle čl. 9 Nařízení Komise (ES) č. 438/2001 (dále jen „certifikace“).

Certifikací se rozumí činnost ověřující, zda příslušné Řídící orgány, zprostředkující subjekty, popřípadě jiné subjekty realizující projekt splnily požadavky vyplývající z Nařízení; a dále, zda výkaz výdajů, který předloží Řídící orgán obsahuje všechny náležitosti, které jsou uvedené v Metodice finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Prostředky určené pro financování jsou alokovány Evropskou komisí na základě předložených finančních plánů pro každý operační program.

Kontrola Nejvyššího kontrolního úřadu

Nejvyšší kontrolní úřad je oprávněn vykonávat nezávislou kontrolní činnost ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 166/1993 Sb. o Nejvyšším kontrolním úřadu.

Kontrolní činnosti prováděné orgány EK a Evropským účetním dvorem

Komise je oprávněna podle příslušných článků návrhu implementačního nařízení, po předchozím minimálně jednodenním upozornění, provádět kontroly na místě, včetně namátkových kontrol operací financovaných strukturálními fondy a pro řídicí a kontrolní systémy. EK může rovněž požádat členský stát, aby provedl kontrolu na místě k ověření

správnosti jedné nebo více transakcí; těchto kontrol se mohou zúčastnit i zástupci EK. Samostatné a nezávislé kontroly vykonává ve své působnosti Evropský účetní dvůr.

6.6 Propagace a publicita

Řídicí orgán odpovídá za to, že jsou splněny požadavky ustanovení článku č. 68 návrhu všeobecného nařízení ke SF a FS, z něhož vyplývá řídicím orgánům operačních programů povinnost zajištění publicity spolufinancovaných programů a to v souladu s prováděcími pravidly tohoto nařízení přijatými EK (hlavy II. Informace a komunikace: články 2 – 11), která se týkají propagace a publicity.

Řídicí orgán je odpovědný za zajištění propagace podpory a zejména za to, že budou informováni potenciální příjemci / uživatelé, obchodní a profesní subjekty, hospodářští a sociální partneři, subjekty prosazující rovnoprávnost mezi muži a ženami a příslušné nevládní organizace o možnostech, které podpora nabízí, a veřejnost o úloze, kterou hraje EU v dotyčné pomoci, a o jejích výsledcích, včetně propagace loga EU na všech dostupných materiálech. Smyslem komunikační strategie zajišťované ŘO OP a implementačními strukturami je naplnění základních cílů:

- transparentnost (informovanost potenciálních příjemců podpory o dostupných možnostech systému podpory a proceduře žádosti o podporu)
- informovat všechny cílové skupiny podmínkách programů, s cílem zajistit co možná nejširší diseminaci informací a zvýšit připravenost sociálních partnerů spolupracovat s potenciálními příjemci podpory při přípravě projektů.
- zvýšení povědomí (informovanost široké veřejnosti o realizovaných projektech v rámci pomoci a dosažených výsledcích; o roli strukturálních fondů a operačního programu a zároveň finanční podpoře EU).

Realizace propagačních a informačních opatření operačního programu musí být realizována primárně na dvou úrovních:

- zajištění informovanosti a publicity pro potenciální příjemce pomoci a širokou veřejnost
- zajištění publicity ze strany příjemců pomoci při vlastní realizaci projektů

Cílové skupiny komunikační strategie lze rozdělit do tří skupin:

- potenciální koneční příjemci podpory
- ekonomičtí a sociální partneři
- široká veřejnost – média

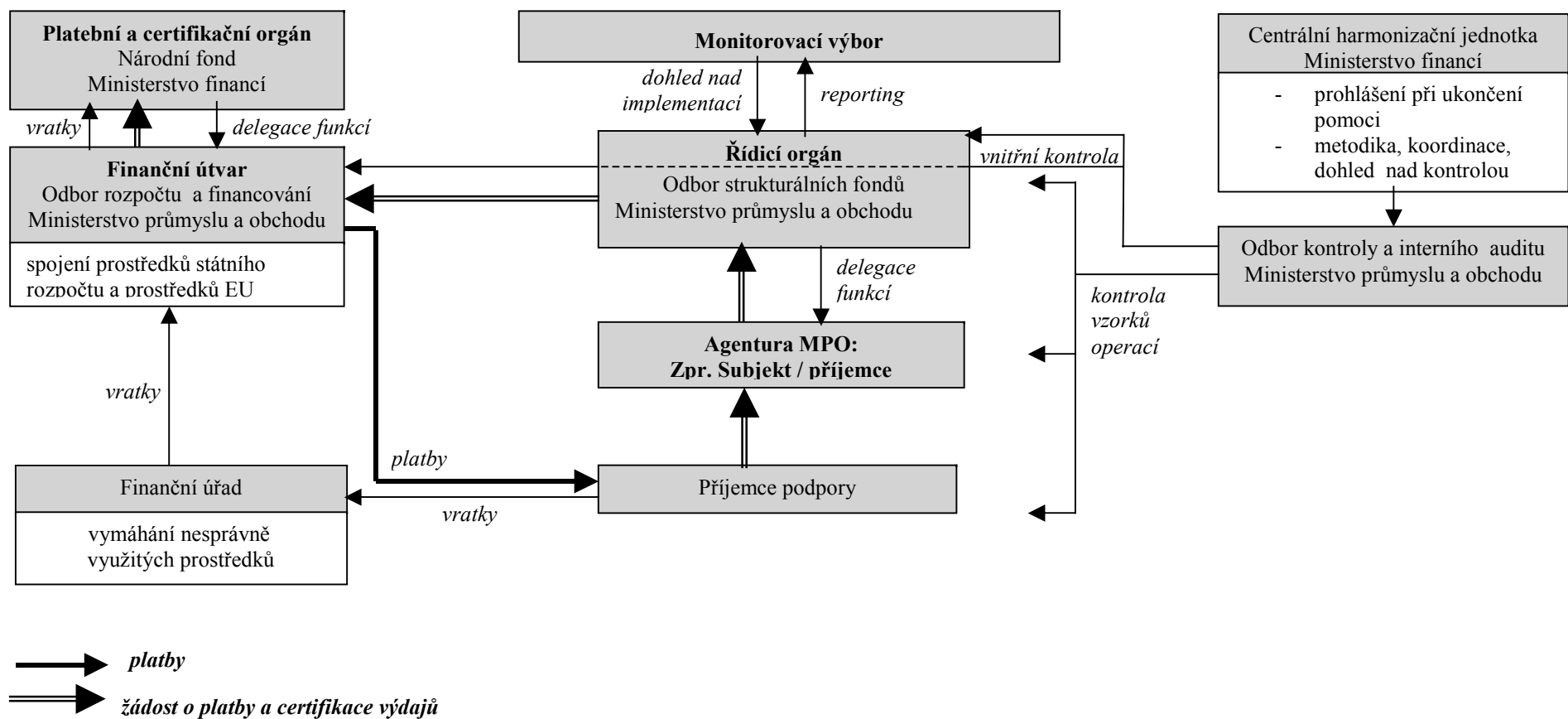
ŘO OPPI zpracuje Komunikační akční plán pro OPPI, který rozpracovává komunikační strategii pro pomoc z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a vychází z komunikační strategie řízení Národního strategického referenčního rámce (NSRR) a je s ní konzistentní. KAP bude EK předložen jako samostatný dokument.

Řídicí orgán operačního programu je povinen delegovat osobu odpovědnou za naplnění požadavků publicity na úrovni programu, kterou je pro potřeby OPPI komunikační úředník,

který je zároveň vedoucím pracovní skupiny publicita, která koordinuje propagační a informační opatření na úrovni implementační struktury OPPI.

ŘO OPPI předkládá Monitorovacímu výboru operačního programu výroční a závěrečnou zprávu, která obsahuje též kapitolu „plnění informačních a propagačních opatření“ včetně přehledu monitorovacích indikátorů, které budou monitorovat plnění Komunikačního akčního plánu.

Schéma implementace a finančních toků Operačního programu Podnikání a inovace

Pozn.: Toto schéma je pouze indikativní, detailní vztahy všech subjektů jsou popsány v textu a budou dále specifikovány v Operačním manuálu OPPI

7. EX-ANTE HODNOCENÍ OPPI

Ex-ante hodnocení OPPI bylo odborem strukturálních fondů vyhlášeno v souladu s čl. 46 návrhu Nařízení Rady o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti.

Cílem ex-ante hodnocení je posoudit systém přidělování a využití rozpočtových zdrojů v rámci OPPI za účelem jeho optimálního nastavení a posouzení kvality programování. Projekt má identifikovat případné disparity a mezery v systému, zhodnotit potenciál pro rozvoj oblastí, na jejichž podporu je operační program zaměřen, určit a posoudit střednědobé a dlouhodobé potřeby a cíle, kterých je potřeba dosáhnout, odhadnout očekávané výsledky, zdůvodnit z ekonomického hlediska navrženou strategii, odhadnout přidanou hodnotu Společenství, míru zohlednění priorit Společenství, poznatky získané z předchozího programování a kvalitu postupů pro implementaci, monitorování, hodnocení a finanční řízení. Projekt má posoudit a vyhodnotit synergické efekty jednotlivých opatření v rámci daného Operačního programu Podnikání a inovace a synergické efekty s dalšími operačními programy navrhovanými pro programovací období 2007-2013.

Ex-ante hodnocení Operačního programu Podnikání a inovace zajišťuje pro MPO firma DHV CR, s.r.o. Praha.

8. HODNOCENÍ SEA OPPI

Posouzení Operačního programu Podnikání a inovace z hlediska vlivů na životní prostředí probíhá podle zákona č. 244/1992 Sb. v platném znění a podle Směrnice Evropského parlamentu č. 2001/42/EC o posuzování některých plánů a programů na životní prostředí.

V právním řádu ČR upravuje tuto povinnost zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí) ve znění zákona č. 93/2004 Sb.

Ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny vyplývá dále povinnost dospět ke zjištění, zda provádění koncepce ovlivní oblasti se zvláštním statutem ochrany (Natura 2000), a pokud ano, tak do jaké míry a jaká opatření je nutno přijmout.

Cílem hodnocení SEA je tedy posoudit v souladu s právním řádem ČR a s právem ES vlivy provádění Operačního programu Podnikání a inovace na životní prostředí a veřejné zdraví, včetně vyhodnocení vlivů na lokality soustavy Natura 2000, s důrazem na posouzení vlivů jeho provádění na udržitelný rozvoj ve smyslu Lisabonské strategie a cílů kohezní politiky EU.

Hodnocení SEA bylo odborem strukturálních fondů MPO zadáno Regionálnímu environmentálnímu centru ČR, Praha.

9. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

BAT	Best Available Technologies / Nejlepší dostupné technologie
BIC	Business Innovation Centre
CHU	Centrální harmonizační jednotka
CORDIS	Informační služby výzkumu a vývoje v rámci Evropských společenství
CSG	Community Strategic Guidelines / Strategické obecné zásady Společenství
ČSÚ	Český statistický úřad
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, s.s.
ECFIN (EC DG ECFIN)	EK, Generální ředitelství pro ekonomické a finanční záležitosti
EIA	Environmental Impact Assessment / Posouzení vlivu na životní prostředí
EIB	Evropská investiční banka
EIF	Evropský investiční fond
EITO	Evropská observatoř informačních technologií
EK	Evropská komise
EMAS	Systém řízení podniku a auditů z hlediska ochrany životního prostředí
EMS	Systémy environmentálního řízení
EPC	Energy Performance Contracting
EPO	Evropský patentový úřad
ERA	European Research Area
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ES	Evropská společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EURIDYCE	Informační databáze EU pro vzdělávání
EUROSTAT	Statistický úřad Evropských společenství
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
ICT	Informační a komunikační technologie
IDRC	Mezinárodní výzkumné středisko pro rozvoj

ILO	Mezinárodní organizace práce
IMD	Mezinárodní institut pro rozvoj řízení
IMF	Mezinárodní měnový fond
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control Integrovaná prevence a omezování znečištění
IPR	Práva k duševnímu vlastnictví
JEREMIE	Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises Společné evropské zdroje pro malé a střední podniky
KAP	Komunikační akční plán
Kgoe	Kilogram olejového ekvivalentu
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Monitorovací výbor
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NRP	Národní rozvojový plán
NRPS	Národní rámec politiky soudržnosti
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS II	Regiony soudržnosti
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OKEČ	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností
OP	Operační program
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OPPP	Operační program Průmysl a podnikání
OP VaVpI	Operační program Výzkum a Vývoj pro Inovace
OP VpK	Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost

OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PCO	Platební a certifikační orgán
PIC	Podnikatelské inovační centrum
PO	Prioritní osa
PPP	Partnerství veřejného a soukromého sektoru
PPS	Standardy kupní síly
RAMSES (Akademie)	Vzdělávací systém
REACH	Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals Registrace, hodnocení, schvalování a omezování chemikálií
ROP	Regionální operační program
RTD	Research and Technological Development / Výzkum a technologický rozvoj
RVV	Rada pro výzkum a vývoj
ŘO	Řídící orgán
SEA	Strategické hodnocení dopadu na životní prostředí
SF	Strukturální fondy
SIBIS	Statistické indikátory pro měření informační společnosti
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
SR	Státní rozpočet
SWOT	Analýza silných a slabých stránek
TI	Transparency International
TP	Technická pomoc OPPI
UIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
UNDP	Rozvojový program OSN
UNECE	Ekonomická komise OSN pro Evropu
UNESCO	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
UNRISD	Výzkumný ústav OSN pro sociální rozvoj
VaV	Výzkum a vývoj
WEF	Světové ekonomické fórum
WIPO	Světová organizace pro duševní vlastnictví